

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ

[ತ್ರಿಮಾಸಿಕೆ]

ಸಂಪುಟ ೮

ಸಂಚಿಕೆ ೨

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

೧೯೬೨೭

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ [ಶ್ರೀಮಾಸಿಕ]

ಸಂಪಾದಕ ಮಂದಳಿ:

ಚನ್ನಪ್ಪೆ ಎರೇಸಿಮೆ
(ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ)
ಹೀ. ಚೀ. ಶಾಂತವೀರಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಇಡಿ,
ಪೀ. ಆರ. ಮಹದೇವಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ.

ಆರ. ರಾಜಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ.

ಎಂ. ರೇಳಂಕಾರಾಧ್ಯೇ.

ಫ್ಲೂ

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಹಳ್ಳಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಘ,
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ,
ಪರವಾಗಿ,
ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಬಿ. ಗಂಗಾಧರಯ್ಯ, ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಬಿ. ಇಡಿ.

ಫ್ಲೂ

ಮಂದ್ರಕರು:

ಶ್ರೀನುತಿ ಹೆಚ್. ಸಿ. ಗಾರಮ್ಮ
ಶ್ರೀ. ನಿರಂಜನ ಪ್ರಿಯಪ್ಪನ್,
ಶ್ರೀ ತಿವಕ್ರಮಾರ ಕೃಪಾ,
411, 6ನೇ ಬ್ಲ್ಯಾಕ್,
ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-10.

ಫ್ಲೂ

ಪತ್ರಕ್ಕುಪ್ರಕಟಿಸಾಗುವ ಸ್ಥಳ:
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡುವ ಮಾಸಗಳು:
ಮಾರ್ಚ್, ಜೂನ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್.

★

ಚಂದಾ ವಿನರೆ:
ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆ 1-50
ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ 6-00
ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಂಚಿನೆಚ್ಚೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ.
ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಅಂಚಿನೆಚ್ಚೆವಿಲ್ಲ.

ಮಾನ್ಯ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ,
ಈ ಸಾಲಿನ ಚಂದಾ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾದವರು

M. O. ಮೂಲಕ,

ಪ್ರಕಾಶಕರು,
ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ (ಶ್ರೀಮಾಸಿಕ),
ಸಿದ್ಧಗಂಗಾನುರು,
ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲಾ,
ಇವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸರ್ವತೀರ್ಥೀಮುಖ ಪ್ರಗತಿಗೆ
ಸೇರಬಾಗಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಡ್ರೆಂಪ್ಲ್ಯೂ
ಅವರು CL 417-4/65-66, ತಾರೀಖು 29-4-66
ಸೆಯ ಆಡ್ಮಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕಾಲೆ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಕ್ಕುಣಿ
ಶಾಲೆಗಳೂ, ಕಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರಗಳೂ
ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ

ವಿಷಯ	ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ	ಪಟ
1 ಭಾರತಾಂಬಾ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಲಾ	ಹೊಸವುನೆ ಹಂಪಣಿ	—
2 ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಪುರುಷ ಇಸ್ವಿಲ್ಲ	ಶ್ರೀ ಸ. ಸ. ನಾಳನಾಡ, ಎಂ. ಎ.	1
3 ಸತ್ಯಪ್ರೀರಣೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ	ವೈದ್ಯ ಗು. ಭೀ. ಸವಣಾತು	6
4 ಕನ್ನಡಾಂಬಿಯ ಸುತ್ತಿ (ಪದ್ಧತಿ)	ಬಿ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ.	6
5 ಉಡುಗೂರೆ (ಪದ್ಧತಿ)	ಹೀ. ಚೀ. ಶಾಂತವೀರಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ. ಬಿ. ಇಡಿ.	7
6 ಜನಪದ ಬಸವ	ಹೆಚ್. ದೇವೀರಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ.	11
7 ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಧಾನ ದಂಡನಾಯಕ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇಶ	ಬಿ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ.	20
8 ಸುಲೋಚನೆಯ ವಿದ್ಯಾಭೂತಿ	ಶ್ರೀಮತಿ ಜೆ. ಶಾರದರಾಜಶೇಖರ	26
9 ಧರ್ಮ	ಪೀ. ಆರ್. ಮಹದೇವಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ.	29
10 ಎರಡು ಜಗಜ್ಞೇಶ್ವರಿಗಳು	ನಂದಿನಿ	34
11 ಶರಣರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯರ ಸಾಧನಮಾನ	ಪಂಡಿತ. ಡಿ. ರೇವಣಪ್ಪ	37
12 ತರ್ಕ	ಹೆಚ್. ಗಂಗಾಧರನ್, ಎಂ. ಎ. ಎಲೆಂಬಿ.	42
13 ಜೀವನ-ದರ್ಶನ	ವಿ. ದಾಸಪ್ಪ	46
14 ಕಾವೇರಿ (ಪದ್ಧತಿ)	—, —	46
15 ಶಿವಗಂಗೆ (ಪದ್ಧತಿ)	ಜಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ಎ.	47
16 ನಿಸರ್ಗ ಕಳಾವಿದ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಆರ್. ತಿಮ್ಮೇಸ್ವಾಮಿ	ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಣಿ	50
17 ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಿನಯೋಗಿ	ಕ್ಷಾತನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣಿ, ಎಂ. ಎ.	51
18 ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ	ಡಾ. ಸಾ. ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಎಂ. ಎ., ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ.	55
19 ಮೃಜ್ಞಕಟಿಕದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಸ್ವಿನೇಶಗಳು	ಬಿ. ಎಸ್. ಲಿಂಗಣ್ಣಯ್ಯ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ನ)	64
20 ಸೆದ್ದಬಟ್ಟಪುರಾಣ	ವ. ಕ. ರಾಜೇಗೌಡ ಎಂ. ಎ.	66
21 ವಚನಕಾರರು ಕಂಡ ಸಮಾಜ	—	73
22 ಮಾನವನಿ ಹರಕೆಯ ಪದಗಳು (ಪದ್ಧತಿ)	ಎಸ್. ಚನ್ನಪ್ಪ, ಎಂ. ಎ.	74
23 ಆ. ನ. ಕೃ. ನೇನಪು	—	76
24 ಮಾನವನಿ ಹರಕೆಯ ಪದಗಳು (ಪದ್ಧತಿ)	—	

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

ಸಂಗ್ರಹ — ಸಂ.

వానవ జీవితమే ప్రాణివిగ్రహాల్లి శ్రేష్ఠ వాదుమ. అవనిగే స్పృవిముఖా సామచ్ఛ్వానిరుపుదే అనంత ప్రాణికోటిగళల్లి శ్రేష్ఠ తెయస్సు ఇవన జీవనస్కే తండ్రిది. ప్రతియోభ్య నానవనేదురిగే మూరు ప్రత్యేగళివే. నాను ఎల్లింద బంచిను? ఈగ ఇరువుడేలి? ముందే హేణుగుస్చెల్లిగే? ఇనే ఆ మూరు ప్రత్యేగశు; ఈ మూరు ప్రత్యేగిగ లుత్తర కొడువుడచ్చోస్యేరవే సమస్త వేదాగను పురాతోతిథాసగాలు ప్రయత్నిసుతినే. ఆందరే అప్పగాల్లి ఉస్తువాగిరువ అంతగాలు ఈ మూరు ప్రత్యేగిగ సమాధానశరవాద ఉత్తరకొడువన ప్రయత్నవాగిదే. మనుషునాదవను తన్న జీవితద వ్యాఖ్యానస్య ఆయాయ ధమా గ్రంథగళస్య ఓది తిలిదు, ఆరికు ఆజరిసి తన్న జీవితవన్న సాధకస్తోళిసికొళ్లిచేకు. ఈ దేహమెంబుదు ఈక్ష్యరన ప్రసాదదింద ననుగే లభ్యవాగిదే. అవన ప్రసాదదిందలే అవన ఈ సుందరవాద విశ్వదల్లి బదుకుతిదే. కొనిగే ఆవనల్లియే సేరువేగాళ్లుత్తదే. ఈ విశ్వవ్యాందు ఈక్ష్యరన ప్రసాద రూపవాద తొరిక. ఈక్ష్యరనిగే లీలీయాగిదే; ఆ లీలీయిందలే ఇజెల్లపూ సిండాండదల్లిదే. శరీర పంచభూతాత్మక, ఆత్మ జ్యేష్ఠన్న ఆవినాశియాద ఈక్ష్యర తక్తాప. జ్యేష్ఠన్న స్పృరూపవాద కరిది సింంగతవాద ఆ తక్తాపన్న ప్రక్కగాత్మనేందు కరియలాగుతిదే. ఆ ఆత్మ తక్తాపద అరిపు వానవిగా అరితు పరనూత్తున ప్రసాద రూపవాద ఈ విశ్వదల్లి అరితు ఆజరిసి, ముక్కరూపవాద రహస్యవన్ము చేకెంబుదే ధమాద ముల్య తిరుళాగిదే.

ವೀರಕ್ಕೆವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಇದನ್ನೇ ಶಿವಾನುಭವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಶಿವನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದು ಲಿಂಗವಿಡಿದು ಲಿಂಗಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲನ್ನಾಡು ಚರಿಸಿ, ಲಿಂಗ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸದ್ವರ್ಚರಣೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಶಿವಾನುಭಾವದ ಮೂಲವಾದ ತಿರುಳು. ಜೀವೇಷವನ್ತೀರ್ಯೆರೆಂದು ಕರೆಯುಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಸಮಾಜದವರು ದೀಪ್ರಕಾಲ ದಿಂದ ಶಿವದಿಕ್ಕಾಸಂಸ್ಥಾರ ಹೊಂದಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಾಡಿದ್ದರು. ಇಂದು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಬಾಳು ಹೇತುದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಿವದಿಕ್ಕಾಸಂಸ್ಥಾರ ಪಡೆದು ಆತ್ಮೋದ್ದಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಲಿಂಗವಂತರಾಗಿ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪೇರ್ಯಾಳ್ಳವರಾಗಿ ಶಿವಾನುಭಾವ ಸಂಪತ್ತವೇ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಲಿಂದು ಹಾರ್ಡ್ ಸುತ್ತೇವೆ.

— ಶಿವಂ ಭೂರ್ಯಾಂ

ಶಂಕಿದತ್ತಾಯ

వ్యక్తియన్న సోది ఒందు ధమసిద్ధాంతవన్న లీయబారదు. సిద్ధాంతగణన్న ఆభ్యసిసి ఆదర మూల్చిగణన్న కండుటియిచేకు. వీరశ్రీవిద్యాంతవన్న మందాధికారిగాాద కేలవు జనగభ జర్మయింద నిష్పుష్టమోగుపుదు మూడితన. వీరశ్రీవిద్యాంతవు శ్రీయాశ్రావానవాదద సప్రజనాచరణిగే సులభవాదసిద్ధాంత. కాలకాలక్ష్మీ నుదిదు నదేదు ఆజరిసి ఇదమిత్థ వెందు నిష్పుష్టిగోళిసిద సిద్ధాంతద సోగసుగాలిగుమారు హోగి అనేఇ సనూజదవరు ఈ సిద్ధాంతవన్న అంగిరిసి ఆజరిసి సుఖిగాలాగడ్డారే. “విష్ణువోదలు అంత్యజ కచేయాగి తిన భక్తరాదవరీల్ల ఒండే ఎంబుదేస్తు మనమ్” - ఎంబ మాతిన మూలక బసవణ్ణివరు సవర్జనాంగవన్న తినభక్తి, లింగ భక్తియ మాధ్యమద మూలక ఆప్సిద్దారే. ఒప్పిద్దారే. సతతపూ సురయుత్తిరువ శివస కారుణ్యచ్చ శ్రీయిగాలు ఆడ్డ బరువుదిల్లివెంబుదన్న అనేఇ శ్రీయాశ్రావానవాదిగాాద తివ శరీరు అరితు ఆజరిసి లోఇక జివనశ్శేష తోరించిద్దారే. అంతయే ఇదు సవర్జనాంగగభ ఆకషణీయ ధమసమిసితు. కాలకాలక్ష్మీ బెల్లిదు బంతు. ఈగలూ బెల్లియుత్తిదే. లింగవిదిదు లింగశ్రీయే, లింగ సంస్కార, లింగతనవన్న అంగవిషిచోళ్ళన ఏకసేవాధ్వరీయ నడే నుడిగాలు ఈ ధమసద ముఖ్య తిరుఖాపినే. అంతయే తివగంగా ప్రాంతద సుక్తముత్తలూ వ్యాప్తిగోందిరువ జోళ జనాంగదవరు ఒట్టాగి వీరశ్రీవిధమోర్పదితేవన్న శ్రీ చంబాళు క్షేత్రదల్లి సహస్ర సహస్ర సంఖ్యియల్లి తా॥ 10-10-720ింద 3-4 దినగాలు పడెదు ఒందు వ్యవస్థిత ధమస సిద్ధాంతద నేలలన్నాల్చర్యాసి బదుకుత్తిద్దురెంబుదు సంతోషప్రకర ప్రసంగ. జోళ వంతే యురు శుద్ధశైవరు. కన్నడనాదు మత్తు జోళ మండలగాలు ప్రాంతిన కాలదిందలూ పరస్పర పూరకవాగి బాలినే. జోళర శైవభక్తియ ఆదశవన్న కన్నడనాదు ముఖ్య వాగి వీరశ్రీవిష్ణువుపుంచి స్థిరిసిదే. గుబ్బియ మల్లకూర్చు బలిద భూపటితారట్ల, వెడ్డపై కెవి బలిద రాజకేశవిఖాసగాలు జోళర శైవభక్తియ వారమ్మనన్నే సారువంతచప్ప. హరిహరన సంబియుణ్ణన రగలిగాలీ మోదలాద అనేఇ రగలిగాలు తపుళు నాడిన ఆరువంతు మూవరు పురాతనర శైవభక్తియ ఆదశ ప్రకటిసేయవే ఆగినే. కీగి వీరశ్రీవచ్చూ జోళ జనాంగక్కూ కశతనూగాల ధామిక సాంస్కృతిక నంటు ఇదే. ఈ నంటిన ఘలవాగి జోళ జనాంగదవరు వీరశ్రీవిద్యాంతవన్న మనసార ఒప్పి ఈ ధమసక్క ఒందుదరల్ల ఆశ్చర్యవేసిల్ల. శ్రీయుత రంగధామయ్య పుత్తు శ్రీ ఎసా. పి. శివకంకరయ్య ఎంబ ఈ జనాంగద ముఖ్యందర యత్నద ఘలవాగి కంబాళు క్షేత్రదల్లి జరుగిద వీరశ్రీవోపదిక్షు సమయదల్లి త్రివిధ దాసోహిగాలూ, వీరశ్రీవిష్ణుర్యాకాండ పండితరూ, లింగనిష్ఠాగిన్న రూ కప్పిధినండూ ఆద శ్రీ సిద్ధగంగా క్షేత్రాధ్యక్ష శివసుభావ మహాశ్పుష్మిగాలవర సన్నిధియల్లి శ్రీయుత మహాంతయ్యనవరు (పి సెమ్మె జడ్డు) ఆవర ఆధ్యిక్షతెయల్లి శివసుభావ సమ్మేలన జరుగితు. సమ్మేలనదిల్లి శ్రీయుత జెచ్చ. దేవిప్రపునవరూ (పి జ్యేర్చెక్కరా, ఓరియంటల్ రిసచో ఇస్పిట్లుట్లా) పండిత జన్మపు ఎలేసిమే ఆవరూ భాగవతిసి వీరశ్రీవిద్యాంత, శివసుభావ - మయంతాదవ్యగళ బగిగి మాతనాడిదరు. మహాంతయ్యనవరు వీరశ్రీవిద్యాంత సిద్ధాంత హిమే, గరిమేగళ బగిగి తిలిశిదరు. శ్రీ శ్రీ ()గళవరు నేరిద సమస్త భక్తకోటిగి ఆశీషాద ఖాప దేశపితురు.

ಕರ್ಕಿದಂಥರ್ಥಕತವಾನದಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತನುಮನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ತಾ॥ 18-10-72
ರಂದು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ನಾಟಕರತ್ನ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಇವು॥ ಗಂಭೀ ವೀರಣ್ಣನವರ ಬಗೆಗೆ ಸಿದ್ಧಿಗಂಗಾ ಪತ್ರಿಕೆ ತನ್ನ ಅವಾರ
ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಗದ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಸಂಬಿಳಿಸ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ತದವಾಗಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿ
ರಾವುದಕ್ಕೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಿದೆ.

కన్నడనాడిగె శ్రీ దేవరాజ అరసు సరకారదవరు 'కనాఫటక రాజ్య' వెంట నామకరణ మాడలు తీవ్రా విసిద విషయమన్న సిద్ధి గంగా పత్రిక హాఫిచ్యూనిటీ సామగ్రిసుతే దే.

ಭಾರತಾಂಬಾ ಸೋತ್ರಮಾಲಾ

— ಹೊಸಮನೆ ಪಂಪಣ್ಣ

(‘ಭಾರತಾಂಬಾ ಸೋತ್ರಮಾಲಾ’ ಎಂಬ ಕಿರುಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವಯೋವೃದ್ಧರು, ಜಾಲ್ನಾವನ್ದರೂ ಆದ ಶ್ರೀಮಾರ್ತಿನೆ ಹೊಸಮನೆ ಕಂಪಣ್ಣ ನವರು [ಜಾಗಿರೆ ವೆಂಕಟಾಪುರ, ರಾಜುಜೊರು ಜಿಲ್ಲೆ] ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೨೫ಕು ಉತ್ತಮ ಕವಿತಾ ಕಕ್ಷಿಯಾಗಿರು, ವೃತ್ತಭಂದಸ್ಸನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಕವನಗಳು ವಿದ್ವತ್ಪರ ಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಹುಮಾಜ್ಞುಗೆ ಯಾವಾಗುಂಟಿಂದಾದುವಂತಹವು. ವೃತ್ತಭಂದಸ್ಸನಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ರಚಿಸುವ ಕವಿಗಳೇ ವಿರಳಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಭಂದಸ್ಸನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬರೆದ ಇವರ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ವತ್ಪರ ಪಂಚದ ಅವಳಾನಿಗೆ ನಾವಿಂಗ ಕ್ರಿಕೆಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾವೇ.

— ಸಂ

ಪೀಠಿಕೆ

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬುದ್ಧಿದೊಡ್ಡತಾಃ | ಜೀವೋತ್ಮೇಷ ಮಂಡಾಂಬಾಧಾಃ ||
ತಜ್ಜ್ರಾಜರ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾಃ | ಸೂಂಭಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಬಾಧಾಃ || ೧||

ಶ್ರೀಮದುಮಾ ಮನೋಜ್ಞ ಮಧುರಾಧರ ಚಂಬಿತ ಪಂಚವಕ್ತ್ರರು |
ಗ್ರಾಮ ಮುಖಾಗ್ರವೇದವಿದಿತಾಮಳ ದಿವ್ಯ ಚರಿತ್ರ ಸ್ವರ್ದಂಜನೀ |
ಕೌಮುದಿಕಾಂತಶೀಲಿರ ಜಯೋತ್ಸರ ಯೋಗಿಮನೋಭ್ರಿ ಮಿತ್ರಮು |
ತನ್ನಿಪುಣು ಹೇಮಕಂಟ ವಿಭುವಾರಿ ನನೋನಮ ಭಾರತೀಕ್ಷುರು || ೨||

ಶ್ರೀಮತಿ ಶಂಕರಾಂಕ ಪರಿಶೋಭಿತೆ ವೀರಕುಮಾರ ವಿಧ್ಯಿ ಜೂ |
ಜಾನಾವೇ ವಿಷ್ವರಾಜ ವ್ರಮಧಾದಿ ಸುಪುತ್ರರ ಸಂಪವಿಷ್ಟಿ, ನಿಂ |
ಶ್ರೀಮಹ ನಂದಿನಾಧಸಿಗೆ ಸ್ವಾಷಿಕ್ರಮಂಗಳ ಪೇಟ್ಪ ವಿಶ್ವ ಚಿಂ |
ತಾಮಾನಿ ಪೀಠಕಾಂ ನಮಿತೆ ಸನ್ಯಾಸಿ ವಾಲಿನು ಭಾರತೀಂಬಿಕೇ || ೩||

||೩||

ಪಂಪಾತ್ಮೇತ್ರ ದರ್ಶನಂ

ಶ್ರೀಮದನಂತರತ್ವರುಂಚಿ ರಂಜಿತ ಕಾಂಚನ ಶೈಲದಗ್ರಾಸ |
ದ್ವಾಮಾನಿ ತಂಗಭದ್ರೆ ತಪೋತಕಟಬಿಂಬಿನ ಪುಷ್ಟಿವಾಟಿ ಕೋ |
ದ್ವಾಮ ಮೃಗೀಂದ್ರ ಪೀಠ ಪದುಮಾಸನ ಶೋಭಿತೆ ಶಂಭುವತ್ತಿ ವಂ |
ಪಾನಹದಾದಿನಾಧೆ ಮನಮಾತಿನನೋನಮ ಭಾರತೀಂಬಿಕೇ || ೪||

||೪||

ಅಮರ ಧುನೀತರಂಗ ಪಯಕಾಲಿತ ಚಂಚಲ ಪಾರದಿಂ ಮಹಾ |
ಸುಮಶರ ಚಂದ್ರಕ್ಕೆ ರವ ರವಾಕಮಲಾಂಚಿತ ಪಾರಿಜಾತಮೇಷ್ಣ |
ಕ್ರಮುಕಮಿಶೋರೆ ಬಾಕೀರಸದಾಕೀವನಾಂತರ ಗಂಧ ಶಾಲಿಯಿಂ |
ಪ್ರಮುದವಿಹಂಗ ಭೃಂಗರವ ತಂಗಸುಭದ್ರೀಯಿ ಭಾರತೀಂಬಿಕೇ || ೫||

||೫||

ಮನಮಾನಿ ದೇವ ದಾನವ ಸದೋರಿಗ ಕಾರಣ ಸೂರಿಯಾದ ಮೇಣ |
ದಿನಕರ ಚಂದ್ರಮಾಖಿ ಗ್ರಹತಾಲಿ ದಿಗೀಕರು ಸೇವೆಯಾಂತಿರಲ್ |
ಮನಮಾಯಿ ಗಾನದೀಪತಿ ರವಾ ಕಚಿ ಶಾರದೆಯಾದಿ ಶಕ್ತಿಯರ್ |
ಚಿನಮಾಯಿ ಶೈವಾಷೀನೆ ಸುಸನ್ನ ಕಾಸನ್ನು ಭಾರತೀಂಬಿಕೇ || ೬||

||೬||

ಸುರತರು ವಾರಿಜಾತ ಹರಿಂಜಂದನಗಳ್ ಸುಫಲಾಳ ವುಪ್ಪ ಕೇ |
ಸರಫೆನಸಾರ ಮಿಯ್ಯ ಕತ್ತಿಕಾಂತಿ ಕರಂಡದಿತೀನಿ ಸ್ವರ್ಧಂಜನೀ |
ಸರಸತುಷಾರ ದಿವ್ಯ ಕಲಶಂಗಕ್ಕೊಳಾಂತು ನಭೋಜನಾಂಗನಾ |
ಪರಮಪವಿತ್ರ ತ್ವಜ್ಜ್ರೇರಣಕ್ಷಿಪರೋ ತಿನೆ ಭಾರತಾಂಬಿಕೇ || ೭||

ಅಗಣಿತ ನಾಮರೂಪೆ ಭವದೀಯ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಮಂ |
ಸಗಧರ ವೇದಗಭ್ರ ಫಳಿರಾಜ ಮುಖಾವರ ಕಾವ್ಯಯೋಗಳ್ |
ಹೊಗಳಲಸಾಧ್ಯಮೆಂದುಮಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಸಲಾನತಿ ಮೂರಧ ಮಾನಿಸಂ |
ಸಗಣೆ ಪರಾಂಬೆ ಸಲ್ಲಿನೆ ಮಂಬಂಬಿಕೆ ಬೋಧಿಸು ಭಾರತಾಂಬಿಕೇ || ೮||

ಸೃಷ್ಟಿ

ಅದಿಯೋಳಂಬಿಕಾ ರಮಣಾಣತಿಯಾಂತಜ ಲೋಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂ |
ಶೋಧದೆ ಕೂತುನಿಷ್ಟ್ ಮತಿಗಾಳಿದೆ ಚಿಂತಿಸಲಂತರಾತ್ಮ ನೋ |
ಳೋದದೆ ತೋರಿದ್ವೈ ಪ್ರಣವನಾದಸು ಬಿಂದು ಕಳಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಕಾ |
ರೋದಯೆ ಮೂರ್ತಿಬಿಂಬತ್ರಯ ರೂಪಿಳಿ ನೀಂತಿಲಿ ಭಾರತಾಂಬಿಕೇ || ೯||

ಭುವನ ಭಾಂಡಕೋಪಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿ ಭವ್ಯ ಶರೀರಮಾಂತು ನಿಂ |
ಭುವನಜಗಭ್ರಲೋಕ ಮೋದಲಾದ ತಳಾಂತ ನಿಸಗ್ ಗೋಲಮಂ |
ಪ್ರವಿನಲ ಶುದ್ಧ ಸತ್ಯರಜ ತಾಪುಸ ಮಿಶ್ರ ಗುಣತ್ಯಂಗಳೊಳ್ಳಾ |
ಸವನಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀಯಾಂತ ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಿ ಭಾರತಾಂಬಿಕೇ || ೧೦||

ಭುವಿಜಲತೀಜವಾಯುನಭಸೂರ್ಯಸುಧಾಂಗಪರಾತ್ಮದೇಹಿ ಶಾಂ |
ಭವಭವ ಚೇತನಾತ್ಮ ಪ್ರಕೃತೀನುಯ ಮಾಯೆ ಚರಾಚರಾತ್ಮರಂ |
ಪವನಿಸಿ ಪಂಚತತ್ಪುನಿಲನಾಶ್ರತ ಭೌತಿಕ ದೇಹಸೂತ್ರವಾಂ |
ತವಿರತ ಕರ್ಮಭೋಗ ಜಗನಾಟಕ ನಾಯಕ ಭಾರತಾಂಬಿಕೇ || ೧೧||

(ಮಂದುವರಿಯುವು)

ಕನ್ನಡ ರಂಗ ಭಾಗವಿಯ

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗೆಗೆ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ್ದರೂ ಆಧುನಿಕ ರಂಗ ಸೆಜ್ಜು ಕೆಯಿಂದ ಜನಮನ್ಯಮಾರ್ಪಂಜನೀಗಳಿಂಬಲು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡುದು ಕ್ರಿ. ಕ. ಗತಾರ್ಥರಿಂದ. ರಸಿಕಾವರ್ತನಸರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಶ್ರೀಮನ್ಯಹಾರಾಜ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯೂ ಬಹುದ್ವಿರವರು ಅರವನೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಕನಾರ್ಕಿಕ ನಾಟಕ ಸಭಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ನಾಟಕ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳೂ, ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತಿಗಳವರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗಳಾದ ಶಾಕಂತಲ, ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯಿಯ, ಉತ್ತರ ರಾಮಚರಿತ್ರರಾತ್ಯಾನಾಂತರ, ಮುಂತಾದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೂತನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕತ್ವದಲ್ಲಿ, ಪರದೆ ಮತ್ತು ಚೌಕಟ್ಟಿಗಳ ಚಿತ್ರಣ, ರಂಗಮಂಟಪದ ದೀಪಾಲಂಕಾರ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ವೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ಸಿದ್ಧವೆಲೆ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೂತನತೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಶಾಕಂತಲದ ಪ್ರಯೋಗವಂತೂ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುದ್ಧರಿಸಿದ್ದ ವಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣವಾಗಿ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತಿಗಳು ಆಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸರಾದರು. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪಿತಾಮಹಿಸಿದರು. ಅರವನೆಯ ನಾಟಕಸಚಿಯು ಈ ರೀತಿಯ ನೂತನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರ, ಕಲಾಪ್ರೀರ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಿದಿಬ್ಬಿಸಿತು. ಆದರೆ ಫಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಟಕ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ “ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನುಬಸವೇಶ್ವರಸ್ವರ್ಮಿ ಕೃಪಾಪೂರ್ವಿಕ ನಾಟಕ ಸಂಘ”ವು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ಷತ್ವಾನಾಪನ್ಯವಾಗಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯವಿಸಿತು.

“గుభ్యి జన్మబనవేత్తరస్వామి నాటక సంప్ర” వ్యా
గురుతలునేయ ఇస్కియందు జన్మతాలితు. ఇదర సంస్కార
ప్రచరు శ్రీ చంద్రుల్ని నవరు మత్తు కో ఆబుల్లా
అజీజ్ సాహేబు మత్తు నీలకంఠప్ప మోదలాద
వరు. కున్మారరావున కథ ఇవర మోదల నాటక.
బరచరుక్క అనేక నాటక గళు ప్రదీపిత
వాగహత్తిదవ. ఈ కంపనియల్లి శ్రీ జి. హెచ్.
విరణ్ నవరు తమ్మి నెసియ వయిస్తినల్లి అందరి

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಮಂಡಳಿ

— ५०.

ನ ತೆ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ*

— పైల్ || స. స. వూళవాడ.

ವ್ಯಾಚಿನೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ-ಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ. ಅಂದಿನ ಕಾನ್ಯಾ ಕಲೆಗಳು ಪಾರಮಾ ಧರ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಜ್ಞೋದಿತವಾದುವು. ಅಂತಹೆಯೆ ಪುರಾಣ-ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾದ ಧರ್ಮವು ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೂ ದಿಗಿಸಿತು. ವ್ಯಾಚಿನೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜರಿತ್ತೆಯೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುವಂತಿದೆ.

‘ధను’ పదద ఆధ్యవు బహు వ్యవహారిది. ఆదుదరింద ఆవుదు ధను ఎంబ బగేగే సరియాద కల్పనేయన్ని ట్రైక్స్ కేస్ క్లూపుదు ఒక్కయెదు. బాక్సీ వ్రతాచార, కనుఁరటనగళే ధనువేందు బగెయు వుదు సరియాగలారదు. ధనువు కేవల. బాక్సీ సంఘటనేయల్లి మాత్ర ఉళ్లాగ మానవను పరిపూ జీతేయన్నాగలి, పూర్తియాద పరిశీలించి యన్నాగలి, పదయెలారను. ఇదే ‘అంతరంగ కుద్ది ఇదే బింగం కుద్ది’ ఎందు హేళిద బసవ్వన హాణేయన్న అనుసరిం ‘ఇదే ధను’ ఎందు హేళిబహుదు. ఆధ్యా త్తీకెతెయు ఇల్లవే ఆనుభావవు ధనుద తిరుకేందు శ్రీ ఆరవిందరు హేళిద్దారే. అంతేయే శివానుభావి గళ తరణపథధదల్లి ధనుద రకస్యవిది. ‘ధనువన్న కురిత సామాన్య కల్పనేయ ఆజిగే సాగి ద్వేవి జీవ నెవు బువియల్లి రాదిసబేచాదుదు మానవన పరమ పురుషాధ్యవేందు శ్రీ ఆరవిందరు స్థోషిసిద్దారే. ఈ నవిన పురుషాధ్యక్షే స్థోషికవాగువల్లియే సాహిత్య కలిగళ సాధ్యకెత్తియెయింబుదు అవర అభి పాయవాగిదే.

ಆತ್ಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನತ್ತ ಸಾಗುವ
ಪಥವೇ ಧರ್ಮವಾಗಿವೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ
ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪಿತರರಣರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಶಿವಾನುಭವನ್ನು ವಚನ
ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನೇ ದಗ್ಡಿತು. ಮುಂದೆ ಹಡಿಸಿ

¶ తాపి 27-5-72 రండు శ్రీ సిద్ధగంగా క్షేత్రదల్లి శ్రీ శివచునార సామా విగాయర రజతపుంచోత్సవము ను సాధించి శివప్రాణము విశేషముగా ప్రారంభించాడు. శివుడు ప్రాణము విశేషముగా ప్రారంభించాడు.

ಸಿದ್ಗಂಗಾ

ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಸ್ವರ್ಣೀಯೂ ಒಂದು ಯೋಗ, ಶಿವಾನುಭಾವ.

ಕಾವ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ವಿನೇಚಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು “ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉದ್ದೀಪನದ ಲಯಾಬದ್ದು ಪಯಂ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಯಾಗಿ “ಶಿವಾನುಭಾವ”ದ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುವುದಾದರೆ ಆದು ಶಿವಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರ್ಣಿಗೆ ಆನ್ಯಯಿಸುವಂತಾಗಿವೆದು. ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರ ವಿನೇಚಿಸಿದ್ದ ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನುಸಂಧಾನವು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸೈರಿನೆಯಿಂಬ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಷ್ಟಿವಿದೆ. “ಧರ್ಮ” ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ನಾವು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಿತ ಭಾವ ಸಹಿತವಾದುದು ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆದಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ದುಃಖವು ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಉದ್ದಿಗ್ನಿ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದುದು ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ. ಪ್ರತಾಂತಚಿಕ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ದೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಗಕ್ಕೆ ಶಾರಣಗಳಿರುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ಉದ್ದೇಗದ ಪ್ರತಿ ಶ್ರಯಿಯನ್ನು ಬರಿಹದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿಸಬ್ಬಾಗಿ ಉತ್ತರಾಹವು ಸಾಹಿತ್ಯರಂಗವನ್ನು ಹಸಗೆಡಿಸಿವುದು. ಉದ್ದೇಗವು ಕವನ ನವಾದ ನಂತರವೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರ್ಣಿ. ಆಗ ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಬಲ್ಲದು. ಬಾಳಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಈ ಬಗೆಗೆ ನಾವು ಕೆಲವು ಖಚಿತವಾದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶ್ರೀವೈ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವು ಹಿಗಿದೆ:

1. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಾಳಿನ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಸಕಗೊಳಿಸಿ ಬಾಳಿನ ಅರ್ಥವಿವರಸೀಯನ್ನು ಬದಗಿಸುವುದು. ಬಾಳಿನ ಸಂತೆಗೆ ಬಂದವರು ಪರಿಪರಿಯ ಭಾಂಡದ ವ್ಯಾಖಾರವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಂತಿದ್ದರೂ ಆವರು ವೃಧಾ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಾತ್ಮಾರೆ. ಸಂತೆಯ ಸೇರಿಯ ವ್ಯಾಧ ಹೋರಾಟದ ಹಿಂದೆ ಹುದುಗಿರುವ ಬಾಳಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.

2. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಾಖಾರವು ಆವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾ

ಖಿದ್ಗಂಗಾ

ಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಆವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವ್ಯಾಖಾರವು ಸ್ವರ್ಣಿಕರ್ವನ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಲಾರದು. ಆದಕಾರಣ, ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿಯ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಗೊಳಿಸಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ರವ್ಯಾತೀ ಗೋಯಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಓದುಗರನ್ನು ಆಕ್ರಷಿಸಿ ಬಾಳಿನ ಸೇಬಗನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು. ಓದಾಗಿರಿಗೆ ರಸಾನಾಭವನವನ್ನು ಒಂಟಿನಾಡುವುದು.

3. ತತ್ವಾಲೀನ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದನೆ ಪಡೆದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯು ಚಿರಂತನಿತೆಯತ್ತ ಹರಿಯಬೇಕು. ಸತ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಎಂದು ಶ್ರೀವಿಧವಾಗಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಸತ್ಯವು ಸಾಹಿತ್ಯಗೆ, ಸಮಸ್ಯೆ, ಸತ್ಯವು ಮಾನವತೆಗೆ, ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸತ್ಯವು ಚಿರಂತನಿತಿಗೆ ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ತಾನು ಕಂಡೆದ್ದು, ಆನುಭವಿಸಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರ ಆನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಾಗಬೇಕು ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ಬಗೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಬದಗಿಸುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯ.

4. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಓದುಗನ ಏಕಾಕಿತನವನ್ನು ಹೊಗಳಾಡಿಸಿ, ಅತನಿಗೆ ವಿಶಾಲ ಅರ್ಥವುಣಿ ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆ ದರ್ಕನಗಳನ್ನು ಬದಗಿಸಬೇಕು. ನಮಗೆ ಸಾಯಜಯವನ್ನು ಬದಗಿಸುವ ಕೃತಿಯು ಉನ್ನತ ಸ್ತುರದಾಗಿ ದ್ವರೆ ಮಾತ್ರ ಆದು ನಮ್ಮನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಬಲ್ಲದು.

ಈ ನಾಲ್ಕುಗಳು ಕಾರ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೂಲ ಕಾವ್ಯವು ಉದ್ದ್ವಾಫ ಸ್ತುರದಲ್ಲಿ ಮೂದಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ಅದರ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಮಾನವೀಯ ಭಾವೇಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬದಗಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಮೂಲ ಕಾವ್ಯವು ಕವಿಯ ಸ್ವರ್ಣಿತ್ಯಯ ಸೇಲಿಯಾಗಿರದೆ ಕವಿಯ ಸ್ವರ್ಣಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಲೆಯು ಅದಕ್ಕೊಂಡು ಆಕಾರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ಕವಿಯ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಆದು ನಮಗೆ ಕಾವ್ಯವಾಗಿಲ್ಲಿದೆ.

ಹಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣಿತ್ಯ, ಸ್ವರ್ಣತೆ, ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಇವು ಮೂರು ಸೇರಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಆವ್ಯಗಳ

ಹಿರಿಸಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಫಾನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

ಪರಮಾತ್ಮಾನು ಸಂಧಾನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರ್ಣಿತ್ಯಯ ಕೇಂದ್ರವಾದಾಗ ರಾಘವಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಂದು ವಿಧ. ಫ್ಲೂಡ್, ಯೂಂಗಿ ಇವರ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾರ್ಕ್ಯನ ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಭಾಾತಿಕ ವರ್ಗ ಕಲಹಗಳು ಸ್ವರ್ಣಿತ್ಯಯ ಕೇಂದ್ರವಾದಾಗ ರಚಿತವಾಗುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧ. ಮಾನವೀಯ ನಿಮ್ಮತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಲೈಂಗಿಕತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸರಣ, ಮಾನವ ಮಾನವರಲ್ಲಿಯ ದೇವ ತ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ಸ್ತಾನ ಪಡೆದಾಗ ಆದರ ಸ್ವರೂಪ, ಪರಿಣಾಮಗಳೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆಶಾಪೂರ್ಣಯ ಹೋರಾಟದ ಉದ್ದಿಗ್ನಿ ಶಿಯು ಮನಸ್ಸುನ್ನು ಕಲಹಿಸುವುದು. ಆಶೀರ್ಯ ಜಯಿಸುವ ಸಂಯುವು ಆನಂದದಾಯಿಯಾಗಿವೆದು. ದೈವಿ ಲೀಲಿಗೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಮರಸ್ಯವು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

“..... ತನ್ನ ತನ್ನ ಧನ ಮನಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲವನು ಬೀರು ಮಾಡಿಯೆ ಲಿಂಗದಲಿ ನಿಜ ! ಕಾರು ನಿಲುವದೆ ನಿತ್ಯರವು !!”

ಶರಣರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯು ಪಿಜಯ ನಗರ ಕಾಲದ ಚಾಮರಸ ಕವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಈ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥತೆಯಿರಬೇಕಂಬು ದಾಗಿ ಚಾಮರಸ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಎಂತದೆ ದಂಬ ಬಗೆಗೆ ಚಾಮರಸ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ಕಾಳಗದ ಕಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಗು ಇ ಏಳಿಗೆಯ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಟಿಯ ಮಾರ್ಕ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾರ್ಕ್ಯಲಿಕ್ಕೆ ಗಳಿನ ದೇವರ ಸೋಂಡಣೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನುನಡುಂಬಿ ಹಾಡಿದ. ಒಳಗಳಿನ ಸೀನಿಂದ ದೇವ ಸನ್ನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಣೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಿನ್ನದಿಗೆ ನೆನ್ನೆಂದು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಶರಣರ ಗೋವಿಂದ ಕಾವ್ಯವುದು. ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಅನುಷ್ಠಾನ ದಿಂದ ಪಾನವಾದ ಈ ಸಿದ್ಧಗಂಗೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸೀರಿದ ಈ ಗೋವಿಂದ ಯು ಇಂತಹ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನು.

ವನ್ನು ಚಾಮರಸ ಕವಿ ಫೋರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಕವಿಗಳ ಸ್ತುತಿಸಿಧಿಯಿಂದು ಚಾಮರಸ ಹೇಳಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಚಾಮರಸ ಹೇಳಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಉಕ್ತೇಯನ್ನು ನಾ ವಿಂದು ಧಾರ್ಮಿಸಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಸತ್ತವರ ಕಭೆಯಲ್ಲಿ, ಜನನದ ಕುತ್ತಲಿ ಕುದಿಕುದಿದು ಕರ್ಮದ ಕತ್ತಲಿಗೆ ಸಿಲ್ಪವರ ಸಿಮೆಯ ಹೊಲಬು ತಾನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗದೆ ಪುಂಡರಾಲಿವ ಮತ್ತು ಮತ್ತಿಗಳ ಗೊಂಡಿಯಲ್ಲಿದು

ಸತ್ಯಶರಣರು ತಿಳಿವುದಿ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನು ಆತ್ಮದ ಅನುರಷ್ಟವನ್ನು, ಅನಂತತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸದೆ ಸಂಸಾರದ ಕುತ್ತಲಿ ಕುದಿಕುದಿದು ಬಾಳನಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಿಯ ಸೀಮೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಬಗೆಗೆ ಚಾಮರಸನಂತಹ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊತ್ತು ಹೋಗದೆ ಪುಂಡರು ಓದುವ ಬೆಂಹ ಆದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮತ್ತಿಗಳ ಗೊಂಡಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಶರಣರ ಗೋವಿಂದ ಕಾವ್ಯವುದು. ಸಿದ್ಧಪುರುಷರ ಅನುಷ್ಠಾನ ದಿಂದ ಪಾನವಾದ ಈ ಸಿದ್ಧಗಂಗೆಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸೀರಿದ ಈ ಗೋವಿಂದ ಯು ಇಂತಹ ಉಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನು.

ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀವೈ ಭಕ್ತ ಕವಿ ಕನಕದಾಸ—

ಕಣ್ಣೀ ಕಾಮನ ಬೀಜ
ಕಣ್ಣೀಂದಲೆ ಸೋಂಡು ಹೋಕ್ಕೆ ಸಾಮಾರ್ಜ್ಯ
ಕಣ್ಣೀನ ಮೂರುತಿ ಬಿಗಿದು ಬಳ
ಗಣ್ಣೀಂದಲೆ ದೇವರ ಸೋಂಡಣ್ಣ
ಎಂಬುದಾಗಿ ನುನಡುಂಬಿ ಹಾಡಿದ. ಒಳಗಳಿನ ಸೀನಿಂದ ದೇವ ಸನ್ನ್ಯಾಸಿದೆ ಪ್ರೀರಣೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಿನ್ನದಿಗೆ ನೆನ್ನೆಂದು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗೋವಿಂದ ದೇವನಿಂದ ಬಿಡಿಸೋ ಗೋವಿಂದ ದುಃಖಿತ ಕೆಟ್ಟತನ ಬಿಡಿಸೋ ಗೋವಿಂದ
ಸದ್ಗುಣವೆಂಬ ಧನವ ತುಂಬಿಸೋ ಗೋವಿಂದ ಎಂಬುದು ಕನಕದಾಸನ ಹಾಡುಗಳ ಪಲ್ಲವಿ. ಇದು

ಅಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಲ್ಲವಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಜನತೆಯ ಕವಿ ಕನಕದಾಸ ಮಾನವೀಯ ಬಾಳಿನ ಇಬ್ಬಗೆಯನ್ನು ಬಹು ಸರಳವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ:

1. ಬೆಲ್ಲದಂತ ಮಾತನಾಡಿ, ಎಲ್ಲರನು ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಸುಳ್ಳು-ಬೊಗಳಿ, ತಿಂಬುವುದು ಹೊಟ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೇಣು ಬಟ್ಟಿಗಾಗಿ.

2. ಆದಿ ಕೇಶವನ ಧ್ವನವನ್ನು ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದು ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ—ಆನಂದಕಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಕವಿಗಳು ಎರಡನೇ ಯದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಆಯ್ದು ಯಾವು ದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುಬೇಕು.

ಧರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಅರಸು ಮುರಿದ ಕಾಲಿನಗೀರಸು ನಿಮ್ಮಲ +, ಇಲ್ಲದ ಮನಸು ತಾ ಕೊಳಜಿ ಹೊಲಸು ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಗಂಡು ಕರಿಯ ಒಷಕೆಯ ತಂಡು ಮರ್ಮವಿಲ್ಲದ ಮಾತು ಒಡಕು ಮಂಡಕೆಯ ತೂತು ಎಂಬ ಸುಧಿಗಳನ್ನಾಡಿ 'ಅಹುದಾದರೆ ಅಹುದೇನ್ನಿ' ಅಲ್ಲವಾದರೆ 'ಅಲ್ಲದೇನ್ನಿ' ಎಂದು ಸಾಲು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ, ಜನಪದ ಕವಿ ಕನಕದಾಸ.

"ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ ಅದು ಕುಹಕ ಯುಕ್ತಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕನಕದಾಸ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಿನ. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ವಿರಕ್ತಿಗಳ ಭಾವಗಿತ ಹರಿದು ಬಂದಿತು. ಶತಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿತವಾಯಿತು.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಧಿತವಾದಾದೇ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು. ಅಂತೆಯೇ ಆಗ ಸಂಘಟನಾದ ಚರ್ಚಾವಚಿಕೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಕೂಡಿದ್ದವು.

ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ತೃತೀಯ ಸಂತರ ಶಿವರಣಿರ ಜಾನ ಶಿವಾನುಭಾವದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಂಡಾರ ಕನಾಟಿಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಪರಸಿಸಿತು. ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಾಫು ಯಾಗಿದ್ದ ಶಿವರಣಿರ ಸಮಾಹವು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಂಡಾರ ಪನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಸಂಚಾರಿ ಪಥಿಕವಾಯಿತು. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಭವತ್ವೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಎದೆ ಮೂರುಗಳು ಆ ಭಾಂಡಾರದ ಪ್ರಸಂಗಿಸಿಯು

ಎರಡು ಕೇಂದ್ರಗಳಾದವು. ಸೂಕೀಂದು ವಿರಕ್ತರು ನಂಜನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪುನರುಜ್ಞಿಸಿದ ಕಾಲದಿನ. ಧರ್ಮದ ಜ್ಯೋತಿಯು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹರಿದುಬಂದು ಜನ ಮನವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ ಕಾಲದಿನ. ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಕ್ಕೆದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯೆ ಕೃತಿ ರಚಿತವಾದುದು ಆಗಲೇ. ಧರ್ಮದ ಉನ್ನತ ಕಲ್ಪ ನೆಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಹರಿದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯು ಮಹತ್ತರವಾದುದಾಗಿದೆ. ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಬೆಳಕಿನ ಹಾದಿಯು ಅಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ಕತ್ತಲೆಗೆ ತಾರಕವಾಗಿ ಹಿತದಾಗಿ.

ಈ ಯಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸುರಂಗಕ್ಕಿ ಶಿವಸಿಗಾಗಿ ನಾಲಿಗೆ ಮಾರಿದೆನೆಂದು ಹೇಳುವ ಉಕ್ತಿಯು ಈ ಯಗದ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದಂತಿದೆ.

ಶಿವಪೂರಾಣಗಳು, ಶಿವನ ಲೀಲಿಗಳು, ಪುರಾಣ ಸೂತನ ಶಿವಭಕ್ತರು, ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು, ಬಸವಣ್ಣ ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿಯರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳು, ವೀರತ್ವನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕುರಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು, ನಂಜನ ರಚನೆ, ನಂಜನ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಈಗ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮೆ ಬಂದವು. ಈ ಬಗೆಯ ಮಹಾಪೂರಾಣದಿಗೆ ಅಂದಿನ ಬಹುದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಡಿಬಂದಿದೆ.

ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡಸಿದ ಗದುಗನ ಸಾರಣಪ್ಪ ನಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತವು ಕ್ರಾಂತಿನ ಕಥೆಯಾಗಿಯೇ ಕಂಡಿತು. ಮಾನವೀಯ ಆಶದ ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಹೊರಾಟಿವು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅಣ್ಣ ರೀಣಾಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಚೇತಿನವು ಹುದುಗಿದ್ದು, ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಂಪಿದ ಸೂತ್ರಧಾರನೇ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಸಾರಣಿಪ್ಪ ಕನ್ನಡಭಾರತವನ್ನು ರಚಿಸಿದಾಗೆನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶೀಷ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಹರಿಣಿಸಿದಿ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸ, ಪುರಂದರ ದಾಸರಂತಹವರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿಯರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ನಾಹಿಸಿಯು ಹರಿದುಬಂದಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಪ್ರೇರಣೆ ಪದೆಯಿತು. ಹಿಂದೆ ಜಟಿಲ ತತ್ತ್ವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರೂಪಿಸಿತ್ತಿದ್ದ ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಕವಿಗಳೂ ಈ ಕಾಲ

ದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರವಾಹದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ವ ಶಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವಿಜಯ ಸಗರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಭೋಗಿ ಜೀವನವೂ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಕನಕದಾಸನ ಮೋಹನ ತರಂಗಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿ ಜೀವನವ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಲೀಲಿಯೂ ಹರಿಹರರ ವಿಕರೆಯ ಸದೇಶವೂ ರಕ್ಷಣತ್ವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ.

ಭೋಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಿರಕ್ತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಭಿನ್ನವಾದ ವಧದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವು ಸಾಗಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ರತ್ನಾಕರವರಣೆ ಕವಿಯ ತನ್ನ 'ಭರತೀಕ್ಷಯಭವ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿ-ತ್ಯಾಗಳನ್ನು ಸೆನ್ನಪ್ಪ ಯಿಸಿದ ಭರತ ಜಕ್ಕರವರ್ತಿಯ ಭವವ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಭರತ ಜಕ್ಕರವರ್ತಿಯ ಭವವ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದಾಗಿದೆ. ಶಿವಾತ್ಮಕವೇ ನಿಚಿತ ಕಾವ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದೆ. "ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕವೇ ನಿಚಿತ ಪ್ರಯೋಜನವು ಎನ್ನೆಗೆ" ಎಂದು ತತ್ತನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಫೋಟಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಭರತ ಜಕ್ಕರವರ್ತಿಯ ನಿಲವನ್ನು ಕುರಿತ ರತ್ನಾಕರವರಣೆಯ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವೀಗ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆ ಜಕ್ಕರವರ್ತಿಯ ಬಾಕೆಲ್ಲ ಉಪಾಸನೆಯೇ ಅಗಿದೆ. ಹೊಕಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಎಂಬ ನ್ಯಾತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಲೋಕ ನ್ಯಾವಹಾರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನನೇ ಆದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಥೆಯ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನಿದೆ. ಹೊಗೆ ಇಲ್ಲ ಭರತೀಕ್ಷನ ಕಥೆ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪರಯಾಯವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದಾಗಿದೆ. ಅಂತು ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾನವೀಲತೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿನೆ.

ರತ್ನಾಕರವರಣೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಭರತೀಕ್ಷನ ಭವವ್ಯ ಜೀವನವು ಅನಾಧಾರಣವೇನುವಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ದರ್ಶನದನ್ವಯ ಈ ಬಗೆಯ ಭವವ್ಯ ಜೀವನವು ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೂಢಿಸುವಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದು ಭವವ್ಯ ತೆಯು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದಿವ್ಯತೆಯು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಹನೆನ್ನ 'ಭನಿವತ್ತ' ಕಾವ್ಯವು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಾಳಿನ ಬಗೆಗೆ ಗೌರವಪರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದಾಗಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿನ ಬಗೆಗೆ ಗೌರವ ದೃಷ್ಟಿ ಕಾರಣವೇ ನಿಂತಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಬಾಳನ್ನು ಕುರಿತ ಲಘುದೃಷ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಡಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಹರಾತ್ಮಕ ಸಿರಿವಂತರು, ಅಧಿಕಾರ ಪದಸ್ಥರು, ಬರೆಹಾರರು ಆದವರಿಗೆ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸು ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿವೆ.

ಜಾಜಾರಾದವರು ಸದಾಚಾರಿಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರದಾಕ ಅನೀತಿಗೆ ಎಡೆಗೆಂಟಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆನೇ ವನೋ ಈಚೆಗೆ ಬಾಳಿನ ಕಹಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹೇಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಿನ ನೋವನ್ನು ಉಪಶಮಗೊಳಿಸಿ ಅಂತರಿಕ ಶಾಂತಿ, ಬೆಳಕುಗಳತ್ತ ನನ್ನನ್ನು ಒಯ್ಯಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಫೋಗೆ ಅಧಿಕಾರ ದಾಹಗಳು ಪ್ರಾಣಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸ ಮೂಲಕ ಅಂತಯೆ ಮಾನಸಿಕ ಶಕ್ತಿ ವಿಕಾಸವು ನನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕು. ಈ ದಿನೆ ಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತಾ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪೋವಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರದಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಂಡಿತರ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಸತ್ತಾ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಾ

ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಸುತ್ತಿ

ವಂದಿಪೆ ಭೂರವನು
ಕನಾಟಕ ಜನಪದ ಸ್ವಪಜನಿ
||ನೀ||

ಹಡುವಣಾಣವ ತೀರದೊಳ್ಳಾ |

ವಾಸಿವನಾ ಪರಮಾತ್ಮ ಶ್ರೀವರ ಕೃಷ್ಣನು |

ಮೂಡಣಾಚಲ ತಿಖರದೊಳ್ಳಾ ತಾ |

ಅಖಿಲ ದೇವರದೇವ ಶ್ರೀಪತಿ

ಕಡುಮುವತ್ತೆಯಲ ಕಾವನ್ನಾ ನಿನ್ನ

ಅನುದಿನಂಭೂದೇವ

||೧||

ಬಂಡಗುದಿಕ್ಕೆನ ವಿಂಧಾಷ್ಟಿ | ಆ ಗಡಿಯಂ
ದ ಬರುವ ಗೋಡಾವರಿಯು | ತೆಂಕಣದಿ
ಕಾವೇರಿ ಪರಿಯಂತರದಿ ಸ್ರವಿಸುವ ನದಿಗಳಾದ
ಭಿಮೇಕ್ಕಣ್ಣ ಯೆರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ತಳಿಪರ್ವಾ ಶ್ರೀದೇವಿ ||೨||

ಕರಂಬ ಪ್ಲಾವ ಗಂಗರು

ಅಳಿದರಾಸಕಲ ಧ್ವನಾದ ರಾಯರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಚಲಕ್ಕಾಯಾದವ |

ನರಪತಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯರು | ಧನಕನಕ

ದಿಂದಲಿ ಮೆರೆದ ನಿನಗೆ

||೨||

ರತ್ನಸೌಭೂಮಾತೆ | ಸುತ್ತಿತ್ತ ಸುಜನ

ಜಗವಂದ್ಯರ | ಶ್ರೀನೋತವ ಕುಮಾರಿ ಮಕ್ಕಳ

ಪುಟ್ಟಿಸ್ತಾರ್ಥಿಮಂತವಿರೆರ | ಚಕ್ಕಾನಂ

ತೆಗೆನೀತಿ ನೋಡೆ ಪ್ರತ್ಯರಂ ಕನ್ನಡಿಗರಂ

||೩||

ಪ್ರೇದ್ರೆ. ಗು. ಭೀ ಸವಣಾರ,
ವೈಸೂರು.

ಉಡು ಗೊರೆ

ನಿನ್ನ ಕುರಿತ ಗೀತೆಯಲ್ಲ
ಧನ್ಯ ಗೀತೆ ಬಾರದು.
ನಿನ್ನ ಒಲುಮೆಯೊಂದ ನುಳಿದು
ಅನ್ಯ ಬಗೆಯ ಸೇರದು.
ಯಾವ ಹಿತಕೊ ಯಾವ ಮುದಕೊ
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಂಗಮ!

ಆರಿವಿನಾಚಿ ವಕ್ಕಿಗೆದ
ಅಂತರಾತ್ಮ ಜಂಗನು.

ನೂರು ದಾರಿ ಸೇರಿದಾಗ
ಒಂದು ದಾರಿ ತೋರಿದೆ.

ಮನಕೆ ಮಬ್ಬ ಕೆವಿದ ವೇಳೆ
ದಾರಿ ದೀಪ ವೇಸಿಸಿದೆ.

ಯಾರೋ ಯಾರೋ ತುಂಬಿಕೊಂಡ
ಭುವನ ರಮ್ಮ ರಂಗದಿ.

ನನ್ನ ಹೃದಯ ಧಾಮದಲ್ಲಿ
ನೀನು ಬಂದು ಸೆಲಿಹಿಡಿ.
ನನ್ನ ಮರೀತು ನಿನ್ನ ಕುರತೆ
ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ಬಂದ ಹೊತ್ತು
ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ ಹಾದೆ ನನ್ನ
ಸೈನೆ - ಪೂಜೆ - ಕಾಣಿಕೆ.

— ಬಿ. ಕೆ. ತಿನ್ನಪ್ಪೆ,
ಕಾಸರಗೋಡು.

6

ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಧಾನ ಸೇನಾನಾ ನಾಯಕ

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆ ಶ್ರೀ

ಕವಿಕಾವ್ಯವಿಚಾರ

— ಹೆಚ್. ದೇವಿರಪ್ಪ.

ರಾಧೇರಪ್ಪ್ ರಾ, ಬಿರಿಯಂಟಿಲ್ ರೀಸಚ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟೆಲ್.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ದ್ವಾರಾರಾತದ ರಾಜಕ್ಕೆಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ದ್ವಾರಾ ಕಣಾಟಿಕದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದುಡಿದು, ಕನ್ನಡದ ಬಾಷಪಿನನ್ನು ಬಾಸೆತ್ತರಕೆ ನರಸಿದ ಕನ್ನಡ ಕುಲದಿವೇಕರು ಹಲವರುಂಟು. ಅವರಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ, ಧೀಮಂತ ಧೀರೋದಾತ್ಮರ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೇರ ತಕ್ಕನೀತಿ. ವಿಜಯನಗರದ ಎರಡನೆಯ ದೇವರಾಯ ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ. ಕ. ಇಂಜರಿಂದ ಗಳಿಗಿರ ವರೆಗೆ ನಲವತ್ತೇಳು ವರಷಗಳ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯೆಲ್ಲ. ಆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಬಿಳಿಗಿರವನು. ಇವನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ- ಒಂದೇ ವೈಕ್ಕಿ ಮಹಾಮಾತ್ರ, ಮಹಾ ಸೇನಾನಿ, ಮಹಾಕವಿ ಮಹಾನುಭಾವ ಆಗಿ, ಎಲ್ಲ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಪ್ರಪಂಚದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವಿರುವವು; ಅಂಥರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೀತಿ. ಕನ್ನಡಕೊಳ್ಳಬ್ಬನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆ. ‘ಶಿವತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿ’ ಎಂಬ ಉನ್ನತೆ ಮಂಟಪ ಗ್ರಂಥ ಈತನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶಾಶ್ವತ ಸಂಪತ್ತು.

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಳಬಾಗಿಲು ತಾಲೂಕಿನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಪುರದ ಶಾಸನ ಈತನು ಮೊದಲ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿ.

‘ಶುಭಮನ್ನಾ ವಿಜಯರಾಭ್ಯಾದಯ ಶಕ ವರುಷ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಮನಸ್ಸಾರ್ಥಿವತ್ತನೆಯೇ ಸಾಧಾರಣ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣದ ಶಕ ದಶಮಿಯಲು ಈ ಪ್ರಸನ್ನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವರಿಗೆ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರಾಕಾರ ಗೋಪ್ರಾರಗಳು ಚಿನ್ನದ ಹೊದಿಕೆ ಮನುಖ ಪ್ರಾಣರಣಿ ಅಂಗರಂಗ ಬೋಗೆಷ್ಟಿಭಿನ ಅಗ್ರಾರಗಳು ಮಂಟಪಗಳು ಭಿಕ್ಷುಮರಶ ಮುಂತಾದ ಸರ್ಕಲ ಧರ್ಮಂಗಳು ವಿಜಯರಾಯ ಮಹಾರಾ

11

ಯರ ಕುಮಾರರು ಗಜವೇಂಬಿಕಾರ ದೇವರಾಯ ಮಹಾರಾಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಗೋತ್ತುದ ಹೆಗಡೆ ದೇವಗಳು ಪೋಮಾತ್ಯಾಯನ್ನು ಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಾಳ್ಳಾ ಯಕ್ಕು ಮಾಡಣಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಸೇವೆ, ಶುಭಮನ್ನಾ.’

ವಿರೂಪಾಕ್ಷದೇವಸಾಧನದ ವರದನೆಯ ಗೋಪ್ರಾರದ ಗದ್ದಿಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿದೆ ಈ ಶಾಸನ; ಈ ದೇವಸಾಧನ ಮೈಯ ಸೂರುಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದು. ಅದರೊಳಗೇ ಪಾವತೀದೇವಿಯ ಗುಡಿಯೂ ಇದೆ. ಇದರದೆಂದು ವೈಷ್ಣವಿ: ಶಿವನ ಮುಂದೆ ನಂದಿಯಿದ್ದಂತೆ ಈ ಮಂದಿರದ ಮುಂದೆ ಸಿಂಹವಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕಿಯ ವಾಹನವಾದ ಸಿಂಹಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಪ್ರಸನ್ನಾರ ಉಂಟು. ಈ ದೇವಾಲಯವು ವಿಜಯನಗರದ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯಂತ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ದೇವಸಾಧನ ಪ್ರಸನ್ನಪುರದ ವಸಂತ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ದೇವಾಲಯ; ಈ ಸಂಗತಿಯನು ಆತನೇ ರಚಿಸಿರುವ ‘ಶಿವತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿ’ ಎಂಬ ಕೃಂಬಳ್ಳು,

ಎನ್ನೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ತನ್ನ ಯ ಮನೋರಥದ ಶಿಕ್ಷು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆನೊಳ್ಳಾ ಕೂಡಿ ಹರುವದಿಂದ ಮಿಶುನಿಯ ಶಿವಾಲಯವನಿಧಿಕದ ತಟಾಕಮಂಬಳ ಬಹುಕೂಪ ವಸಂತತಿಗಳ ಒಸೆದು ಪ್ರಸನ್ನ ಪುರವಂ ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿನು ರಸದೊಳಗೆ ಸುರಸಿಯರೆನೊಳೆ ವಸಂತವನಾಡಿ ವಸುಂಧರಿಗೆ ವಸಂತ ಮಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯಂತ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆನೊಳ್ಳಾ ಕೂಡಿ ಹರುವದಿಂದ ಮಿಶುನಿಯ ಶಿವಾಲಯವನಿಧಿಕದ ತಟಾಕಮಂಬಳ ಬಹುಕೂಪ ವಸಂತತಿಗಳ ಒಸೆದು ಪ್ರಸನ್ನ ಪುರವಂ ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿನು ರಸದೊಳಗೆ ಸುರಸಿಯರೆನೊಳೆ ವಸಂತವನಾಡಿ ವಸುಂಧರಿಗೆ ವಸಂತ ಮಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯಂತ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

— ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ದೇವಸಾಧನವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೆರೆಯಾರಬೇಕು, ಕಲ್ಪಾಂಜಿಯಿರಬೇಕು,

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ

ಹೂದೋಟಿರಬೇಕು, ಪೂಜಾರಿಗಳಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೇವೆಗಳೂ ಸಾರೋಹಾ ರವಾಗಿ ಸದೆಯಲು ಏಷಾಡು ಗಳೂ ಆಗಬೇಕು. ದೇವರ ಸೇನೆ, ಜನ ಸೇನೆ, ಕಳಾ ಸೇವೆ- ಮಾಂಸಲ್ಯ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಈತ ಸಮಾರು ಹತ್ತು ನರ್ವಗಳ ಕಾಲ ಮುಳಬಾಗಿಲು ವ್ಯಾಂತದ ಮಾಂಡ ಲಿಕನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಗೇತ್ತುಗುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕಣಾಟಕದ ವೈಭವವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವವರು, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆಶನನ್ನು ಮೂಲು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಅಂಧ್ರದಲ್ಲಿ, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ, ಸಿಂಹಳದಲ್ಲಿ ಪದ ಕನ್ನಡದ ವಿಜಯ ಧ್ವಜವನ್ನೇ ರಿಂದಿನವೀತ. ದಂಡೆತೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈತನು ಭೂಸೈನ್ಯ, ನೋಕಾಪಡೆ- ಎರಡಕ್ಕೂ ಅಧಿವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮರಾದ್ಯೈಲ್ಲಿ ಈತನ್ನು ವಿವಾರಿಸುವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜ ದತ್ತಂಡರಸರ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತೆ ಹೇಗೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಗುಬಡಿದು ವಿಜಯನಗರದ ಖಾಜಾಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಧ್ಯರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ದಷ್ಟಣ ಸಮುದ್ರಾಧಿವತ್ತ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ಸೇಲಂ ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿ, ತಂಜಾವೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ದಸ್ತಿಣ ಸಮುದ್ರಾಧಿಸತ್ತಿ' ಎಂದು ಹೊಗಳಾಗಿದೆ. 'ಲಕ್ಷ್ಮಣದಾಳಾಯಕರು' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಆಚ್ಚ ವಾಕಿಷಿದ್ದ ಈತನೆ ನಾಣ್ಯಗಳು ಆ ವ್ಯಾಂತದಲ್ಲಿಇ, ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸದ ಪೂಜಾರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರೆ. ಹೇಳಿ ದೇವರಾಯನಿಗೆ ಈತನಲ್ಲಿ ಸಿರಿಕಯವಾದ ಪ್ರತಿಕಿರ್ಣಾಗಳು. ಈತನ ದಕ್ಕಿಗೆ ಪೂರ್ವಾಳಿಕತೆ ಪರಾಕ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರ ಪ್ರಿಯತೆಗಳು ಎಲ್ಲಿರ್ಗೂ ಆಚ್ಚ ಮೆಚ್ಚು. ಈತನ ಶ್ರೀಯಸ್ತನ್ನು ಕೊರಿ, ದೇವಾಲಯ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರುಂಟು; ದತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರುಂಟು. ಸಿಂಹಳೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈತನ ಗುಣಶೀಲ ಶಾಯಿ ಬೋದಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ ಹಾಡುಗಳಿವೆಯಂತೆ.

ಈತನು ಸಿಂಹಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ದಂಡೆತೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗು, ಅದೇ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ದೇವರಾಯನ ಕೊಲೆ ಮಾಡುವ ಸಂಚಾ ಸದೆದಿತ್ತ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಸಗರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಅಬ್ಜುಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಂಗಂಗಾ

ರಜಾಕ್ ಎಂಬ ಷಷ್ಣಿಯಾ ರಾಯಭಾರಿಯವರದಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ವಿವರಗಳಿವೆ. ದೇವರಾಯನ ಸಮಿಂಧ ಬಂಧ ವೊಬ್ಬನು ಆತನ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಅಸ್ತುಪರಿನಾರದವರನ್ನು ಸಾಪ್ತಮಿನಿಸ್ತು ರಾದ ಸಚಿವರನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆಂದು ಆವ್ಯಾಸಿ ನಿಸಿ ಕೊಲೆಮಾಡಿಸಿದ ಎರಡನೇಯ ದೇವರಾಯ ದೃಷ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣೀಂದ ಆ ಸಂಚಿನ ಜಾಲಕ್ಕೆ ನಿಕ್ಕಿಲಿಲ್ಲ. ಸಿಂಹಳೀಂದ್ರ ಸನ್ನೆ ಸೋಲಿಸಿ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ವಿಜಯವೈಭವದಿಂದ ಮೇರೆಯುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದಣ್ಣಾಯಿ ಕಣಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಬಂದರೆಗಿತು. ವಾಯವೇಗ ದಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ. ತನ್ನ ಸಾಪ್ತಮಿಯೂ ಉನ್ನತಗೆಳೆಯನೂ ಅಗ್ರಧ ದೇವರಾಯನಾದರೂ ಪಾರಾದನ್ನಲ್ಲಿ ಎಂಬಾದವೈ ಆತನ ಸಮಾಧಾನ. ಸಂಚಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ವರಸ್ನೆಲ್ಲಿ ಹಿಡಿತರಿಸಿ ಹಿಂಸಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಗಳು ನೇಲಸಿದವೆ.

ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜಕಿರ್ಯ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗಿ ದೆಯಿಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೆಲಬಿಗಿರ್ಯ ಸುಲಾತನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಬಹುದೆಂದು, ದುರೂಶೆಯಿಂದ ಏಕು ಲಕ್ಷ ವರಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸು, ಇಲ್ಲ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು, ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಆಗತಾನೇ ಸಿಂಹಳದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ದಣ್ಣಾಯಕೆ, ಉಳಿದ್ಲೀ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದಂತಿರು, ಆ ಕೂಡಲೇ ಕಲ್ಬಿಗಿರ್ಯ ದಾಳಿಯಿಡಬೇಕಾಯಿತು ಆವಿಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸೋಲೀಲಿ? ಸುಲಾತನ ಸೈನ್ಯನನ್ನು ಹೊಡೆದಬೇಕು ಅನೇಕ ರನ್ನು ಸರೆಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಸುಲಾತನನೇ ದೇವರಾಯನಿಗೆ ತಪ್ಪಾಗಾಣಿಕೆ ನೀಡಬೇಕಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಯಾವ ತುಂಡರಸು ಎದುರಬಿಡ್ಡರೂ ಅವನನ್ನು ಶಿಷ್ಯಿಸಲು ಈತನೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಳ್ಳಿ ದಂಗೆ ದರ್ಶಿಸಿದ್ದ ಆತ ಹಾಜರು!

ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯನ ಬಾಧಿಪ್ಪಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ ಬಾಧಿಪ್ಪಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ ವಿವರಿತನಾ ಮಾಧುರ್ಯನೇತನೆ ಪರಸಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಶಾಸನ ಪಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಈ ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾನಿ- ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೆಶನಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಸೇನಾನಿಯಾಗಿ

ದ್ವಾಂತೆ, ದಕ್ಕಿ ಆಡಳಿತಗಾರ, ರಾಜಕಾರಣ ಚತುರ. ಇಂಥ ವಸು ಮಹಾ ಪ್ರಧಾನ್ಯ ವದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ದೇವರಾಯನ ಗೆಳಿತನವನ್ನು ಬಯಸಿ ಸೆಗು, ಕೈಲಾಂ, ಪುಲಿಕಾಟ್, ತೆನಾಸಿರಿನೂ ರಾಜ್ಯಗಳು ಖಡಗೊರಿಗಳನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ವಿದೇಶಿಪ್ರವಾಸಿ ನ್ಯಾನಿಜ್, ವರ್ಷಿಂದೂ ರಾಯಭಾರಿ ಅಬ್ಜುಲ್ಲಾ ರಜಾಕನು ಈತನವನ್ನು ಮುಕ್ತ ಕಂತದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಚೆಗಳು ಸೇನ್ಯದಿಯಿಂದ ಬಂಡಿನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಆಕ್ಷ ಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸ್ವೀಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು, ವಿದೇಶಗಳ ರಾಜರು ಸದ ಈ ರಾಜ್ಯದ ರಾಯಭಾರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಟ್ರಿಪ್ಪ ಕೊಂಡಿದ್ದವು. ವಿಜಯನಗರದ ಕೇರ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗಳು ಬಾಸೆತ್ತರಕ್ಕ ಬೆಳೆದುವು.

ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇರನ ತನ್ನ ಪರಮ ಸ್ವೀಹಿತೆ; 'ಉನ್ನತ ಕಳೆಯು' ಎಂದು ದೇವರಾಯನ ಭಾವನೆ. ಈತ ಸಿಗೋ ದೇವರಾಯ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ, ಅಪ್ರೋಂದು ಅವಾರವಾದ ಭಕ್ತಿ ಗಾರವಗಳು. ಅವನ ವಾತನ್ನೆ ಕೇಳಿ.

ಪೂಜಕನು ತಾನೆಯಾದವೆನೆನುತ ಮನವೊಲಿದು ರಾಜಕೇವಿರ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಸ್ವಲೀಲೆಯಿಂ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರನೇಶ್ವರಂ ಶ್ರೀ ವಿರದೇವರಾ ಜೇಂದ್ರನಾಗಿ

ರಾಜಿಸುತ ಸಕಲದೇಶದ ವಾಕಬಿನಧನವನ್ನಿ ರಾಜಿಸುತ ಮಹಾರತ್ತ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಿಕ ತೇಜದಿಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದನಸೆಂದರಿನವರ ಜರಣಾಂಬು ಜಕ್ಕೆ ಕರಣು

'ಶಿವತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿ'ಯ ಅರಂಭಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತುಗಳಿವು:

ಧರಿಗಧಿಕ ಮೂರು ರಾಯರ ಗಂಡನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಬಿರುದಂ ಗಜವೇಂಟಿಕಾರ ದೇವೇಂದ್ರ ಭೂ ವರನ ಮಹದೈತ್ಯ ಕರಧಿ ಜಂದೋಂದೆಯನು ದಾರಕರುಜಾರನು ನಿರುಪಣಿತ ಸಾಧನಾರ್ಥಾ ವದನಭವನ ಗೋಣಿಯ್ಯ ಯಮ್ಯತದೊಳು ಬಿರಸಿ ಮಧುಸಿಸಿ ಪಡೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇತ ಧರಿಸಿವರ ತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿಯನಿರವರ ಜರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ ಕರಣು

- ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.

೨೭೨ ವಾರ್ಧಕ ಪಣ್ಡಿಗಳಿರುವ ಇಂ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೃಹದಗ್ರಂಥಿಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ದವಾಗಿ ಕಡೆಯ ಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಆಯಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಣಿಸ್ತೇ ಸಾನ ವನ್ಯೀಯಲಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅಂಗವೂ ಲಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇ

- ಮೂರು ರಾಯರ ಗಂಡೆ, ಗಜವೇಂಟಿಕಾರ ಎಂಬ ಬಿರುದ್ಲ ದೇವರಾಜೆಂದ್ರನು ಮಹದೈತ್ಯ ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರೋದಯವಿದ್ದಂತೆ ತಾನು; ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಲ್ಪಂಗ ಗಳನ್ನು- ಅಂದರೆ ಜನಪದ, ದುರ್ಗ, ಭಂಡಾರ, ಸ್ವೀಷ್ಯ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ರಿತವನು; ಆನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯುತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇತ.

ಇನ್ನು, ಈತನ 'ಶಿವತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಕಲೆ ಮತ್ತು ದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳು ಒಂದೊಂದನೆಂದು ವಿಳಿತವಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರೋಣಕ ವಾಗಿವೆ. ಇದನ್ನು 'ನುತ ಕಳಾವಿದರು ತತ್ಪರ್ವಧ ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಚಿತ ಅಧಿಕಾರಿ' ಎಂದು ಆವೇ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವನ ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿರುವುದು.

ಇದಕ್ಕೆ ವೀರಾರ್ಥಿ ವದ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಎಂದರೂ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು. ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಇನ್ನೊಂದು ಶಂಕು ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥ ಎನ್ನು ಸುಬಹುದು. ಆದರೆ ಕವಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಂಚಾಮ್ಯತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾದ್ದಾನೆ, ಅಪ್ಪ ಸುಮಧುರವಾಗಿದೆ. ಹಾಲು, ಮೋಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೀನುತ್ಪನ್ಮೂರ್ಚಿತ ಬಾಳಿಕಣ್ಣಿಗಳು- ಹಂಚಾಮ್ಯತಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಮನ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಆವ್ಯಾಯವಾನವಾದದು.

ಗುರು ವಚನದಮ್ಯತಮಂ ಶುತ್ತಿ ಪುರಾಣಗಮದ ಪರಮಾಧಿದಮ್ಯವನ್ನು ತಮುಂ ಪರಪುರಾತನ ವಚನ ಪರಿಯಾಯದಮ್ಯತಮಂ ತೆವಳಾಂತ್ರಿಕರು ನೇಣ್ಣಿ ಹಿಂಡಾಂತೆಸಿವನ್ನುತಮ್ಯತಮಂ ವರಮಾನುಭಾವದನಭವನ ಗೋಣಿಯ್ಯ ಚಿರಸಿ ಮಧುಸಿಸಿ ಪಡೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇತ ಧರಿಸಿವರ ತತ್ಪಚಿಂತಾಮಣಿಯನಿರವರ ಜರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ ಕರಣು

ಒಂದಿದ್ದಾನೆ.

೨೭೨ ವಾರ್ಧಕ ಪಣ್ಡಿಗಳಿರುವ ಇಂ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೃಹದಗ್ರಂಥಿಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣ ಬದ್ದವಾಗಿ ಕಡೆಯ ಲ್ಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಆಯಾ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಣಿಸ್ತೇ ಸಾನ ವನ್ಯೀಯಲಾಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಯಾವ ಒಂದು ಅಂಗವೂ ಲಂಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಂಡೇ

ಶನ ಹೀಂತ್ರ ಪರಿಜ್ಞಾ ನೆಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ಗ್ರಂಥದ ಸೀರಿಕೆ ಹನ್ನೊಂದೆ ವ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದಿದೆ. ಕವಿಯು ನಿತ್ಯ ನಂದರಸಮಯನಾದ ತಂಖುವನ್ನು ಸ್ನೇಹಿತ್ಯಾದಿ ಅನುತ್ತರ, ಶ್ರೀ ವಿರಾಖಾಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆತನೇ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯ ಕರ್ತವ್ಯನಿಂಬುದನ್ನು,

ಆ ಕ್ಷೇಣವೇ ಜಗನ ನಿಮಿಂಸಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದೊಂದ್ಲೂ ನಿಮಿಂಸಿದ ಜಗವೆಲ್ಲವಂ ಸಂತತ ಸು
ರಕ್ಷಣಂ ಮಾಡುತ್ತ ಸೀರಿಕ್ಷಿಸುವುದೊಂದ್ಲೂ ರಕ್ಷಿಸಿದ
ಜಗವ ನೋಡಿ

ಆಕ್ಷೇಸಿಸುತ್ತ ವಿಲಯರೂಪಾಗಿ ಸರ್ವಮಂ
ಭಕ್ತಿಸುವುದೊಂದ್ಲೂ ಕ್ರೈಕೆದಿಂ ವಿರೂ
ವಾಕ್ಯ ನೆಸಿಸಿದ ಮಹಾಲಿಂಗನೂತ್ತಿಯ ನಿನಾಲ
ಚರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ್

ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಗರುಮೂರ್ತಿ ಮಲ್ಲಿಕಾ
ಜ್ಯಾನ, ಅಲ್ಲಿಮಪ್ರಭು, ಬಸವಣ್, ಜಿಸ್ನಬಸವಣ್, ಶಾಂತ
ರಸ ಮಹಾ ಪ್ರಭು ಇವರನ್ನು ವಾತ್ರ ಸ್ವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಿವ
ಕವಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವವೇ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ವ್ಯತೀ
ಪ್ರಷ್ಟಿ. ಶಿವತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ ಪೂಜ್ಯಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿ
ಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕೃತಿಯ ಸೊಬಗು ಸ್ತಾಂದ
ಯಂಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಹೀಗೆ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಹರುಷದಿಂ ಕೇಳ್ಣ ಮೇಚ್ಚುವರ ಶಿರದಾಭರಣ
ಉರುಮುದಿದ ಕೇಳ್ಣ ಸುಮತಿಗಳ ಕಣಾಭರಣ
ಪರಮ ಪರಿಜಾಮದಿಂ ಪರಿಸುವರ ಕೆಂಡಾಭರಣ
ವನವರತ ನೇನೆಡು
ಪರಿಶೋಷಿಸುವ ಸಕಲ ತಾತ್ಪರ್ಯಕರ ಹೃದಯದಾ
ಭರಣವಾಯ್ತುನಿಸಿ ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿಯ
ಚರಿತಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿ ಯಹುದಿಂದು ತಿಳಿವರಮಲ ಜರ

ಬೊಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ್
ವ್ಯಾಖೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ವತವಣನೆ,
ಸಮುದ್ರವಣನೆ, ಸೂರ್ಯೋದಯ ಚಂದ್ರೋದಯಗಳ
ವಣನೆ—ಮುಂತಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳಿರ್ತಿದ್ದವು.
ವಿಚಾರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂತ
ಗಳೇ ಬೇರೆ.

ಪರಮ ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕೃತಿಯಾಳಂ
ಮೆರವ ನಿತ್ಯನಿತ್ಯ ಪನ್ಮುಖ ವಿವರಣಂ

ಸಿದ್ಧ ಗಂಗಾ

ವರ ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಾಲದ ಪರಿಯ ನಿಷ್ಕಾಲ ತತ್ತ್ವ ಸಕ
ಲಿವಾದಾ ಭೇದವು
ಇರೆ ಭುವನ ಕೋಶ ಶಿವಲೋಕದಭಿವಣಣನಂ
ಹರನ ದಿವಾಷಾಫಿನ ನಾರದನ ದರುಶನಂ
ಪುರಹರನ ನಂದಿಶ ಸಂಖಾದವರ ಜಗವ ಪಾಲಿಸು
ವೈದುದಯವಾದ

ಬಸವನವಾರ ಮುಂತಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳು. ಗ್ರಂಥ
ಪರಿವಿಡಿಗೆ ಮೂರೀ ಮೂರು ವಡ್ಗಳು. ಮುಂದಿನ ಅಂತೇ
ವ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿಧಾಂತ ಶಿವಾಚಾರ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಥನ
ಗಳು. ತತ್ತ್ವಪಟ್ಟಲ, ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಲೀಲೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯ
ವಾಹನಲೀಲೆ, ಕಂಕಾಳಧರಲೀಲೆ ಮೋದಲಾದವು ಮೆದಲ
ಇವತ್ತೇಳು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂಕ್ಷೇಪ
ವಾಗಿ ನಿರಾಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅನಂತರದ ಆರು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ
ಬಸವಣ್ ನವರ ಭಕ್ತಜೀವನದ ಸರಸ್ವಿಂದಾಪದೆಯಿದೆ.
ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸಂಧಿ ಶಿವಲೋಕದ ಪ್ರಮಂಧಗಣಗಳು
ವಣಣನೆಗಿ. ಮೂನತ್ತೀರ್ಥದಿನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಕು
ನಾಡಿನ ಅರುವತ್ತು ಮೂರವರು ಪುರಾತನ ಕಂಗಳಿವೆ. ಈ
ಅರುವತ್ತು ಮೂರವರಲ್ಲಿ ಕರಿಕಾಲ ಜೋಳನೂ ಒಬ್ಬ
ಆತನ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪ್ರಜಾನಿಷ್ಟೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳು ಈ ಒಂದು
ವ್ಯಾದಲ್ಲಿಯ ಪರಿಜಾಮಾಕಾರಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ.

ಹರಭವನ ಕೆರೆ ಬಾವಿಯೋವಧಿಗಳಂ ತನ್ನ
ಹರುಷದಿಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಪಕ್ಕ ಪರಪಕ್ಕಂ
ಇರಿದೆ ತಾಂ ರಾಜೇಂದ್ರನಾಗಿ ಲೋಕವ ನಾಳುತ್ತಿರಲ
ನರರು ಹಿಂಪಂತಲ್ಲಿರಿಬೆಂತ್ತ ಕಂ
ಕರ ಪೂಜೆಯಂದೊಲಿಯೆ ಹೊನ್ನು ಮಳಿಯಂ ಕರೆದ
ಪರಮಗುಣ ಕರಿಕಾಲ ಜೋಳರಾಯವ ವಿನುಲ
ಚರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ್
ಬೇಡರ ಕಣಿಪುನ ಕಂಧಿ, ಒಂದೇ ವಡ್ಗಳಲ್ಲಿ;
ಒಲಿದು ಬೇಂಟಿಗೆ ಶ್ರೋಗಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಕಂಡು
ಸಲಿಮು ಗೂರವನ ಪೂಜೆಯಂ ಕೆರಹಗಾಲಿಲದ
ಕೆಲಕೊತ್ತ ಮುಕ್ಕುಳುಡಕದಲಿ ಮುಜ್ಜನ ಕೆರಿದು
ಕೆಲದಿನ ವಿರಲೀಂದು ಕಣಿ ನಿರ್ರಾ ಸುರಿಯಲಂ
ದಲಸದದಕೊಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯ ಕಣಿ ಕಿತ್ತಿಕ್ಕಿ

ಸಲೆಮೆರೆದ ವೀರಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಣಿಪುಗಳ ಚರಣಾಂಬು
ಜಕ್ಕೆ ಶರಣ್

ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬಿ ಪುರಾತನನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೊಂದು
ವ್ಯಾ. ಮುಂದೆ ಎರಡು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿವತರ
ಣರ ವ್ಯತ್ತಾಂತಗಳಿವೆ. ಮೂನತ್ತೀರ್ಥನಿಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ
ನೂರಾರು ನೂತನ ಶರಣರ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥದ,
ಅಂತ ವ್ಯಾಗಳನ್ನು, ಅದರ ಹೆತ್ತರಲ್ಲಿಂದು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಈ ಸಂಧಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ
ಸಂಶೋಧನೆ, ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವು
ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ
ಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಭಕ್ತರುಗಳ ಕಾರ್ಯಕರನ್ನು ಹೇಳಿದೆ
ಇಲ್ಲಿ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೊಟ್ಟಿರುವವು ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಾಗಿ
ನ್ಯಾವನನ್ನು ಮಾತ್ರಾವೆ ಲೇಖಿಕ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆನ್ನು ಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕದ ಬಗೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳು
ಆನ್ವರ್ಯಕ. ಕಸೆಬು ಉದ್ದೋಂಗ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ಲಾಭದ
ಆಶೀರ್ಯಿಂದ ಮಾಡತಕ್ಕವು. ಮಾಡುವ ಮಾಟನೇ ಶಿವ
ಪೂಜೆ, ಕೆಲಸನೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂದು ಸೇರಿಸಂಭಿ ಸಚ್ಚಿದ ಮಾಡ
ತಕ್ಕದು ಕಾರ್ಯಕ. ಒಂದರ ಗುರಿ ಕಾಸುಗಳಿಸುವುದು;
ಇನ್ನೊಂದರ ಗುರಿ ಶಿವಸಂಪಾದನೆ, ಭಕ್ತಿಸಂಪಾದನೆ; ಒಂದ
ರಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಸುಂಕು; ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣಭಾವನ.
ಶಿವನೊಂದಿಗೊಂದಾಗಿ, ಶಿವನೇ ತಾನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಮಾತ್ರ
ಆನಂದದಾಯಕ, ಅಲ್ಲಿರುವದೆಲ್ಲ ಸಲಿವು. ತನಗಾಗಿ, ತನ್ನ
ಮದದಿ ನುಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತಾನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಗೆಯ್ಯಿಗೆಯ್ಯಿ
ಆಯಾಸದಾಯಕ, ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಬರಿ ನೋವೆ ನರಳಿಕೆ.
ಕಸೆಬು ಉದ್ದೋಂಗ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಬರುವುದು ಲಾಭ,
ಅವನ್ನೇ ಕಾರ್ಯಕಗಳಿಂದು ಅರಿತು ಮಾಡಿದೆ ಲಭಿಸುವುದು
ಪ್ರಸಾದ. ಇಲ್ಲಿ ಲಾಭ ನಷ್ಟಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಸಾದ
ರೂಪವಾಗಿ ಒಂದ ಪ್ರತಿ ಫಲವನ್ನು ಗಾರುಳಿಗ ಜಂಗನು
ರೂಪೀ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವರೆಕ್ಕು ಮಿಕ್ಕುದನ್ನು ಸೆವಿ
ಯ ಬೇಕು. ಇದು ಕಾರ್ಯಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ತಿರುಳು. ಯಾವ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಗ್ರಸ್ಥ ವಾ ಇಲ್ಲ. ನೀಜಕ್ಕಾ ನಷ್ಟವು ಇಲ್ಲ.
ಉತ್ತರವಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ ತತ್ತ್ವ, ವನ್ನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸು
ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೆತ ಕಾರ್ಯಕ ತತ್ತ್ವ, ವನ್ನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸು
ಶಿದ್ಧ ಆನುಭಾವಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೂತನ ಶರಣರಲ್ಲವೇ
ಕಾರ್ಯಕರನ್ನು, ಅವರ ಹೆಸರಾಗಳಿಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ
ದಾಧರಿ, ಆ ಕಾರ್ಯಕಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಪಟ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ.

ಓಲೆಯಕಾರ್ಯಕ, ತೋಟಿದಾಯಕ, ಆರಂಭ
ಗಾಯಕ, ಕುಂಬಾರ, ಕಂಚಾಗಾರ ಉಪ್ಪಲಿಗ, ಕಬ್ಬಿನ
ಗೆಲಸಿ, ಹೊಂಗಾಯಕ, ಕನ್ನಡಿಯ ಕಾರ್ಯಕ, ಆಂದರೆ
ಕೈರಿದ ಕೆಲಸ) ಸವನೂಲ ಕಾರ್ಯಕ, ಗಾಳಿಗ, ಗಂಡಿಗ,
ಚಿನ್ನವರದ, ಕಡಗದ ಕಾರ್ಯಕ, ಸೂಜಿಯ ಕಾರ್ಯಕ, ಗೋರಿಯ ಕಾರ್ಯ
ಕಾರ್ಯಕ ಇಲ್ಲಿನ ವಾರ್ಷಾರಿ, ಮುತ್ತಿಲ ಕಾರ್ಯಕ, ಬಿದಿರಿನ
ಕಾರ್ಯಕ ಇವು ಕೆಲವು ನೂತನ. ಸಮಾಜದ ಶುಚಿತೆಗೆ
ಸಭದ್ವರ್ತಿಗೆ ಸಂಪದಭೂದಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕದವರ
ಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಶಾಂಕ್ರಾನ್ ಕಾರ್ಯಕವುಳ್ಳವರು
ಪ್ರಾಜ್ಯರು.

ಲೋಕಿಕದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ “ಕೇಳು” ಎಂದೆಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ
ರುವ, ಆದರೆ ಶಿವಕಾರುಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ
ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕದವರೂ ಇವನಿಗೆ ಪೂಜ್ಯರೆ. ಅವರಿಗೆ
ಮಹಾಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೆತ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಮಣಿ
ಯಾತ್ರಾನೆ. ಇದು ಅನನ್ಯ ದೊಡ್ಡತನೆ. ಸಣ್ಣ ವರೆಸಿ
ಕೊಂಡವರ ದೊಡ್ಡತನವನ್ನು ಕಂಡು ಕೊಂಡಾಡಬಲ್ಲ
ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕಿತ್ತು ಆಗ? ನಮಗಾರ
ನಾದರೆನು ಬಿದಿರಿನ ಕಾರ್ಯಕದವನಾದರೆನು ಹಾಲು
ಮೊಸರು ಮಾರುವ ಹರದೆ ಒಬ್ಬವ್ಯಾಪಕದರೆನು— ಅವ
ರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಕಾಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಆಯಿತು ಎನ್ನುವ ಕವಿಗಳಿಲ್ಲದ್ರು
ಆಗ? ಇದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ “ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾವಾಸಿ”
ಯ ಮಹತ್ವ ಆರಿವಾಗುವುದು.

ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾರಾಯ ವರ್ತಮಾನ
ಪತ್ರಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸುಳಿವು ಇಲ್ಲದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಂಚಿ
ಸಂಚಾರ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕಿಗಳು ಇಂದಿನವ್ಯಾಪಕಿಗಳು
ದಾಗ ಈ ನೂತನ ಗಳಂತೆ ಗಡಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧಿಪಡಿ
ಸಿದ? ಐನಾರಕ್ಕಾ ಮಿಕ್ಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನೂತನ ಶರಣರು.
ಅವರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನವರಿದ್ದರೆ; ಆಂಧ್ರದವರು ತಮಿಳು;
ದೀಕೆದವರು ಇದ್ದರೆ; ಕೇರಳ ಕೊಂಕಣ ಒಂಸ್ಟಿದವರು,
ಗುಜರಾತಿನವರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ಇದ್ದರೆ. ಇನು
ರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರು ಕಾರ್ಯಕ ಲಾರಿಗಳ ನಿರಗಳನ್ನು ಆಸಾ
ಧಾರಣ ಜಾಕ್ಕೆಯಿಂದ ಓದುಗರ ಮನವೊಪ್ಪಿನಂತೆ ರಸಿ

ಕರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಕೆವಿಗೂ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸು
ಉಗಿದೆ. ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ:

ಮಧುರೆ ಕೋಟಿಯ ನಾಡೊಳಗೆ ಬೋಮ್ಮುಲಿಂಗಯ್ಯ
ಸದವುಲ ವಿನಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣಯ್ಯ ರಾಯಪುರ
ಕೊಡವಿ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ತಿರಿಕಿಟ್ಟಪ್ಪೆಯಲಿ ತ್ರಿಪುರಾದಿ
ಯೋಲೆಯ ತಿಪ್ಪನ್ನ
ಮುದಿದಿ ಕಂಬಾರಕಾಯಕದ ಕೂನಲು ಪೋಲು
ವಿದಿತ ತಿರುವಾರೂರ ಸೋಲೆಯಾ ತಮ್ಮಣಿ
ಜದುರ ತಿರುವದಿಯ ಭಕ್ತರನರಿದು ಪೇಟ್ಟನರ
ಬರಣಾಂಬಾಜಕ್ಕೆ ಶರಣು

ಈ ಒಂದೇ ಪದ್ಧತಿಲ್ಲ ಅನೇಕ ಶರಣರ ಹೆಸರು ನಿಳಾಸ ಇದೆ
ಕಾಯಕ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದೆ
ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕರಣಿದ್ದರೆನ್ನೀ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭ
ದಲ್ಲಿ ಕರಣರ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಳದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಹೊಗಳಾಗಿದೆ; ನುಳಿಲಕೋಟಿಯ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕುರಿತು,
ಮುಲಹಿತ ಗಂಗೆ ಧರೆಯಂಗದೆಳಾ ಸುಳಿದು ನಿ
ಮುಲತೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬಂಧನವಳಿದು ನೋಂಕಿನೆಡಿ
ಮಳಾಗಿ ತೋರ್ವೆಂತಿ ಶಿವನ ಸಿದ್ದಕ್ಕೆಯಿಸಿನ
ಗಂಗೆ ತನುಧರೆಯೋಳು
ತಿಳಿದತ್ತಾ ವಿರ್ಯೆನ ಪ್ರತಾಂಕಾರ ಪಥ
ದೊಳು ಪರಿದು ಮೋಹ ಬಂಧನವಳಿವು ತಾಚಿನ
ಮಳಕೋಟಿಯ ಪುರದ ಭಕ್ತಿಯಾಕ್ತರ ನಿಮಲ
ಬರಣಾಂಬಾಜಕ್ಕೆ ಶರಣು

ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಈ ಪದ್ಧತ್ತು. 'ನುಳಿಲಕೋಟಿ' ಎಂಬ
ಪದದಿಂದ ಅರಳಿದ ಹೂವು. ನೀರು ಹರಿಯುವಡೆಯಲ್ಲಿ
ರುವ ಮರಳು ನೆಲಕ್ಕುಂಟಿಯೂ ಅಂತಿದಂತಿರುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿ
ಯೆಂಬ ಗಂಗೆ ಭಕ್ತರ ತನುವಂಬ ಧರೆಯಲ್ಲ, ವಿರ್ಯೆನಾ
ಭಾರ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹರಿದುದರಿಂದ, ನುಳಿಲ ಕೋಟಿಯ
ಭಕ್ತರು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹೊದ್ದಿಯಾಹೊದ್ದಿದುತ್ತಿರುವರು
ಎಂದು ಈ ಪದ್ಧತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಬುಕ್ಕು ಸಾಗರದ ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರನ್ನು ಕರಿತು:
ಹೆಕ್ಕಳದೆರ್ಕನುದಿನಂ ಬೇಡುತ್ತಿಹ ಶಿವಲಾಂಭ
ನಕ್ಕೆ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲ ದುಖುದಿದ್ದು ಕರು
ಣಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗಿ ಸೀವಾಭಾವ ಸನ್ನಿಧಿರಾಗಿ ನಿಸ್ಪೂರ್ವ
ತೆಯಿಂದ

ಒಕ್ಕುಲೂರಾಗಿ ಲೋಕಿಕರಂದದಲಿ ಮಂಡಿ
ಮಕ್ಕಳಿಂ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ ಭವಹರರಾದ
ಬುಕ್ಕುಸಾಗರದ ಪುರದ ಭಕ್ತ ಮಹೇಶ್ವರರ ಜರ್
ಣಾಂಬಾಜಕೆ ಶರಣು
ಹೇಳ ಬೇಕಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೊ ಎರಡೊ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಹುದುಗಿನುವ ನುಡಿಜಾಸ್ತೀಯನ್ನಿಲ್ಲ ಕಾಣಬಹುದು.

ವಿಜಯನಗರಿಯ ಪಾವನ ಪರಿಸರವನ್ನೂ ಪಂಪಾ
ವಧುವರನನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಈ ಕಪಿಗೆ ಎಣಿಯಲ್ಲಿದ
ಲೆಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿದ ಉತ್ತಾಪ ಆವೇಶ. ಮೂವತ್ತು ಮನೋ
ವರವಾರ್ಥಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸರಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಭಾಗ ರಸದ್ವಿಷ್ಟ
ಯಿಂದ ಆತ್ಮತ್ವನುವಾದಾದು.

ಪರಹಿತದ ಬೀಢು ಸತ್ಯದ ನುಡಿಯ ನಾಡು
ಕರುಣಾಭಿಯಿಕ್ಕೆ ಕಾಮಿತ ಸುಖದ ತೆಕ್ಕಿ ಶತಿ
ಧರನ ಸಾಮಧ್ಯದಾಗರ ಸದಾಚಾರ ಸಾಧಕೆಗಳ
ಜನ್ಮಭಾವಿ
ವರತರ ತಿವಾನಭಾವಿಗಳ ಪರಿಮಿತ ಗ್ರಹಂ
ವರಿಕಿಪರಿದು ವಿಜಯಕಲ್ಯಾಣವಾದಾದೀ
ಧರೆಯಾರಿಯ ದೇವರಾಜೆಂದ್ರಪುರವೆಬವರ ಜರ್
ಣಾಂಬಾಜಕೆ ಶರಣು

ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಂಡೇಶ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ವಿಜಯಕಲ್ಯಾಣನಗರ
ಎಂದೇಕೆರದಿದ್ದಾನೆ. ವಿದ್ಯಾನಗರ ಎಂದಲ್ಲ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಶಿವಕರಣರ ತಿವಾನಭಾವಿಗಳ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ್ದ
ರಿಂದ ಈ ನಗರವನ್ನು ಬಿಸವ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರ
ಬಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ, ಪದ್ಯರಚನೆ ಹೃದ್ಯ
ವಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯದನ್ನು ಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೊಸ
ಹರಣವನ್ನು ಹಡಗಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಿಯ ಹೊಂಬಿಳಿಕನ್ನು
ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕರಣಕನ್ನೂ ಕುರಿತು, ಆ ಹೊದಲೆ
ನೂರಾರು ವಚನಕಾರರು, ಹರಿಹರಾದಿ ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿ
ದ್ವರು. ಇನ್ನಿಡಕ್ಕಿಂತ ಸೋಗಣಗಿ ಹೇಳುವುದು ಪಾದ್ಯವೇ
ಇಲ್ಲವೆಂಬವ್ಯು ಕಲಾಪುರುಷಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದರು. ಅದೇ
ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಕುರಿತೇ ಈತನೂ ಹೇಳಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿಯೂ
ಹೊಸ ಹೊಗರುಂಟು.

ಕಲ್ಯಾಣ ಪುರವಿಳಾತಳಕೆ ಶುಭ ಕಲ್ಯಾಣ
ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಮನುಜ ಮಂಗಳದ ಕಲ್ಯಾಣ

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಾವೋಫು ರದನಿ ಬಿದ್ಧನದ ಪಂಚಾ
ಸ್ಯಾ ಕಲ್ಯಾಣವು

ಕಲ್ಯಾಣ ಭಕ್ತಿ ಸತಿಯ ವಿವಾಹ ಕಲ್ಯಾಣ
ಕಲ್ಯಾಣ ಪರಮಕ್ಕೆ ವಲ್ಪುಪದ ಕಲ್ಯಾಣ
ಕಲ್ಯಾಣಮೋಳ್ಳ ಬಸವನಂತಿರ್ವ ಭಕ್ತರ ಸುಜರೆ
ಣಾಂಬಾಜಕ್ಕೆ ಶರಣು

ಈ ಪಟ್ಟದಿಯ ಒಂದೊಂದು ಪಾದವನ್ನೂ ಕುರಿತು
ಮಂಧನ ಮಾಡಿದವ್ಯು ಅದರ ಅರ್ಥ ಇನ್ನುಷ್ಟು ಮತ್ತುಪ್ಪ
ಸ್ವರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿವಾದ ಆಧ್ಯಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ಕಲ್ಯಾಣಪದ. ಈ ಕವನದ ಅಂತರಂಗ ಬಿಂಬಂಗಳೇ
ರಡೂ ಜೀಲುವು ಚಿಂದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿನೆ.

'ಪಜನದಲ್ಲಿ ನಾಮಾಮೃತ ತುಂಬಿ, ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣ
ನವರ ವಚನ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಸುಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ. ಆ ವಚ
ನವೇ ಶಿರಪುರದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹೋಗಳುವ ಪಟ್ಟದಿಯ
ಷೂರಾರ್ಥ.

ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ನೆನೆಯ ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ಹೋಗಳ
ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ನೋಡ ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ಪಾಡ
ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ಬೇಡ ಶಿವನನಲ್ಲದೆ ಕೂಡ ಶಿವನೊಳ್ಳಲ್ಲ
ದೆಯಾದೆ

ಶಿವರಣ ಸಂಗ ಶಿವಗೊಣಿ ಶಿವದಾಸೇಂದ್ರ
ಶಿವಕಿರಣ ಶಿವತ್ವಿನಿಷಾಂಪರ
ಭವನವಹ ಶಿವಪುರದ ವೀರ ಮಹೇಶ್ವರರ ಜರ್
ಣಾಂಬಾಜಕ್ಕೆ ಶರಣು

ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಕವಾದ
ಅಂಶವಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನಂತೆ ಅಂದೂ ಪತ್ರ ವ್ಯಹಾರ
ನಡಿಯತ್ತಿದ್ದಿತಷ್ಟೆ. ಆ ಲೇಖಗಳ ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ಹೇಗೆರು
ಶ್ರೀತ್ವ ಎಂಬುದು ಎಕ್ಕುಲೂರಿನ ನುಲಿಯ ಕಲ್ಲಾಗನ ಕಥಾ
ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿದೆ. ಶಿವನು ಆಶನ ಕನಿಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಂಡು, ಬರುವ ಸೋಮವಾರ ನಿನ್ನ ನ್ನೆಲಾಸಕ್ಕೆ
ಯುವನೆನಿಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ. ಆ ಭಕ್ತ, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ
ಹೂರಿದು ನುನ್ನ ಗಣಪತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಿಂದು
ಜಪ್ಪನ್ನು ದೇಶದ ಶರಣರಿಗೆ ಕರೆಯೋಳಿ ಕಣುಮತ್ತಾನೆ.
ಅದರ ಒಕ್ಕಣಿಕೆ,

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಜ್ಜನ ಶುದ್ಧ ಶೈವ ದಿಕ್ಷಾನುಗ್ರ
ಹಂಸಿ ಲರ್ ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಾಂಹಾಭಕ್ತ ವತ್ತಲ ಷ

ದುಸ್ಥಿ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೆನಿಪ ಜಪ್ಪನ್ನ ದೇಶದೊಳಿಸಿವ
ಶರಣತತ್ತ್ವ

ಪ್ರಸ್ತುತಿ ನಿಮ್ಮಸುತ ನುಲಿಯ ಕಲ್ಲಾಗ ಬಿನ್ನ
ಪಾಸ್ತಿಯಿಂ ಬಹ ಸೋಮವಾರ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ
ವಿನ್ನರದಿ ಹೋನೆ. ಬಹುದೊಲೆಗಂಡಿಂಬರಚರ
ಣಾಂಬಾಜಕ್ಕೆ ಶರಣು.

ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ,
ಹಿತ ಮಿತ ಆಚ್ಚ ಕಟ್ಟಿ ಬಪ್ಪ ಓರಣಗಳು ನುನೆ ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಧರ್ಮಾರ್ಥಮ್ರಾಂತರ, ಸಿಂದೋತ್ಪತ್ತಿ, ಸಂಸಾರಹೇಯ,
ಪಂಚಾಂಕ್ರಿ ವಿಭಂತಿ ರುದ್ರಪ್ರಾಂತಿ ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟಾವರಣ
ಗಳು, ಪಂಚಾಂಕರ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯ, ಕೈಯಾ
ವಿಶ್ವಾಂತಿ-ಇವೆಲ್ಲ ಗಹನವಾದ ಅತಿ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿಚಾರ
ಗಳು-ಮುಂದಿನ ಕಾವ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ. ತಿಳಿಯಾದ ಭಾವೆ
ಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಉನಮೆ ರೂಪಕ
ದೃಷ್ಟಾಂತ ಉಪ್ಪೇರ್ಪ್ರೇಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಿರೂಪಿ
ಸಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಓದಿ ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆ ಮನೋರ್ಥಮ್ರಾಂತರ ಬೇಕು
ಅಷ್ಟೇ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಮ್ರಾಂತರವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ, ಈ ಕಾಲಕ್ಷ್ಯ ಹೊಂದಿ
ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯ ಇದು.

ಲಂಜನ ಕೊಂಬವರಿಗಾಳ್ಜೆ ಯಂ ಮಾಡವನ
ವಂಚಕಂ ಸುಜನರಂ ದುಜಂ ನಿಪ ದಿನಿಗೇಳಿ
ಸಂಚಿತಾರ್ಥವ ಕೊಂಡು ಪ್ರಜೆಗಳಂ ಪೀಡಿಪಂ
ಧರ್ಮಪ್ರೇದ್ವಿಧಿ ಜ್ಯೋತಿತ
ಕಂಚಿತಾರ್ಥವನರಿಯ ಗಳಹತನದಿಂ ಪೇಣ್ಣ
ಪಂಚಮಹ ಪಾತಕಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿನರಲ್ಲರುಂ
ಮಿಂಚಿನತವರ ಸೌಖ್ಯಂಗಳಿಂದರಿನವರ ಜರ್ಣಾಂ
ಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣು

ಅವರ ಸೌಖ್ಯಂಗಳಿಲ್ಲ ಮಿಂಚಿನತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಿಕೆ; ಮನುಷ್ಯನ
ಕರೀರವನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಕೇಳಿ
ತಕ್ಕುವು. ಈ ಮನೆ ಎಂಬ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಭಾರದ ತೊಲೆ,
ನಿಡುಗಂಬ, ಜಂತೆಗಳ ಅಷ್ಟಿ ಪಂಚರ; ನರಗಳೇ ಕಟ್ಟಿನಿಂ
ದಿಗೆ; ಮಾಂಸಪಂಕಾವರಿಯ ಪ್ರಾಸಿಕೆ-ಎಂದರೆ ತಡಿಕೆ.

ಸಿದ್ದಗಂಗಾ

ಹಾಗಾದರೆ ಭಾವಣೆಗೆ?

ಮೂರುವರೆ ಕೊಟೆಯೆಂಬತ್ತೀಂಟು ಸಾವಿರದ
ಮೊರಿದರುವತ್ತು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೇಶರೀನೇಮನೆನಿ
ಹೋರದ ಹುಲ್ಲಿನಿಂ ಹೊದಿಸಿದಾ ಸದನಕ್ಕೆ ನದನವೇ
ಬಾಗಿಲ್ಲಿನಿಕುಂ

ಸಾರ ನೇತ್ರಪು ನಾಸಿಕಂ ಕಣಿವಿಂತಾರು
ಸೇರಿ ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗೆ ನಾಳವೆರಡಿಂತೆಂಟು
ಸೇರುವೆ ದ್ವಾರಂ ಗವಾಕ್ಷವೆಂದರುಪುವನ ಜರಣಾಂ
ಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ

ಕೂದಲೀ ಹುಲ್ಲು, ಬಾಯಿಯೇ ಬಾಗಿಲು, ಇನ್ನೀಂಟು
ದ್ವಾರಗಳೇ ಕಿಟಕಿ ಗವಾಕ್ಷಗಳು. ಭಕ್ತಿನು ಭಗವಂತನೇ
ಆದಾಗ ಅವನ ಅನುಭವ ಎಂತಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬು
ದನ್ನು,

ಕತ್ತಲೀಯು ಬೀಳುದಿಂಗಳಿಂಬಿರಡು ಕುರುಹಿಲ್ಲ
ದತ್ತನಲ ದಿವದಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ಬಿಸಿಲಿಪ್ಪಂತೆ
ತತ್ತ್ವಾದ ಪುಣಿಪಾವದ ಕುರಿಹಿಗೆದುಗುಡದ ಭಕ್ತಿ

ಯೆಸಿನವ ವದದಲಿ

ನಿತ್ಯವೆನಿಸುವ ಶೈವತೇಜವೇ ತೊಳಗಿ ಬೀಳ
ಗುತ್ತಿಪ್ಪಿದ್ದೇ ಸೇರುತೊಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೃಪೆ
ಯಿತ್ತ ಮಹಿಮೋದಾತ್ಮ ನೆಂದೆಸಿಪ ದೇಕಿಕೆನ ಜರು

ಬೊಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ,

ನಿತ್ಯವೆನಿಸುವ ಶೈವತೇಜವೇ ತೊಳಗಿ ಬೀಳಗುತ್ತಿಪ್ಪಿದ್ದು
ಬೇರೆ ಇನ್ನೀನೂ ಇಲ್ಲ, ಭಕ್ತಿರಸಾನಂದ ಗಿರಿಯ ತುತ್ತ
ತುದಿಯನ್ನೇರಿದಾಗ.

ತಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾವನಿಂ ಹದಿಸ್ತೇದನೀಯ ಶತವಾನ
ದಲ್ಲಿ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹಾಪ್ರಧಾನ
ಲಕ್ಷಣ ದಾಯಕನು ಸ್ವತಃ ರಚಿಸಿದ್ದು. ಆದುರಿಂದ
ಆಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಜರಿತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ
ಹೇಳಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಬೀಳಿಯುಂಟು. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ
ಆ ಹೇಸರು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದನ್ನು ಆತ ಸುಸ್ವಷ್ಟಿಸಾಗಿ
ಹೇಳಿದ್ದ್ವಾಗಿ.

ನಿಜ ಭುಜ ಪರಾಕ್ರಮಾದಿ ಮೂರುರಾಯಿನಿನ್ನ
ಗಜ ಪಬೆಗಳಂ ನಿದಾರಿಸಿ ಪಂಚಮುಖನಾಗಿ
ಸುಜನರಂ ಪರಿರಕ್ಷಿಸುತ್ತ ತಿವಾಚಕರಂಗನಿಶಂ ಸಮಾ

ಧಾನವಿತ್ತು

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ

ವೈಜಿನಿಕರ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಜರಣಮಂ
ಭಜಿಸುತ್ತಂ ವಿಜಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಪುರದೊಳು ಮೇರೆನ
ವಿಜಯನೇನೆ ದೇವರೂಜೀಂಪ್ರಿವಿರವರಿವವರ ಜರ

ಬೊಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ
ವಿಜಯ ಎಂದರೆ ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನೂ ಹೂಡು, ದೇವ
ರಾಜೀಂದ್ರನೂ ಹೂಡು. ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಗೆ ವಿಜಯ
ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಎಂಬ ಹೇಸರೂ ಇದಿತು. 'ವಿಜಯ'
ಎಂಬುದು ಆ ಹೇಸರಿನ ಸೆಕ್ಕಿಪ್ಪರಾಪ. ಹೊಸ ಸಾಮಾರ
ಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಜಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಹೇಸರನ್ನೆ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು.
ಆ ರಾಜ್ಯದ ನಿರೂಪಗಳು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಂತೂ ಶ್ರೀ ವಿರೂ
ಪಾಕ್ಷನ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ.

ಹಿಗೆ, ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶಗಳ ಈ ಗ್ರಂಥ
ದಿಂದ ಹೇರನಡುತ್ತನೆ. ಈ ಕವಿ ತನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನ
ರಾದ ಅನೇಕ ತಿವತರಣರ ಮತ್ತು ವಿರಕ್ತರ ಹೇಸರುಗಳನ್ನು
ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಕ್ಷೋಧಕರಿಗೂ
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಕ್ಷೋಧಕರಿಗೂ ವಿವುಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ದೊರೆತೆಂ

ತ್ತಾ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಕಥಾನಾಯಕನ
ವೈತ್ತಾಂತಪೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಲ್ಲ; ತಿವತತ್ತ್ವವೇ ನಾಯಕ
ವರಮ ತೇಜೋರಾತ್ಮಿಯಿಂದ ಹೋರಹೊಮ್ಮಿದ ವಿಸ್ಥಾಲಿಂಗ
ಗಳು, ಹಲವು ರೂಪದ ಹಲವು ಗಾತ್ರದ ಹಣತೆಗಳು ಕೆಡಿ
ಯನ್ನು ಶಿವನುಹಿಮಾ ಕಥನ, ತಿವಭಕ್ತಕಥನ ಇವ
ಧರವನ್ನು ಕಲಾಪಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ
ವರಕ್ಕಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಲಕ್ಷಣ
ದಂಡೀಕ ತನ್ನ ಅಂಕಿತವಿಟ್ಟ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದ
ಈಗ ಆವಲ್ಲಿನೆಯೋ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಆವನ ತಿವತತ್ತ್ವ
ಚಿಂತಾಮನಿಯ ಒಂದೊಂದು ಪಂಡ್ಯನೂ ಒಂದೊಂದು
ನಾಣ್ಯ. ಮುಂದೆಯೂ ಜಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವು. ಇದೊಂ
ದು ಅಭಾಯಗ್ರಂಥ.

ಲಕ್ಷಣ ದೊಡ್ಡಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನನು. ವೇದ
ಆಗನು ಪುರಾಣಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಅರಿತವನು ವಚನ

18

ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ
ಅಳವಾಗಿ ಅಭಿಷ್ಠಿಸ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಧಿಕಾರ ಮದವಾಗಲಿ
ವಿದ್ಯಾಮದವಾಗಲಿ ಇವನಲ್ಲಿ ಲನ ಲೇ ಶ್ರೀಪೂ ಇರ
ಲಿಲ್ಲ. ಹದಗಟ್ಟಿ ಹೃದಯದಿಂದ ಶಾಂತರಸವನ್ಯ
ವಾದ ವಿಚಾರ ನೇದಾಂತ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಗ್ರಂಥರತ್ನವು
ಸಾಧ್ಯವೇ? ಈ ಕೃತಿಯ ಪಂಡ್ಯಗಳಿಲ್ಲ "ಅರುಷುವನ ಜರ
ಬೊಂಬುಜಕ್ಕೆ ಶರಣ, ಪ್ರೋಗಳ್ಯರ ಜರಣಾಂಬುಜಕ್ಕೆ
ಶರಣ— ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಮಾಕ್ರಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
ಮನ್ಯಾನಿ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಅವನ ನಡೆ ನಯವಿನಯ
ಗಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆತ ಬಳಿವನಾಗಿದ್ದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಮುಗಿ
ವಿನಲ್ಲಿ, "ಮತ ಕಳಾವಿದರು ತತ್ತ್ವಧರ್ಷಸಂಪನ್ಮರೀ
ಕೃತಿಯ ನೋಡಿ ತಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತಿಯ ಕರುಣೀ
ಪ್ರಾದು ನಿಮ್ಮಾಯ ಕೃಪೆಯ ಬಾಲಕಗೆ" ಎಂದು ಬೀಡಿಕೊಂ
ಡಿದ್ದಾನೆ, ಈ ಮಹಾಮಾತ್ರ ಮಹಾನೇನಾನಿ, ಮಹಾ
ವಿದ್ಯಾಂಶ.

ಸಾಹಿತ್ಯ, ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷಣ
ದಂಡೀಕನು "ಲಕ್ಷಣಂಖ್ಯೆಯ ವಿತ್ತಮಂ ವೆಚ್ಚಿಸಿದ"
ಎಂದು ಗುಬ್ಬಿಯ ಮಲ್ಲಿಣಾಯ್ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ
ಹೈರಾತ್ಮಾದಿಂದ ವಿರಕ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ನವ
ಚಾಪಿದ್ದನ್ನು ಪಡೆದುವು. ಚಾಪರಕ, ಕಲ್ಲಾಮರದ
ಜೀತನವನ್ನು ಪಡೆದುವು.

ಗುಬ್ಬಿಯ ಮಲ್ಲಿಣಾಯ್, ಬೀಕ್ಕನಂಜೀಶ, ಅದ್ರಿಕ
ಕವಿ, ಶಂಕರ ಕವಿ— ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣ
ದಂಡೀಕನ ಪ್ರಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಿದ್ವಾರು
ನಾಯಕರು ಎರಡನೇಯ ದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣ
ದಂಡೀಕರನ್ನು ಆದರ್ಶವಾಗಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದೇಕದ ಅಭ್ಯು
ದರುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು.

ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಂಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡದ ಕೇರಿತಪ್ಪತಿನ್ನೆ
ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವನು ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೀಕ. "ಶಿವತತ್ತ್ವ
ಚಿಂತಾನಾಂ" ಇರುವವರಿಗೆ ಕನ್ನಡಜನತೆ ಆತನವನ್ನು ಕೃತ
ಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ತ್ರೀರಸ್ತಿರುವುದು.

—ಉತ್ತರಾಂಶ

ಅ ಮೃತ ವಾಣಿ

ಮನವೂ, ಮಾತೂ ಒಂದಾಗಿರುವದೇ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನ. ಆದಿಲ್ಲದೆ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ "ಹೇ ಭವಗಂತ,
ನೀನೇ ನನ್ನ ಸರ್ಪಸ್" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಪಂಚನೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸಾಧನೆ
ಗೆಳಿಲ್ಲ ನಿಷ್ಪಲಾಗುತ್ತವೆ.

—ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ.

19

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ

ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಾಯರ್ ಕೇಳಿದ್.

‘ನನ್ನ ತಂಗಿ ಪಂಗಳು— ಸುಲೋಚನ; ಆವಳು ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಹೋದದ್ದು..... ನಾನು ಕಂಡುಧ್ವನಿ !’

‘ನನ್ನ ಪಂಗಳು? ಸುಲೋಚನೆಯಾ? ಆವಳು ಯಾರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋದಳು ಅಂತಾ ಹೇಳಿತ್ತು ಇದ್ದೀ? ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

‘ಅವನ್ನಾರು ಅಂತ ನನಗೇನು ಹೊತ್ತು? ಆವಳು ಅವನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಸರಸ ಸಲ್ಲಾವ ಅಡಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ಗಿದ್ದದ್ದನ್ನ ನಾನು ನೋಡಿದೆ’

ಗೌರಮೃಂತ್ಯುನೂ ಕೃಷ್ಣನಾಯರೂ ಶಿಂಘಪ್ರತಿಮೆ ಗಳಂತಾದರು. ನಾರಾಯಣಪಿತ್ತೇ ಹೇಳಿದ್:

‘ಈ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂಥಾದ್ದು ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನಾಯರ್. ಎಪ್ಪೋ ಒಡತನ ಇದ್ದರೂ ಮಾರ್ಪಾದೆಗಟ್ಟಿ ಬಾಳಲ್ಲಿ ನಾವು. ನೀನೇ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಮೇಲೆ.....’

ಕೃಷ್ಣನಾಯರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ನೀತಿಗೇರಿತು. ಆತ ಹೇಳಿದ್:

‘ಹೋದು ಕಣೋ ಹೋದು. ನಾನೀ ಕುಟುಂಬ ದೊಳಕ್ಕು ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಮನೆಯ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನ ಕಾಲೇಜನಲ್ಲಿ ಓದಿಸಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಯಾರಾದರೂ ಕಾಲೇಜಿನ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ್ದರಾ?’

‘ಕಾಲೇಜಿನ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ; ಕಂಡ ವರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ.’

‘ನನ್ನ ಪಂಗಳ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟದ್ದು?’

‘ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳಲ್ಲವೇನೆಯಾ? ‘ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳಲ್ಲ ಅಂತ ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಿಕೊ.’

ಹಾಗೆ ಆ ವಾಕ್ಯ ಯಾವುದ್ದು ತುಂಬಹೊಕ್ಕು ನಡೆಯಿತು ಕೊನೆಗೆ—

‘ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನನ್ನ ತಂಗಿಯೂ ಅಲ್ಲ; ನಾನಿನ್ನ ಈ ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿರಿಸೋದು ಇಲ್ಲ’— ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ನಾರಾ

ಸಿಂಧಗಂಗಾ

ಯಂತ್ರ ಪಿತ್ತೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದೆ.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ಸುಲೋಚನ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಾಯರ್ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಮೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಾರೂ ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತಾ. ಸುಲೋಚನ ಗೆನೆಸೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಒಂದು ಲೆದರ್ ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತ್ಯಾಪಾ ಅವಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದ. ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ತಂದು ಜಗಲಿ ಮೇಲಿಟ್ಟ ತ್ಯಾಪಾ ಹೊರಟು ಹೋದೆ. ಮನೆಯ ಮುಂದಿನಿಂದ ಕಾರ್ ಹೊರಟ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತ್ತಾ. ಕೃಷ್ಣನಾಯರ್ ಕೇಳಿದ್:

‘ನೀನು ಕಾರಿವಲ್ಲಾ ಬಂದದ್ದು?’

‘ಹ್ಮ್ಯಾಂ’— ಸುಲೋಚನ ತಾತ್ಪಾರದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು.

‘ಯಾರ ಕಾರು ಅದು?’

ಸುಲೋಚನ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಗೌರಮೃಂತ್ಯಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

‘ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಕೀವಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇನೇ ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ಒಳಗಿಟ್ಟು ಸುಲೋಚನ ಜಗಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

‘ನನು ಕೇಳಿದ್ದು?’

‘ಯಾರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಅಂತ?’

‘ಯಾರ ಕಾರಿನಲ್ಲಾದರೇನು? ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಸಾಲಾದೂ?’

‘ಕಂಡವರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಿರುಗಾಡಿದರೆ....’

‘ತಿರುಗಾಡಿದರೇನು?’

‘ಅವನಾನ!?’

‘ಕಂಡೋರ ಹತ್ತು ಎಲ್ಲ ಹಣ ಸಹಾಯ ಕೇಳಿಸಿದು ಅವನಾನವಲ್ಲವಾ?’— ಎಂದು ಸರ್ನೈ ಬಿನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಆ ಮೇಲೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಪ್ಪೋ

ಹೋತ್ತು ಕೆಳಿದ ಮೇಲೆ ಗೌರಮೃಂತ್ಯುನೂ ಕೃಷ್ಣನಾಯರೂ ಒಂದು ಸಲ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಿಳಗೆ ಸುಲೋಚನ ದ್ರೇಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು. ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಕೇಳಿದಳು:

“ನೀನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ?”

ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

“ನೀನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲವಾ?”

“ಹ್ಮ್ಯಾಂ”

“ಮತ್ತಾಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊರಟಿದ್ದು?”

ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಆವಳು ಗೇಟ್ಟಿ ಯಾರಿ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಿದಳು. ರಸ್ತೆಗೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದಳು.

ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುವು. ತಾಯಿ ಮಗಳಿಗೆ ಮಾತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ಮಗಳೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ, ಸುಲೋಚನೆಯ ಸಹವಾರಿಯಾದ ಹದ್ದಾವತಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆವಳು ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿದಳು:

“ಸುಲೋಚನೆಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಯಾಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ?”

“ಅವಳಿಗೇ ಒಮ್ಮೊದು ಬೇಡ ಅಂಶಿದ್ದೆ ನಾವೇನು ಮಾಡೋದಮಾತ್ರಾ.

“ಇದೊಳ್ಳೆ ಕಷ್ಟವಾಯ್ತಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊದದರಲ್ಲಿ ಕುಂಬ ಬುಧಿ ವಂತೆಯಾಗಿದ್ದಳು.”

ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಆನೆಲೆ ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲೋಚನ ಬಿಕ್ಕೆ ಬಿಕ್ಕೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ದಿನ ಹೊತ್ತಿಸಿದಳು. ಆವಳು ಮಂಜದ ಮೇಲೆ ನುಖಿ ಅಡಿ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂಜದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಕರೆದಳು:

“ಸುಲೋಚನಾ....”

“ನಾನು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋದೆ ಆಮ್ಮೆ-ನನ್ನ ಕಥೆ ಮುಗಿಯಿತು”

“ಎಷ್ಟನೇ ತಿಂಗಳು ಸುಲೋಚನ?”

“ಮೂರು”

“ಮುಗಿಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯ್ತು—” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗೌರಮೃಂತ್ಯು ಸ್ತುತಿ ತಪ್ಪಿ ಬಿಡ್ಡಳು.

ಧೀರ ವಾ ಶಿ

ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ದೇಗುಲಗಳಲ್ಲಿ, ಜಚುಗಳಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಸ್ವಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ದೀರ್ಘಕಾಲ ಹುಡುಕಿದ ಬಳಿಕ ನೀನು ಹೊರಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೇ, ನೃತ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮುಗಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಕ್ಕೇ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣತ್ತಿರು, ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೀರೋ, ಜಚುಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ, ಪಾರ್ಫಿನು ತೀದಿದ್ದೀರೋ, ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನೇಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೀರೋ ಆತ ಹತ್ತಿರಕ್ಕಿಂತ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ನಿನ್ನ ದೇ ಆತ್ಮವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ನಿನ್ನ ಜೀವನದ್ದೆ, ದೇಹದ, ಆತ್ಮದ ಸತ್ಯಪರಮವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

— ಸ್ವಾಮಿ ನಿವೇಶಾನಂದ

ಶಾಂತಾ

25

ಸಿಂಧಗಂಗಾ

ಪುರಂದರದಾಸರ, “ಧರ್ಮವೇ ಜಯವೆಂಬ ದಿನ್ಯ ಮಂತ್ರ” ಎಂಬ ಹಾಡು, “ದಯವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ ಆವು ದಯ್ಯ” ಎಂಬ ಬಂಜಣಿನವರ ವಚನಗಳಿಂದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ ಉಂಟಾಗಲಿ.

ಧರ್ಮರಾಯನ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಸತ್ಯಸಂಧಿತೆ, ಕರ್ಣನ ಸಾಂತುಖ್ಯ ಇವೆಲ್ಲಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ಜನಗಳು ದೇಹಸುಖವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಿರೆ ಶಾಲದು. ಜನರ್ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಜಾನದ ಮಟ್ಟವು, ನೀತಿಯ ಮಟ್ಟವೂ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೀಷ್ಟಿ.

ಮನಸ್ಯನ ಆತ್ಮವಿಕಾಸಕ್ಕೂ ಗಮನಕ್ಕೊಟ್ಟು, ಸತ್ಯದಿಂದಲೂ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ ನಡೆದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮನಸ್ಯ ಜನ್ಮವು ಸಾಧಕ. ಭಾರತ ಭಾವಿಯು ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒಂದುವುದೂ, ಒದಿಸಿ ಕೇಳುವುದೂ ಅವುಗಳ ಸಂದೇಶದಂತೆ ನಡೆದರೆ, ಜನರ್ಜೀವನದ ನೀತಿಧರ್ಮಗಳ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಶಾಂತಿಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಧೀರವಾಣಿ

ಭಗವಂತನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ನೇರವು ನೀಡಲು ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಶರೀರ ವಿಷಯಗಳು ಉದ್ದೀಕಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಹಿತೋಟಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ನಿರ್ದಶನಕ್ಕೆ ತರ್ಕ, ಪ್ರೇಮ, ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಣೆಯಾದ ಮುಂತಾದವು. ಜೀವಾತ್ಮದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂಲಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ದಿವೆ ಈ ಏಕಾಗ್ರಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು.

*

*

*

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಗೆ ತುಂಬಿ, ನಿನ್ನ ಜೀವನಾನವೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞಿಣವಾಗಿ ಕೊಳ್ಳಿಯುವ ವಿಷಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದದ್ದು ಜೀವನ ಶೈಷಕವಾದ ಮಾನವ ನಿರ್ವಾಣದ, ಜಾರಿತ್ಯಿಸ್ತಿಸ್ತಿಯ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯುತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿನಿಂದಿರುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ವಾಣದ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಮತ್ತು ಜಾರಿತ್ಯಿಸ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಾಣದ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಾಣದ ಮತ್ತು ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕ ಅಂಡಾರಗಳೇ ಮಹಾಸಂತರ್ಹ, ಇತ್ಯಕೇಳಿಗಳೇ ಮಹಾಸಂತರ್ಹ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

— ಸಾಂತುಖ್ಯ ವಿವೇಕಾನಂದ

ಸಿದ್ಧ ಗಂಗಾ

ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಬಸವ

ಮೂಲ :

ಶ್ರೀ

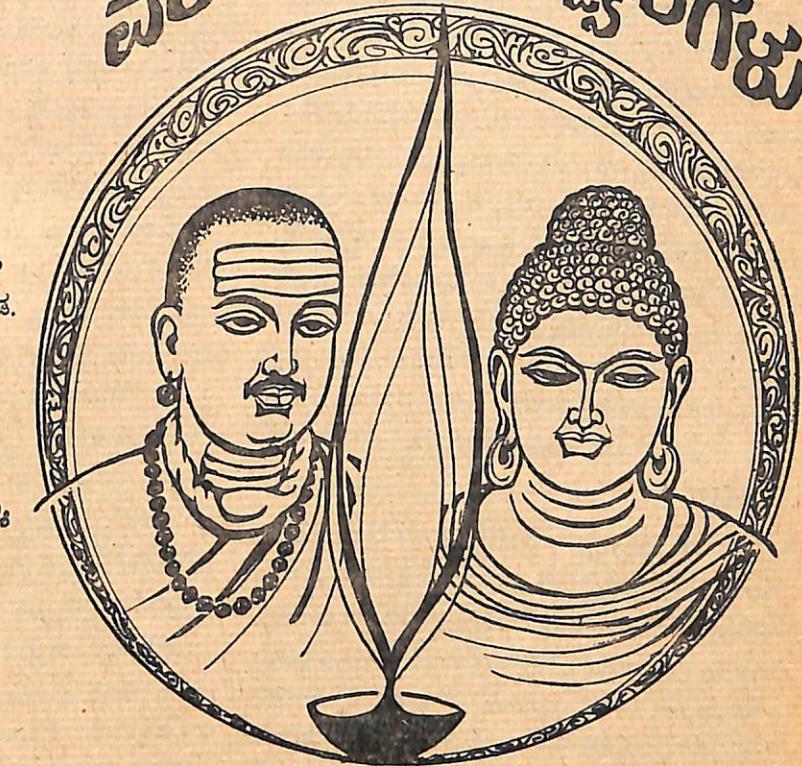
ಕುನಾರಸಾಂತುಖ್ಯಜಿ,
ನವಕಲ್ಯಾಣವರ, ಧಾರವಾಡ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ :

ಶ್ರೀ

ಟಿ. ಆರ್. ಮಹದೇವಯ್ಯ

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆಗಳ ತತ್ತ್ವವು ಹೈಂಡಿನಿನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರವಂತರ ಪ್ಲೇಟೊನಿನ ಸೆಳೆಯತ್ತಲೇ ಒಂದಿದೆ. ಹೈಂಡಿನ್ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯತ್ತಲೇ ಒಂದಿದೆ. ಹೈಂಡಿನ್ ತನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯತ್ತಲೇ ಒಂದಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಎಂಟು ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುಪಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತನ್ನ ದಲಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದು ವಿಕೃತವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೈಂಡಿನ್ ನಿಸ್ಸಂ ಶಯವಾಗಿ ಆಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ವರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅಸಮಾನತೆಯೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವಳಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮತ್ತು ಯಾರು ತನ್ನೆಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ಸಂಕಳ ಮತ್ತು ಕೈಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಿರೋ ಅವರು ದೈಹಿಕ ಕೊಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಿರೋ ಅವರು ದೈಹಿಕ

ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಾನಸಿಕ ವಾದ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭೂತಕಾಲದ ನೆನೆಪಿನಿಂದ ಸ್ವಭಾವಿತರಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಬರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ದಿಗಿಲಿನಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಾವಹಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಯಾಗಲು ಪರಮ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ತ್ವವು ‘ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಸಮಾನ’ ಎಂದು ಸಾರಿದ 18ನೇ ರತ್ನಮಾನದ ವಿಚಾರವಂತರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. 1776ನೇ ಇಸವಿ ಜುಲೈ 4ರ ಪ್ರಕಟಣೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜಾರಿಸಾರ್ ಸಾಂತುಖ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಜಾನಾ ಲೋಕೇಯ ಕೈಗಳಿಂದ ಆದ ಮೊದಲಬಾರಿ

ಸಿದ್ಧ ಗಂಗಾ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಾಯಿತು. ಇದು ಹೇಂಡ್ ಮಹಾವೃತ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ರೂಷೋ ಮತ್ತು ವಾಂಟಿಕ್‌ನ್‌ ಮೂಲಕ ಜಾರ್ಬಾ ಸ್ನೇಹಿಗೆ ಬಂತು. ಜೀವರ್ ಮಾಡಿಸನ್ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಮೇರಿಕದ ಫೋರ್ಸೆಂಟ್ ಉದ್ದೇಶ ಸತ್ಯದ ಕೋಧವಲ್ಲ; ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಾದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕರ್ತಾರಕ ಜಬ್ಬಿವಟಿಕೆಯ ಆಧಾರವಾಗಿಸುವುದು. ಈ ಸತ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪರಿಚಿತವಾದವು ಗಳೇ. ಅದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ: “ನಾವು ಈ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂಸಿಧಿಸೆಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಿದ್ದುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಸಮಾನವೆಂದು, ಸ್ವಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟಿದ್ದಾರಿ. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಜೀವನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸುಖಾನ್ವೇಷಣ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಪರಾಧಿನವಲ್ಲದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸಾಧಿತವಾದವು. ಅವು ಪ್ರಚೇಗಳ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಾಂದ ಅವರ ಉಚಿತವಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು.”

ಬಸನನು ಮಧ್ಯಕಾಲದ ಪ್ರವಾದಿ. ಆತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ವಿಚಾರವನಂತರ ಜಂಟಿಸುವ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅನವಾನತೆಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಂಶಗಳ ಗಮನಕಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ದೇವರು ಮತ್ತು ನೀತಿ ಪಾರಮ್ಯವಾದವು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆ ಹಿಗಿದೆ: ದೇವರ ಸ್ವಾಷಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ನಾನನರು ಸಮಾನರು. ಅವರವರ ಸ್ವೀತಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನವಾನತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸದ್ಬಾವನಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಬಸನನು ಕಾಂಟಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಕೆಳಮಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕೇವಲ ಅವುಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಾಗ್ರದರ್ಶಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನನವನಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಬದಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ರದಾಯದ ನೀತಿನಿಯಮಗಳ ವಾಗ್ರದರ್ಶನದಿಂದ, ಶಾಸನಬಧಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ದೈವಿಕವಾದ ಸಿಂಹ ಯಂದಿಂದ ಒತ್ತುಯೋಂದು ಉಚಿತವಾದ ಸ್ವಾಪ್ರೇರಣೆಯ ಕ್ರಿಯೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಚಿಂತನವರ ಸ್ವೀತಿಕ ತೀರ್ಮಾನ, ಆತ್ಮಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಆವಕ್ಷಣಿಕ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅನುಭವದಿಂದ, ಚಿಂತನಕ್ಕಿಲ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಾವಂತಹ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಸ್ವಲ್ಪಕ್ಕೆ ಪರಿಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ರದಾಯ ಹಾಗೂ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ತಮ್ಮನ್ನಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಂದ ನೀತಿರಾಸ್ತದವರೆಗಿನ ಈ ಸವಾಗ್ರಜಳನಿಯ ರಚನಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಜರೂರಾದ ವಿಕಾಸ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಇಡೀ ಕೆಳವಣಿಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮನವ್ಯವಸ್ತುತಂತ್ರ ಸ್ವೀತಿಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದದ್ದು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ಜಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀತಿಕ ಜಾರಿತ್ಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಮುಖ್ಯ ಒಂದು ದೃಢ ಹೆಚ್ಚು ಯಸ್ವಿತ್ಯಂತಾಯಿತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಸೆರವಾಗುವಂಥದೇ ಸತ್ಯಯುಂ. ಯಾಗಾದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದೆ ರೀತು? ಆದು, ಒಂದನೆ ಕೆಲ್ವನೆಯಲ್ಲ, ಪರಮೋಜ್ಞ

ಕಲ್ಲೊಣ. ನಾವು ಜೀನುಹುಳುಗಳ ಅಥವಾ ಇರುವೆಗಳ ಗುಂಪು, ಪಕ್ಕಿಗಳ ತಂಡ, ವಾರಣಿಗಳ ಹಿಂದುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಸುವರ್ವರೆಗೂ ಕಲ್ಲೊಣದ ವಾಟ್ಯೆ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಹಂಗಡದ ಭೌತಿಕ ಭದ್ರತೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಮಾನವ ಸಮಾಜದತ್ತ ತಿರುಗಿದಾಗ ವಾಟ್ಯೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನವ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಅದರ ಗುರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖಕರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನೆ ಭಿಪ್ಪಾರ್ಯಗಳು ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಮಾನವಕುಲದ ಕಲ್ಲೊಣ, ಶಿಸ್ತ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಭಾರತ್ಯಭಾವ, ಉಪಯುಕ್ತತೆ, ಬಹುಜನರ ಬಹುಸುಖಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಅಂತಹ ಗುರಿಯಾಗಿ ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಮಾನವಕುಲದ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲೊಣವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಜರಣೆಯೆಂಬ ಒರೆಗಲಿಗೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಅವು ಸಂದಿಗ್ಗಿಸಿಸುತ್ತವೆ. ಶಿಸ್ತ, ಸಮಾನತೆ, ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳು ಸಾಧನಗಳು ಮಾತ್ರ; ತಮ್ಮಷ್ಟೆಚ್ಚೆ ತಾವೇ ಗುರಿಗಳ್ಲಿ. ಸಾಕಷಿಗಳು ಮಾತ್ರ; ಆದರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಕಷಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಚರ್ಚಾ ಸ್ವದಾಗಾ ಉಳಿದಿದೆ.

వరమోళ్ళ కల్పుణిచ్చే సంబంధిసిదంతి వునూరు
వాదగళివే. అవుగళు యావునెందరే— అనుభవైక
వాద (Empiricism), సెబజ్సెట్ నవాద (Intu
itionism) మతక్కు పూరుషవాద (Enerisgm).
అనుభవైకవాదవు సుఖమే ముఖ్య సాధనవేంబ
తత్త్వమైడనే వెతిసుత్తదే. ఈ తత్త్వము ఆదర
సరళ రూపదల్లి భోగవే పరమ పురుషాధివేందు,
పరమోళ్ళ కల్పుణివేందు హేళుత్తదే. ఆధునిక కాల
దల్లి బింధైవరా మతక్కు ఏంలు ఇవరింద భోగద
తత్త్వమైపున్న రూపిసున
త్రైద్యుయుక్త ప్రయుత్తు నడెయితు. బింధైవరానన్న
ఆధునిక ప్రయోజకతా వాదద ప్రతివాదకనేన్న

ಬಹುದು. ಆತನಿಗೆ ಸುಖಾನುಭವವೇ ಪರಮೋಜ್ಞ ಕಲ್ಯಾಣ. ಸುಖವೆಂದರೆ ಕ್ವಾಣಿಕವಾದುದಲ್ಲ, ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತವಿರುವಂಥದ್ದು; ಒಬ್ಬನೆವಲ್ಲ, ಬಹುಜನರದು. ಆದರೆ ಏಲೂ ಬಹುಜನರ ಬಹುಸುಖದ ಬೆಂಥಾವೂನ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಒಬ್ಬಕ್ಕೊಂಡರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿದ್ದು ಪಾಡನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದೆಂದರೆ ಆವನು ಸುಖಗಳ ಲೀಯೂ ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬದನು. ಮಿಲನು ಹೀಗೆಂದಿದ್ದಾನೇ:— “ಸಂಕ್ಷೇಪ್ತ ಹಂದಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೊಂತಲೂ ಅತ್ಯಾಪ್ತ ಮಾನವನಾಗಿರುವುದು ಮೇಲು.” ಈ ಬಗರು ಗುಣವನ್ನು ವಲಂಬಿಸಿದ ಸುವಿದಲ್ಲಿರುವ ಭೀಕೆದ ವಾಸ್ತುವಾಂಶವು ಸುಖವೇ ಮುಖ್ಯವುರುಷಾರ್ಥವೆಂಬ ವಾದವನ್ನೂ ದುರುಲಗೊಳಿಸಿತೆಂದು ಕಾಣತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ಸುವಿದ ಹೊರತಾದ ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಭೋಗದ ಆಸೀರು ಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರೇರಣೆಯಲ್ಲ ವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಹ್ಯಾಸ್ತವ ತೋರಿಸಿದೆ. ಮಾನವ ಪ್ರಪೂತಿಗಳ ಕ್ಷೇಗೊಂಬಿ. ಆವನು ತನ್ನ ಸಹಜ ಪ್ರಪೂತಿಯಿಂದ ಹಂಬಲಿಸುವುದು ಭೋಗ ಅಥವಾ ಹಣಕಾರ್ವಿಗಳು; ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುಗಳಿಗಾಗಿ. ಮೌಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಯ ಸುಖವನ್ನು ಪರಮೋಜ್ಞ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದು ಅಂದಾಜಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಂತ ಉನ್ನತವುಳ್ಳದ ಪ್ರತಿಭೆ, ದಕ್ಷತೆ, ಶೌರ್ಯ, ತ್ವಾಗ, ಅದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮುಂತಾದವೂ ಇವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನು ಶೈಕ್ಷಣ್ಯಾತ್ಮಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಸಾಕೆಲ್ಲಿಂದೋಸಾನು ಅವರಾಧಿಯಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿನು. ಲಿಂಕನ್ನನು ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣಕಾಗಿ ಆಹುತಿಯಾದರೆ, ಗಾಂಧಿಜಿ ಕೊಲೆಯಾದರು. ನಾವು ಆವರನ್ನು ಗೂರುವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಆವರು ಇತರರ ಸುಖಕಾಗಿತಾವು ಕೆವ್ವಪಟ್ಟರು; ನಾವು ಸುಖವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ ಅವರು ಹುತಾತ್ಮಾದರು. ಸುಖವೇ ಪರಮೋಜ್ಞ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದು ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇದು ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಧೀಯವಾಗಿರುವುದೇ ಪರಮೋ ಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸ್ವಯಂಸ್ವಕಾಶವಾದ Intuitionism)ಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತದೆ. ಕಾಂತಿನ ಇಡೀ ಸ್ತ್ರೀತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ವಾರ್ತಾಸ್ತ್ರೀಯವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಅನುಭವಿಕ ವಿನೇಕವು ಕರ್ತ

ప్యాద కరియినిసికొళ్ళున నిత్తి తాద విధాయకద
రూపదల్లి ప్యక్కతవాగుత్తదే. సంక్ష్యవు తనగె తానే
శాసనగళన్ను నిమింసికొండు తన్న ఆళ్ళగళన్ను
ముచ్చునురేయిల్లదే నీరుత్తదే. ఆద్దరింద సీతి నియ
మగళిగె యావ పరతూళల్లదే విధీయతేయు ఆనివా
యవాయితు. నీతి నియమగళ ఫనతిగె తక్క గౌరవ
నన్న తోరువుడే స్నేతిక క్రియెయ ఏక మాత్ర
ఖద్దీక. కాంటిను స్నేతిక ప్రణ్ణెలు అంతద్విష్టయు
గుణవన్ను ఇచ్చాస్పాతంత్రయవన్ను ఆధారంగిట్టు
కొండు వివరిసలు ప్రయత్నిసిదను. ఆదరి అనుభవ్యే క
వాదిగళు ఒందు స్నేతిక తియల్లి వాసిసున
ప్యక్కియ ఆధవా జనాంగద ఆసుభవద ఫల ఎందు
వివరిసలు తొడియారు. అనుభవ్యే కవాద మకు
స్పృయంప్రకాశవాదగళు పరస్పర ఒప్పుదే విడోభిగళా
గిల్ల ; అవు పరస్పర పూరకగళాగినే. ఏకెందరే అనుభవ
ప్యక్కవాదవు నమ్మ స్నేతిక భావనేగళ బేళవణిగెయల్లు
అనుభవద ప్రాముఖ్యతేయన్న పరిగణిసిదరి, స్పృయం
ప్రకాశవాదవు ఎల్ల జింతన తీల ఆలోచనగళ బ్ల
పదువ సహజాల్ల నద మూలతత్త్వవన్న మాన్య
మాడుత్తవే.

నన్ను నేఱిప్పిద శక్తిగళ స్వాభావిక శ్రీయె
గళల్లి పరమోఽచ్ఛకల్యాణము కాణుత్తదే ఎందు
పోరుపోదవు ప్రతిపాదిసుత్తదే. ఆధునిక కాలదల్లి
ఓజస్సు సామాన్యవాగి ఇన్నా ఆజరణీయు ఆగత్తే
వాగరువ ఆత్మజ్ఞానద రూపవన్ను తలేయుత్తదే.
ఒబ్బవ్యాచే, తన్న వ్యక్తిత్వదల్లి అంతగ్రథవాద ఎల్ల
వన్నా వ్యాధిగొలిచికొళ్పుత్తా తనగే విషాసలాడ ఎల్ల
ఆధికారగళన్ను చలాయిసున్నదు మత్తు ఆనుభవిస్తు
పుదే ముట్టబేరాద గురి. ఆదరే వ్యక్తియ అద్భుతు
సమాజద అ దృష్టి దొందిగే కొడిచొండిద
సమాజక్షే విధేయవాగిరుపుదే పరమా జ్ఞ
కల్యాణ ఎందు హేళు కారణ సమాజ మహల
భూతవాదద్దు ఎందు. సమాజక్షే నన్ను కట్టవ్య
గళు ఎప్పు మయత్తుదవు ఎందరే బొరిత్రయ్య ఎంబ కట్టు
నన్ను ఎల్ల సామాజిక రంగ్ గలిగే పరమాత్మయాగి

ಬಿಟ್ಟದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವೂಲ್ಯಗಳು ಉಳಿದವು ಗಳನ್ನು ಆಕುವ ಯಾವುದೇ ವೂಲ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನೀಲುತ್ತಿನೆ.

ಬಸವನು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪರಮೋಚ್ಚ್ರಿತ ಕಲ್ಪಣವನ್ನು ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯ ಗುರಿ— “ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸಿಗೊಚ ಟು ನ ಟಿ ಕೆ ಗ ಾ ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮುದಾಯದ ಇತರರ ಇಂಥದೇ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ”. ಪರಮೋಚ್ಚ್ರಿತ ಕಲ್ಪಣ ಯಾವುದೆಂದರೆ ಪ್ರತಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಸಾಮಾಜಿಕಗಳು ಪರಮಾವಧಿಯಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಇಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ದೃಢತೆ ಹಾಗೂ ಶಾಶ್ವತತೆಯ ಭರವಸಿಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ”. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಭಾರಿತ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೆಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದ ತತ್ವವು ಇವು ಆಗೀಕೃತವಾಗಿವೆ. ಬಸವನು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡನು, ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆಳವಡಿಸಲು ಯತ್ತಿಸಿದನು. ಆದರೆ ದುರ್ಘಟನಾದಿಂದ ಅವನು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಸೈನರ್ ಮತ್ತು ಅಪ್ರಾರ್ಥಕ ವರಸಿಗೆ ನಡೆದ ವಿಬಾಹದ ತರುವಾಯ ಉಂಟಾದ ಅಸಹ್ಯಕರವಾದ ಫಟನೆಗಳಿಂದ ಆತನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಡಲೇಬೇಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೂಡಲಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತ್ತು.

ಕೆಲ್ಲಾಣಿಂದಾಜ್ಯದ ಕೆಲ್ಲನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರತಿ
ಪಾದಿಸಿ, ಆಜರಣೆಗೆ ತಂದವನು ಆಕ್ರೋಕ್. ಅವನು ವಿಸ್ತಾರ
ವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ದಯಾಪರತೆಯೆ ಉತ್ತಮ ಹದಿಂದ
ಆಳಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಒಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ
ಹಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು. ನಾನು
ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಯಸುವಂತೆ ಅವರು ಈ ಲೋಕ
ಹಾಗು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯು ನೇಮ್ಮದಿ ಹಾಗೂ
ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಂದು ನಾನು ಅತಿಸುತ್ತಿ. ಏನೆ. ಎಲ್ಲ

ಇವುಗಳ ಸೈಫಲ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ನಂತರ ಮಹಾಭಾರತದ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೇ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವುದು ಸರ್ವವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ ಪಂಡಿತರು ಅಡುಗಿನವೃತ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಚೋದಕವೆಂದು ಪ್ರಸಂಗಳೂ ಇವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದ್ವಾನರು ಅಂದರೆ, ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರು, ಅರವಿಂದ ವಸಹಿಸಿಗಳು, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಗೀತಾ ಸಂದೇಶವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ದರ್ಶನ ಶಾಸ್ತ್ರವೇದಿದಾರೆ. ಬುದ್ಧಿಗಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರದ್ವಿಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಾಚ್ಯ ಸರ್ವಧರ್ಮಸೀರ್ಯವಾದರೂ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕವೂ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವೀಕ್ರೆವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿರುತ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಉಲ್ಲಿಂದವೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವರ್ಣನೆಗೆ, ಆಕ್ರಮಣಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾದರಾಗಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ವೈಧಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಮಾಜಯವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ನೋಡಲ ದಾರ್ಶನಿಕಗಳಿಂದವೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಬೇಕು.

ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆನನ್ನ ಪ್ರತಿವಾದಿ
ಸಲು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ. ಜೀವನದು
ದ್ವಿಕ್ಷೂ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷಣೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ
ಹಲವು ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ನಿರ್ದರ್ಶನ
ಎಗಿದೆ. ಅದರೆ ಈ ಮಹತ್ವಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು
ತನ್ನ ಈ ಗುರಿಷಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಆಚಾರ
ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವೂ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವೂ ಅಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು
ಇತಿಹಾಸ ಸನುಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆರು ನಿಸೆಂದು ವಿಚಾರಿಸು
ವುದನ್ನು ಆತ್ಮ ದರ್ಶನವೇ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಂಬುದನ್ನು,
ಆತ್ಮವು ದರ್ಶನೀಯ, ಮಂಧನೀಯ, ಧೃತಿಸಯುಕ್ತವೆಂಬು
ದನ್ನು ಸಾರಿದ ಎಲ್ಲ ದರ್ಶನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗುರಿಮು
ಟ್ಟಲು ಯತ್ತಾತ್ಮೀಲರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಹಿಂಸಾ ಆಸ್ತೀ
ಯಾದಿ ಏಕಾದಶ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೇ ಯಮನಿಯ ಮಾದಿ
ಆಷ್ಟಾಗಂಯೋಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ, ಸರ್ವವೂ ದುಃಖ
ಮಯವಂದು ಭಾವಿಸಿ, ದುಃಖ ನಿರೋಧಿ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಪ್ರತಿ
ಸತ್ತಿನ ಆಯ್ದ ಆಷ್ಟಾಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ
ಜೀವನವೆಂಬ ಕುಲಮೆಯಲ್ಲಿ ದೇಹಮನುಭುದ್ಧಿಗಳನ್ನು

ಕುದಿಸಿ ತನುನುಭಾವಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು
ಅತ್ಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಗಳೆನಿಸಿ ಲೋಕ ವಿಶ್ವಾತರಾದವರು
ಜರಿತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ದೂರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೌರಾಣಿಕ
ಮಹಿಂಗಳೆಲ್ಲರೂ ಏಹಿಕೆ ಸಂಸಾರನ್ನು ತೈಜಿಸಿ ಆಂತರಿಕ
ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸನೇಸಿ ಸಿದ್ಧಿಪಡೆದವರು.
ಸಂತಸಮುದಾಯದ ಆಚಾರ್ಯರು, ಆರ್ಹಂತರು,
ಮಹಾಂತರು ಮುಂತಾದವರ ಜೀವನವೂ ಸಹ ಆದನ್ನೇ
ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀ
ಚಿನ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ತ್ರಿರಾಮಕ್ಕೆಷ್ಟ ಪರಮಹಂಸರೂ,
ಅರವಿಂದ ಮಹಿಂಗಳೂ ಕಾಡಿಬಂದ ಲೌಕಿಕ ಸಂಸಾರ
ವನ್ನು ಯುಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತೈಜಿಸಿ ಏಕಾಂತವನ್ನು ಆಶಿಸಿ
ಅಷ್ಟಾಸಿ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಶಿವಸಾಕ್ಷಿ
ತಪ್ತಿರಕ್ಕೆ ಒಲಿದು ಬಂದ ಪ್ರಸಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸದೆ,
ತುಳ್ಳವೆಂದೆಂದೆನಿಸದೆ, ಹೊರೆಯಿಂದು ದೂಷಿಸದೆ, ಸಾವರ
ಶ್ರೀಕರೂ ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವೂ ಆದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿಸ್ವಾರ
ವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ನಿತ್ಯದ ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದೊಜನಾಡಿ
ಗಳಾಗಿ ಮಹಾನುಭಾವತ್ವವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಆತಿ ವಿರಳ.

ನಡೆದುದೆಲ್ಲ ವಾವನ; ನುಡಿದುದೆಲ್ಲ ದಿವ್ಯವುಂತ್ರ
 ವೆನ್ನು ವಂತೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿದ
 ಮಹಾನುಭಾವರಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ ನವರು ವಿಶ್ವದ ಇತಿಹಾಸ
 ದಲ್ಲೇ ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲಸೀಮೆಗಳನ್ನು
 ದಾಂಟಿ ಆರಾದರಾಗಲಿ ಅನುದಿನದ ಸಂಸಾರ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ
 ತೋಡಿ ಆದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹು
 ದೆಂಬ ನಿಸ್ತೀರ್ಣತದರ್ಶನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.
 ಕಾರ್ಯಕರ್ವೆ ಕೈಲಾಸವೆಂಬ ದರ್ಶಣ, ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳ
 ಸಮನ್ವಯ, ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾಧನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ
 ದರ್ಶನ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಈ ದರ್ಶನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿ
 ಕೊಂಡು ಹಲವು ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಡೆದ ಜಗತ್ತಿನ
 ಮತ್ತೊಂಬ್ಬ ಮಹಾನುಭಾವರು ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿಯ
 ವರು. ಅವರ ಜೀವನ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ ಕೈಲಾಸ
 ದರ್ಶನದ ಅಪೂರ್ಣ ಚಿಂತನ ಮಂಧನವಾಗಿದೆ. ಆದುದ
 ರಂದಲೇ ಅದು ಮಹಾತ್ಮರು ಕಣ್ಣಿರೆಯಾದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗ
 ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಇಂದು ಭೌತಿಕ
 ಚಂಗ್ರೆ ಸಾಧಕರ ವಿಚಾರತಂತ್ರವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ.

జీవనవే దశనవాగువుదు అందరి ఆవుగళ
ఆనస్యత్వవే కాయికవు క్షేత్రాసవేంబ సిద్ధాంతద
అంతరాధి. ఇదు కేవల బుద్ధి గమ్య దశన మాత్ర
వల్ల, నిత్యజీవనదల్లి బిరసి చేరిల్లిదవ ఆత్మాను
సంధాన. దుష్టవిషయాల ఎంటు శతమానగళ హిందే
నడెదు సిద్ధాంత ఇందు కేవల వైశా
రిక విలాసవాగ మాత్ర బుధిదేయిన్న వుదు.
ఆదాగ్య అదర హలకెలవు కిడిగళు ఆల్లల్ ఆగాగ
వ్రజ్జలిసి ఆగ్ని ఆరంభి మాడిరువుదు ఇక్కడ సౌభా
గ్గపేన్న బేచు.

ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଭକ୍ତରାଗରବାଗି ଶାଗରଦଷ୍ଟୁ ଅପାର ଶିଷ୍ଟୁ ର
ଗୁରୁବାଗି ପିଲିକେ ଭୋଗ ବଂଧୁନେମୁ ଭାବାପିଦ ସଂସାର
ଦିନ ଦୂରପିଦ୍ଧୁ ସେନାତ୍ମକ ସଂକେତୀଲେଯାଲ୍ଲି ଶିକ୍ଷେଦରା
କାଯିକବେ ଦୃଶ୍ୟାପନେନ୍ଦ୍ରିୟ ଦର୍ଶନପାଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଜୀବନଦଲ୍ଲି
ପ୍ରୟୋଗିସି ପିଲିକେ-ଅନ୍ତରିକ୍ ଅନନ୍ଦପାଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଅନୁଭବ
ମୁନ୍ଦ ଶିଦ୍ଧପ୍ରୟୋଗରାଲ୍ଲି ଶ୍ରୀ ଶିଦ୍ଧଗଂଗା ଶ୍ରୀକୃତ୍ୟାଦ୍ଵୀ
ଶ୍ରୀରାଧ ଶ୍ରୀ ଶିନକୁମାର ମୁହାସ୍ତ୍ରାବୀନିଗଭ୍ୟନ
ରୋବ୍ବରୁ. ପ୍ରେଚାରିକ ପ୍ରପନ୍ଦକଲ୍ଲାଙ୍କ ଶାଗରଦାଳକୁ
ମୁଖୁଗଦୀ ଗନ୍ଦରାଗିରେ ମେଲେଇରଦେ ମେଲି ମାତ୍ର
ତେଲିନ ମାନିକ ପ୍ରପ୍ରତ୍ଯେତ୍ତିଯ ପ୍ରତ୍ୟଂଦ ତାଂଦନଦ
କୁ ଯୁଗଦଲ୍ଲି ନମୁଗେ ହେତ୍ତିରଦ ପ୍ରକ୍ରିୟାଲ୍ଲିରାନ କଳିତ୍ର
ଯନ୍ତ୍ର ଅରିଯନ ଭାବ ନଷ୍ଟବାଗିରାପୁଦରିଂଦ ବୁଝିର
ବଗିଗି ହେଇବ ଲୁକ୍ତ ଅକ୍ଷୁକ୍ତିଯାଗି କାଣୁପୁଦୁ
ଶହଜ. ପୁରାନେଯାନ୍ତ୍ରୀ ନଷ୍ଟାଧର ଶାଧନେଯ ସଂପ
ତାଗି ବ୍ୟକ୍ତିକିମୀଂଦ ଜନ ସମୁଦାୟଦଲ୍ଲି ହେଇବ
କାହାକୁ କୁଟୀଯ ହିରିତନପଲାଙ୍କ ମୋଗଳିକେଇୟିଂଦେ
ଭାବନାଗପୁଦୁ ଶହଜ. ଆଦରେ ନମ୍ବୁ ଅଂଶକୁକୁ ତେରି
ଦାଗ କୁ ଅପନାଦିନଦ ପାରାଗବହୁଦହେ !

ధముషిరద పరికే సన్మానిసద తోరికేయాగి
జీవనవు సంసారశాపదింద మేలీళిదురువ ఇందిన
పరిశ్రీతయల్లి సత్కృతయడ స్థితియన్ను కండు లుండు
కుటీయువ స్వర్భావ క్షీణవాగిదే. అంతేయి కణ్ణుం
దిరువ వస్తువన్ను విల్మిషిసువుచు మంజుతనవేందు
శేలవరు భావిసెబయుదు. సత్కృతయిందిగొ నిత్యపేంబ
నంబికేయంద నాల్మల్న నుడియన్నాడలు అంజువ క్రాగ

ಇವಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಶ್ರೀಗಳವರು ನಾಡಿದ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ಭೌತಿಕ ನೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡೆ. ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಶಂತಿ ನಡೆದಿದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೆಲ್ಲಿಯಿಂದು ಭಾವಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶ್ರೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ತೆಲ್ಲಿಯಿಂದಿನಿಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ವೇಳೆ ಲೋಕಿಕೆ ದೃಷ್ಟಿಗಮ್ಯಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರಶಂತಿಯನ್ನು ನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಉಪಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಅಪಾರಯ ಕಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಸಂಭವಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಶಂತಿಯ ವಿಪರ್ಯಾಸದಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಸತ್ಯದ ಸಹಜತೀಯ ಸಂರಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮನುದು ಒಳಗೊಂಡು ಕಾಣಲ್ಪಡೆ. ಶ್ರೀಗಳವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾಡಿದರು, ಹತ್ತಾರು ಸಾಂಸಿರಿಕ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ನಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಲೋಕಿಕೆ ಸತ್ಯವಾದರೂ ಅದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾಳಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವರ ಮನಕಾಡಿತು ಜನರ್ಭಿಡಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವು ಮನಾಡಿದುವು ಮನ್ಯಾಡಿದುವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಳವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಧನೆ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು.

సిదవరు. ఆవర నిత్య జీవనద సియమావళగ
ఇన్ను హత్తిరదింద ఆవలోకిసిదవరిగ ఇదు కండరి
యద ప్రసంగపేనిసుప్పదిల్ల. ఆదరే ఆవర అంతం
ధ్వనిన్న పరికిసిదాగ విస్తృయవాగిదిరదు. హలపు
జనరు హణక్షుగి దుడిదు దేహశ్రవుదింద ఆడిగే
వాడి ఆన్నబడిసువ సేనకరు, భూతేగాయియో,
మేళ్ళిగేగాగియో దుడియున హత్తారు జనరివా
గలు శ్రీగభరు హైత్రెడల్లిరువాగ ఆడిగే మాడువు
దరల్లూ నిఇచుపుదరల్లూ దేహవన్న దుడినెగియు
వాడిద ప్రసంగగళు హైత్రెడల్లిద్ద పరిగే ఆరివాగివే.
సంజీయాదరే యువజనరోడనే కొలియాణగళో
డనే భూతికభవన నివాటణ కాయిదల్లి కాయికరణ
గళన్న దండిసిద ప్రసంగగళు హోసతేనట్ల. కాయి
వన్ను కాయికక్కె మిసలు నాడువుదు విశేషవెం
దల్ల. ఆదరే కాయిద కాయిక షష్యయ్యద బాయుళ్ళ
దింద బయిసిదుదల్ల. మేళ్ళిగేయన్న ఇళ్ళిసిదుదల్ల.
అంతియే హత్తారు జన ఆధ్యాత్మికరిద్ద రూ మత్తమాట
జనరన్న నేనిసువ సావాధ్యానిద్ద రూ తావే ఆధ్యా
పక వృత్తియన్న ఆనందదింద సేరవేంసుత్తిరువుదు
వివేచనాయుక్త సంగతి. శ్రీ హైత్రెద మిత్రియిరిద
సంశీయ లుదర తుంబువ హంబలదల్లి హగలిరుళు
ఒందువాడికోండ జీవ, కాలవన్న కల్పవృక్ష
పెందందు కాయిదింద కాయికస్వేసగుత్తా, తత్త్వ
భూసదింద విజార పుచ్ఛోదనేగోళ్ళత్తా, దశనా
శీవజనగళిగి హంబలిసిదవరన్నెల్ల, జింబలిసుత్తా
నడేయత్తిరువుదు వరితీలనాత్తక ప్రసంగవాగిదే.
దినతపదల్లి శ్రీపాదక్కె ఒందవర భువిష్టవన్నే రూపి
సువదరల్లి నిరంతర శ్రవిసుత్తా హత్తిరదల్లిరువ 4
సక్కు జనర దినదినద సమస్యేగళన్నూ మత్తలిద్ద రూ
కెమ్మ కష్టకాపణ్ణిగళగే మాత్రవే తప్పింద వరి
కారవన్న అపేష్టిసువవర సమస్యేగళన్నూ పరిహరిసు
పుదరల్లి తనువున భూవగళన్ను సంగమిసి సవేసుత్తిరు
వుదు రహస్య విషయవేనట్ల.
అధికారద అవులిల్లద షష్యయ్యద ఆభివాన
విల్లద హోగళకేగి మనసోతు మత్తల్లందన్న ఆతీసద
వైశీషి తనుమున భూవగళన్నెల్ల సవేసువుదేకే? ఎని

ಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದಿ ಸುವುದು ಸಹಜವೇ! ವಿಚಾರವಾದಿಗಳು ಈ ಮೂರಿಲ್ಲ ದಿದ್ದುರೂ ನುತ್ತೆಲ್ಲಂದಿದೆಯನ್ನು ಬಹುದು. ಅದೇ ಮೋಕ್ಷ ಸಂಪಾದನೆ! ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಆವಲೋಕಿಸಿದವರು ಶ್ರೀಗಳ ವರು ಮೊಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ದುಡಿಯಲ್ಲಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಲಾರು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಡಾಗ ತಾವೇ ಸಿರತನರಾದವರು ಸಹಸರು ಜನರು ವಾಮರತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿತಪಿಸುವುದನ್ನು ಕಣಾರೆ ಕಾಣುತ್ತಾ ತಾಪ್ಯಾಬ್ಜರೀ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರನ್ನು ವುದು ಅಸಂಗತವಾದುದು. ಮೋಕ್ಷವಾಪ್ತಿಯೇ ಅವರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾಗಿ ದ್ವಾರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೇರಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ತಾನಾಗಿ ಬಂದ ಕಾವಿಬಟ್ಟಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಅಂತಮುಖಿಸಿಲಿಸಿ ಪರಮ ಹಂಸರಂತೆ, ಅರವಿಂದರಂತೆ ಏಕಾಂತ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರತರಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಅಂತಮುಖಿದ ಗುಹಾಂತಗ್ರಹ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳೂ ಅವರ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿದುದುಂಟು. ಅಂತಹ ಸಮಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಆದಿಯಾಗಿ, ಅರವಿಂದರ ಅಂತಮುಖಿಯೋಗಿದವರಿಗೆ ಅವರ ವಿಚಾರವಾಹಿನಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮರುಕ್ಕಣಂದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸನೆಂಬ ಸಂದೇಶ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಆನಂದ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿತ್ತದೆ. ಆದರ ಸಾಧನೆ ಬೊಂಧನೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಿದ್ಧಿಯಿಂಬ ಭಾವನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದುರಿಂದಲೇ ಅವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿತ್ಯಕಾಯಕ ಪತ್ರ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನವು ಕಾರ್ಯಕರ್ವೆ ಕೈ ಲಾಸ
ನೆಂಬ ತತ್ವದ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಅವರ ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ವ್ಯವ್ಸೂತಿಯಲ್ಲಾ
ವ್ಯವ್ಸೂತಿಯಲ್ಲಾ ಅಗಿದೆ. ಅಭಾರವಿಚಾರಗಳ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು
ಜೀವನ ದರ್ಶನದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಕಾಣ
ಬಹುದು. ಎಂಟು ಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ಮೂಡಿದ ದರ್ಶನ
ಎಂದೂನ್ಮೇ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ ಸತ್ಯತೆ
ನುನ್ನು ಸಾರುವ ಕುರಂಹಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ
ಸ್ವಾದಿನ ಅನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರಗ್ರಂಥ ಸಂಪುರ್ಣದಾಯದ ಸೈರ್ಗಿನಲ್ಲಿ

ಸಾಫನ್‌ಮಾನ ಸಂಪಾದನೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ
ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸವೆಂಬ ದಿವ್ಯಾಷದವನ್ನು ಬಳಸಿ
ಸಮಾಜದ ಸಂಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ಹರಿಸುವ ಅನಂತ ಜನ

ಶ್ರೀಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗಿಂದು ಒದಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಗ್ಯ
ದಾತೆ ದೊರೆತಿರುವ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಾಧನೆ ಅಸಂತಕಾಲ
ಸದೆದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದಾರಿದ್ರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಾಗೂ

ಕಾ ವೇ ರಿ

ಕಾವೇರಿ..... ಕಾವೇರಿ..... ಕಾವೇರಿ
ಕೊಡಗಿನ ಮಾಡಲಿನ ಕಾವೇರಿ,
ಹರಿಯುವೆ ನೀನು ಮೈನಾರಲಿ!
ಗಂಧಿದ ಗೂಡಿನ ಸಾಡಲ್ಲಿ!!
ಮೈಸೂರ ತಾರಮನೆಯಲ್ಲಿ!!
ಮುದ್ದೆ ನೆಹಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ,
ದೈವರೂಪಾದಂಧ,
ಪಾವನ ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬಂಧನ
ಗೊಂಡೆ ಜನತೆಯ ಸೆತ್ತಿದೆ!!
ನಮ್ಮಯ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲಿ!!!
ಶ್ರೀ ರಂಗನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಡೆ,
ಸೇರುವೆ ಅಲ್ಲೇ ಅಂದು;
ಪರಮಾತ್ಮನ ಮುಹಿಮೆ ಎಂದೂ!
ಅದನು ಕರೆವರೂ ಇಂದು!!
ಕಾವೇರಿ ಸಂಗಮವೆಂದೂ!!!
ನಿನ್ನಯ ಮಾಡಲಿನ ಜಲದಲ್ಲಿ,
ಪಾಪವನೆಲ್ಲ ನೀಗಿಸುತ್ತ,
ಧರ್ಮವನೆಲ್ಲ ಪಾಲಿಸುತ್ತ!
ಲೋಕಕೆ ಅನ್ನವನಿತ್ತೆ!!
ನೀಗಿಲ ಯೋಗಿಯ ಮಾತೆ!!!
ಬಡತನೆಂಬುದ ತೊರೆಸಿ,
ಸೆರಿಗೊಳನ್ನ ಸುರಿದು,
ಪ್ರಜಿಗಳ ಮಾನಕೆ ಶಾಂತಿಯ ಸೀಯುತ್ತ!
ಹರಿಯುವೆ ಅಮೃತ ಧಾರೆ!!
ಕಾವೇರಿ ಜಲ ಧಾರೆ ಅಮೃತ ಸೂರೆ!!
ಕಾವೇರಿ.... ಕಾವೇರಿ.... ಕಾವೇರಿ.....

ಶೀವಗಂಗೆ

ಗಂಗೆ..... ಗಂಗೆ..... ಮಾಹಾಗಂಗೆ!
ಶಿವನ ಜಡೆಯಮುಡಿ ಶಿವಗಂಗೆ!!
ಪಾವನನಾಗುವ ಮಾನವಗೆ!
ಜಳಕದ ಜಲವೇ ಉತ್ತಂಗೆ!!

ಬೇಡುವ ವರವಾ
ನೀಡುವಭ್ರಂಗೆ!
ಅನಿತಿ ಪಥವ
ಅಳಸುವ ತುಂಗೆ!!

ಗಳಿಗೆ ರಜಿಸುವ
ಸಿಮಿಷಕೆ ರಮಿಸುವ!
ಮಿನುಗುತ ಜಿನುಗುವ
ವಾತಾಳ ಗಂಗೆ!!

ರಂಗಿನ ಚಲುವಣಿ
ಪಾವನ ಫಲಿಸುವಣಿ!
ಹೊಳೆಯುವ ತತ್ತಿವಣಿ
ಶೃಂಗಾರದಂತಹ ಗಂಗಾಮಣಿ!!

ಹೊನ್ನಾಂಬಿ ಗಂಗೆ
ಚಲುವಾಂಬಿ ಗಂಗೆ!
ಕನ್ನಡಾಂಬಿ ಗಂಗೆ
ನಮ್ಮಯ ಶಿವಗಂಗೆ!!

— ನಿ. ದಾಸಪ್ಪ, ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ.

ನಿಸರ್ಗ ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

— ಜಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ, M.A., ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು-6.

ಸ್ವೇಷಜೀವಿಗಳೂ, ಕನ್ನಡಸಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರೂ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೂ ಕಲೆಯ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೇತ್ತಿ ನುರೆಕು
ವಿವಿಧ ಮುಂಬಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವನಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವವರೂ ಅದ "ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರ" (ಎನಾ ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಜೀವಿತದ
ಒಳಿನ್ನ ಮಾಲಪುಗಳ ಸಂಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) ಜಿ. ಎಸ್. ಭಟ್ಟ ಅವರ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಬಂದಿದೆ. ಈ ಅದತ್ತ ಕಲಾವಿದ
ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆಗೆ ಪೂರ್ವದರ್ಶನವಾದಾನು.

— ಸಂ

ಕನ್ನಡಸಾಡಿನ ಪಾಠ್ಯ ಕಲಾವಿದ ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ

ಕರ್ಣಾಟಕದ ಕೆಲವೇ ಜನ ನಿಸರ್ಗ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ
ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಂಬುರು. ಜಿತ್ರದಾಗ
ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಿರಿಯರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹತ್ತಿಕೊಳೆಯಲ್ಲಿ
ಪಟ್ಟೀಲ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರು ಅವರು ಪ್ರಕೃತಿಯ
ಆರಾಧಕರಾಗಿ ನಿಸರ್ಗ ಕಲಾವಿದರು. ಅವರ ತಾತ ತಿಪ್ಪ
ಯ್ಯನರು, ಅನ್ನದಾನದಲ್ಲಿ ಎಶ್ತಿದ ಕ್ಯಾ. ತಂದೆ ರುದ್ರಪ್ರ.
ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ಯಾ. ಅವರಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರಾದರೂ ಶರಣ
ನದು. ಆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟೀಲನಾಗತಕ್ಕೆ ವರು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
ಯವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಜ್ಞಿಗಿ ಇವರ ಮೇಲೆ ಬಲು ಸ್ವೀಕಿ.
ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಂಧುದಿಂದಲೂ ಪ್ರಕೃತಿದೇವಿಯ
ಸೌಂದರ್ಯಾರಾಧಕರು. ಅವರಿಗೆ ಈ ಸೌಂದರ್ಯಾರಾಧ

47

ನೇಗೆ ಬಾಳ್ಯದಿಂದಲೂ ದೊರೆತ ಪರಿಸರ ಇಂದು ಅವರನ್ನು
ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರ ಉರಿನಲ್ಲಿ
ಹಲವು ದೇವಾಲಯಗಳು ಇವೆ. ಹೊಟ್ಟಿ ಕೊತ್ತಲುಗಳನ್ನೇ.
ಅಪ್ಪಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ರಮ್ಯ ಪರಿಸರ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ
ಕುಂಚಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಸಾಮರ್ಗಿಗಳು ಬೇಕೊಂಡಿ ಅವೆಲ್ಲ ದೊರ
ಕಿಸಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಾನೇಂಬು
ಕಲಾವಿದನಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಎನಿಸಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡ
ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದದ್ದು ಹತ್ತಿಕೊಳೆಯಿ
ರುಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಉವಾಧ್ಯಾಯೋಬ್ಬರು ಬಿಡಿಸಿದ ಉಗಿ
ಬಂಡಿಯ ಜಿತ್ರ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಜ್ಞಾ ಉಯದೇ
ನಿಂತಿತು. ತಾನೂ ಏಕೆ ಹಿಗೆ ಬಿಡಿಸಬಾರದು ಎಂದು
ಅವರು ಆಗ ಯೋಚಿಸಿದ್ದಂತು. ಹೊರಂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ತಂದೆ ಮಗನನ್ನು ಬಳ್ಳಿದ್ದ ಗುಮ್ಮಟ ಕಟ್ಟಲು ಕರೆದೊಯ್ಯು
ತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಕೈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ತಂದೆಯದು ಪಳಗಿದ
ಕೈಯ್ಯಾಗಿತ್ತು. ದಿನವಿಡೀ ತಂದೆಯ ಜೂತೆಗಿದ್ದು ಅವರು
ಮಾಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಮೇನಿಗೆ ಬಂದು
ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತು. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟ
ಬಿರುಳಾಟಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರೂ
ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ. ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಂತು.
ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಮಂಡಗರಿಗೆಲ್ಲ ಬಳ್ಳಿ ದಾರುತ್ತಿದ್ದ
ರಂತೆ.

ಬಾಳ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮಂತ್ರ ಸ್ನೇಹಿ
ತರು ಈಜುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನೀರಿನ ಆಳವನ್ನು ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ
ಯವರು ವಿಚಾರಿಸಿದರಂತೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಮೋಳಕಾಲುದ್ದ
ಎಂದರು. ಅಪ್ಪೇನಾ ಎಂದು ಇವರೂ ಧುಮುಕಿದರು.

ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ

ಸಿದ್ಧಗಂಗೆ

46

ವಿಡ್ಲಿ ಸ್ವಾಮೀ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ
ಯವರು ದಾವಣಗೆರಿಗೆ ಹೋದರು. ಆಗ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ
ದೇವರು ನವರು ಆಲ್ಲಿ ಸಬ್ರಾ ಇನ್ನಾರೆ ಹೆಚ್ಚರ್ ಆಗಿದರೆ. ಆಗ
ಇಂಗಿನ್ ವಾರ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ತ. ಸ. ಶ್ರೀಮ
ರಾಯರ ಅಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿ ನ ಶಿವ್ಯಾರಾದರು. ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಾಸ್ತ್ರೇಟಿಡ್ ವಿಕ್ಲಿ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತಿಪ್ಪೇ
ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಲಕ್ಷ್ಯನೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕಾಂಡಿ ಮಾಡುವುದರ
ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು ಗುರುಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಎನ್ನುವವರು ಕ್ರಾ
ಯಿಂಗ್ ತಿಕ್ಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆವರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೇಶಾ
ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೂಡ್ಜದು ಮಾಡಿತ್ತಾಡಿರು. ಹಂಡಾಗ
ಬಿದದೆ ಕಾಲ ವ್ಯಾಧಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೇಂಬ ಆರೋಪ
ಮನೆಯಿಂದ ಬಂತು. ಆಗ ನಾಟಕ-ಸಿನೇಮಾಗಳನ್ನು
ನೋಡುವ ಗೀಳೂ ಹಿಡಿಯಿತು.

ಕಾರ್ಮಾಗಿಕರ ಗುಡಿಸಲಿನ ಹತ್ತಿರ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ
ಕರನಾಲ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲಿಗರ ಮೇಳಗಳನ್ನು ಕಾನಾಸ್ಟ್
ಬಲ್ ಒಬ್ಬನ ಜ್ಞಾತಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಷ್ಣಿದ ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ
ಯಃವರಿಗೆ ಜಾನಪದ ಕಡೆಗೂ ಒಲವು ಬಂತು. ಅನಂತರ
ದಾವಣಗೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರನ್ನು ಜಿತ್ತ
ದುಗ್ರದರ್ಶಾಲೀಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ತಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹ ಚಟು
ವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕಾಂದರು. ಹೇಗೋ ಹೈಸ್ನ್ಯಾಲು
ಸೇರಿದರು. ಸಾಹಿತ ಹೊಯ್ಸಳರು ಆಗ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
ರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಭಿ
ಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. 'ಪ್ರಭಾತ' ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆಸಿ ಹಾಕಿದರಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಾದ
(1939) ಸ್ನೇಹ ರೂಪಾಲಿಯ ನುಹಾದ್ವಾರವನ್ನೂ ಇವ
ರಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಬಣಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉವ
ಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನೂ ಅವರು ಹೇಳಿಕಾಣ್ಣಿರು.
ದೇಶೀಯ ಬಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು.
ದಾವಣಗೆಯಲ್ಲಾದ ಪ್ರದರ್ಶನವೂಂದರಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆಸ್ವಾಮಿ
ಯಃವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ಬಂತು. ಇದರಿಂದ ಸಹಜ
ವಾಗಿಯೇ ಹುಮ್ಮೆಸು ಇನ್ನುಡಿಯಾಯಿತು. ಓದುವುದಕ್ಕೆ
ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಿತ್ತರು. 1942ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ವಿಂತ
ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಅಸೆಹಕಾರ ಚಳಿನಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು.

ಅಂದಿನ ಹಲವು ಯಾವಕರುತ್ತಿ ಗಾಂಧಿಜಿಯ ಆರಾಧಕ ರಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಗೊವಾಲ ಕೈಗೆ ಆಡಿಗರು ಬರೆದ 'ಕಟ್ಟಿನವು ನಾವು' ಕವನ ಅವರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಕವನವಾಯಿತು. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಫೇಲ್ ಆಗಿದ್ದ ರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಖಳಿದರು. ಉರಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭಿ ನಡೆಯಿತು. ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪರು ಸಿದ್ಧವರು ಸಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರಂ. ಗಾಂಧಿಜಿಯ ಚಿತ್ರ ಬರೆದ ಕಲಾವಿದ ಯಾರೆಂದು ವಿಕಾರಿಸಿದ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು ತಿಪ್ಪೆಸ್ಪಾಮಿಯವರ ತಂಡೆಗೆ ಮಗನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ತಂಡೆಗೆ ಮಗನನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಇನ್ನುವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಾಯ ಮತ್ತು ತಾತನ ಹೃದಯ ಗೆದ್ದ ತಿಪ್ಪೆಸ್ಪಾಮಿಯವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ಸುಲಭವಾಯಿತೆ. ಅನ್ನರಲ್ಲಿ ತಾತನ ಚಿತ್ರ ವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸಿ ಪಟ್ಟೆಲಗಿರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದರು. ಕಲಾವಿದನಾಗಿ ಮುಂದುವರಿ ಎಂದು ತಾತ ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಿದ್ದ.

మైసోరిగె బంద తిప్పేస్వామియవరు గంజాం
ఖగ్రప్ప ఎంబువరు మనెయల్లి ఖుళిదరు. ఆల్లి ఖజిత్త
వాగి కేలరచియొదు దొరేయితు. అవరు బరేద
ప్రథమ చిక్క ప్రకటవాడద్దు 'బిళచు' పత్రికెయల్లి.
'కొరవంజీ' నుక్కు విసోదె పత్రికెగలిగూ వ్యంగ్యి
చిక్కగళన్న ఆవరు బరియుత్తిద్దు దుంటు. అనంతర
సింతు హోగిద్ద శిక్షణ ముందువారిసలు నిధరిసి
ఖాసియాగి ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. కట్టిదరు.
అల్లిదే భావురాజ కలూ శాలేయన్న సేరిదరు. ఆల్లి
ప్రసిన్ కలావిద సంజుండస్వామియవర మేళ్ళిన
తిష్ణరాదరు. ఆగ తిప్పేస్వామియవర ఆధిక పరిస్థితి
యూ జిన్నాగిరల్లి. పరకాల మంతుదల్లి ఒందు వషట
ఖాటపూ దొరేయితు. కన్పుదల్లి కలితరు. ఎస్. ఎస్.
ఎల్. సి. పాను మాడిదల్లిది ఘైనా ఆట్లిన ఎరడ
సేయ వషటదల్లి ఖుత్తీఓరాదరు. తిప్పేస్వామి
యవరు తండెగి మగ పదవిధరసాగబేచేంబ ఆసి
యిత్తు. అవరిగొస్నుర ఇంటిర్చియిట్ కాలేజు
సేరిదరు. ఆదరూ చిక్కద గీళు హోగలిల్ల. ప్రకృతి
కియ సాన్నిధ్యదల్లి కుళతు రమ్మ చిక్కగళన్న బరియు

ಶೈದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಆದದ್ದು ಇಂಟರ್ವೀಡಿಯೆಟ್ಸನಲ್ಲಿ ಫೇಲು. ಮೈಸ್ನಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಗುವ ದಸರಾ ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ತಪ್ಪಿದೆ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲಾವಿದಿಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಅನ್ವಯವಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ಧೈಯದಿಂದ ಪ್ರತಿಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಕಲಾವಿವಾಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಾಹಾ ರಾಜ ಕಾಲೀಜು ಸೇರಿದರು. ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಬೇಂದೆಯವರು ಅವರು ಬಿಡಿಸಿದ ಬನಾರಾಫ್ ಷಾ ಮೊದಲಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದರು. ವಾಹಾರಾಜ ಕಾಲೀಜು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೀಜುಗಳಲ್ಲಾದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಆವಂಗೆ ಬಹುವಾನ ಬಂತು. ‘ಕಲಾಷ್ಟೇತ್ರ’ ಎಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಕದ ಪಶ್ಚಿಮೀಯಾಂದನ್ನು ಅವರು ವಾಹಾರಾಜ ಕಾಲೀಜನಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮೊರಡಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಆನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಾರ್ಥಕದ ಪಶ್ಚಿಮೀಗಳಿಗೆ ಇಡೀಂದು ಹೊಳಿಸಿ. ಅನಂತರ ಆವಂಗೆ ಜಿರಂಪ ಅವರ ಸ್ವೇಹದೊರಕಿತು. ಇಬ್ಬರು ಸ್ವೇಹಿತರೂ ಕಲೆತು ‘ಕಲಾಷ್ಟೇತ್ರ’ ಹೊಸಿರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಸ್ತರಗಳನ್ನು ತಂಡರು. ಬಿ. ಎ. ವದವಿಧಿರ ತಂದೆಯ ಆಸ್ಯಾಯನ್ನು ಪೂರ್ವಿಸಿದರು. ಬಿ. ಎ. ವದವಿಧಿರ ರಾದರು. ಈ ಪ್ರಕೃತ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಲೇಖನ ಕಲೆ ಕುದುರಿಸಲು ಗೆಳೆಯ ಜಿರಂಪ ಪ್ರೇರಣೆ ಮತ್ತು ಸಿದರು. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವನ್ನು ಹಿರಿಸಿದರು. ಇಸ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಚಿತ್ರಗಳು “ಪುಳುದು ಕನಾರಾಟಿಕ್”ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದವು. ಅವನ್ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆದಿಸೀ ಈಕೆ ಕೊಂಟ್ವರು ಕುವೆಂಪು ಅವರೀ. ತಾವು ಬಿಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದಾಗ ಅವರು ಹೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದು - “ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ಮಲೆನಾಡಿಗೂ ಕಂಡಿ ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕಾಂಡಿದ್ದಾರೆ ಕಾಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಕವನಪ್ರೋಂದನ್ನು - ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಕವನಪ್ರೋಂದನ್ನು - ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅನಂತರ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಯವರು ಶ್ರೀನೃತಿ ಕಲಾವಿದರ, ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಜೀವನ ಚಿತ್ರ ತಕಲಾವಿದ ವನ್ನು ‘ಜನಪ್ರಗತಿ’ಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಆಜ್ಞಾ ತಕಲಾವಿದ ರನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ತಾವೇ ಒಂದು ‘ಚಿತ್ರ ಶಿಲ್ಪ ಆಕಾರ್ಯ’ ಸಾ ಸಿಸಿ ಅಪ್ಪೊಫ ಕಲಾವಿದರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಉವ್ವ ನ್ಯಾಸ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಭವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಪ್ರದರ್ಶನವೈಂದನ್ನು ವಿರುದ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅವ

ಇಗೆ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿತು. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಏಳಂಟು ವರ್ಷ ಚಿತ್ರದುಗ್ರ ಮತ್ತು ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿದರು. ವೈಂದ್ರಿ ಜೇ. ಗೌ ಮತ್ತು ಡಾ. ನಾಯಕರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಗ್ರಹ ವಿಭಾಗ ಸ್ತಾರ್ಕಂಬಿಸಿದಾಗ ಹೈತ್ರೆ ಸಹಾಯಕರೆಂದು ನೇರೆಕೆಗೆಂದರು (1968). ಅವರು ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಪತ್ತಿಲಿಯಂದ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಫಿಕದ ಸುಮಾರು 8 ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಧ ಕಲಣ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಸ್ವೀಕರಿಸಿಲರು ಅವರು. ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬದಗಿದ ಅನೇಕ ಗಂಡಾಂತರ ಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಒಂದರು. ಸಮಗ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿದ, ವರ್ಣಚಿತ್ರ ರಚನಿಸಿದ ಕಲಾವಿಷಯ ಇವರು. ಗೋವೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ಸುಮಾರು 34 ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನರ ಜೀವನಾದಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಿ ನೀವು ಇಹಳೇ ಶ್ರದ್ಧಾವಹಿಸಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಾವು ಮೇಚ್ಚಿದ್ದ ಈ ಗುಣ’ ಎಂದು ವರಕೆವಿ ಬೇಂದ್ರೆ ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವರು ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಜನರಲ್ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸರು ಹೇಳಿದ್ದು ಹಿಗೆ— “ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ದಿವಸ ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ”. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕಂಡಿ, ಪಾಂಡಿಚೆರಿ, ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ— ಮೊದಲಾದವರ್ಗ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನಾಫಿಕದ ಪ್ರಮುಖ ವಶಿಕೆಗಳೂ ತನ್ನ ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಿಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ.

ತೀಪ್ಯೇಸಪ್ಪಮಿಯವರು ‘ಕಲ್ಲೋವಾಸಕರು’, ‘ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರಕಲೆ’ ಮತ್ತು ‘ರಸಯಾತ್ಮಿ’ ಎಂಬ ಮೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದು ಅವರ ಜನಪದ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನವಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸದ ನಿಜಿಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಬರೆದಿದುವ ಅವರು ರಜಾಂ ಒಕ್ಕದ ತಮ್ಮ ಪ್ರವಾಸ- ಅನುಭವ ಕಥನಗಳನ್ನು ಬೃಹದ್ದಾರ್ಯಂ ಧರ್ವಾಗಿ ಹೊರತ ರೆಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಾವಿಗ ನಿರ್ವಹಿ

ಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ ತೈಸಿ ನೀಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ತಿಪ್ಪೇ ಸ್ವಾಮಿ ಬಡವರ ಬಂಧು. ಬಡ-ಬಗ್ಗೆ ರಿಗಾಗಿ ಅವರು ಅನುಕಂಪ ತೋರುವರು. ಎಷ್ಟೋಜನ ಬಡವಿದ್ದುಥ್ರಿ ಗಳಿಗೆ ನೇರೆವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಣಾರಿಕದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಸೇವಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನ ಮುದಿವಾಗಿದೆ. “ನನ್ನ ಕಲಾ ವಿದರು ಯಾವ ಪಂಥವರೇ ಆಗಿರಲಿ ಪರಂಪರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾ ಗಬೀಕು ಎಂದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತರುಣ ಕಲಾವಿದರು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಿಡ್ಡಿ ಹೇಣ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಅನ್ನರ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸ ಚಾರದು. ವರ್ಣ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನತನ ಬಳಸ ಬೇಕು” ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿವೃತ್ತಾರ್ಥ. ಇದುವರೆಗೆ ಅವರು ಬಿಡಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಗನ ಮಹಲ್, ಕವಿಶೀಲ ಕುಂದಾದ್ರಿ, ಗದಗಿನುತ್ತ, ಮುಸುಕಿನ ಹೊಂಡ ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಅತ್ಯಂತ ತೈಸಿ ನೀಡಿವೆ.

— ಚಿಕ್ಕೆದುಗ್ಗೆ ಮುರುಪುರಾಜೀಂದ್ರ, ಮರದ ಸ್ವಾಮಿ
ಗಳು ತಮ್ಮ ಪರ್ವತಭಿನ್ನೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ
ರಿಗೆ, ಕರ್ತಾಕೋನಿದ್ದ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿತೆರು. ತೀರ್ಥ ಜಚನಿ

ಅವರು 'ಚಿಕ್ಕಲೇವಿನ ಜರ್ಮನ್' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅನ್ಯಾಯವಾದರೂ ಅದನ್ನು ತೀವ್ರ ಪಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಸಿಸಲು ಇವರು ಹೋಗುವರು. ತಿಂಡೆಸ್ವಾಮಿ ಕಲಾವಿದರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಒಳ್ಳಿಯ ಸುಸ್ತಿಪಟ್ಟಿ. ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ದಿಪ್ಪುಲ್ಲಮಾ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸೆಡ್ವಿಲ್ ಶರೀರ, ಆಕಾಶಕ ವೃಕ್ಷತ್ವವಳಿಸುವರು ಅವರು. ಸರಳ ಉಡುಪು ತೊಡುವ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಅದರಷ್ಟೇ ಸರಳವಾದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಜಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವ ಅವರು ಕಲೆಗಾಗಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮುಡಿಸಿರಿಸಿದ ನಾಡಿನ ಶ್ರೀಷ್ಟಿ ಕಲಾವಿದರು.

స్వాధ్వని మంతు కలావిదర ఏలుగొని
దుడియాత్తిరువ పశ్చీక కలావిద తిష్ణేస్వామి. సము
గ్ర కణాటికదాధ్యంత అవర మిత్రులకుగిదే. వణి
చిత్రగళల్లి ఆవరదించు పితిష్ట శ్యేలి. దేగులగటు
అవర ప్రియవాద వస్తు. కణాటికద కాదు మేండు
గళల్లి ఇవరష్టు తిరుగిదవరు యారూ ఇల్ల.

ಕ್ಕಿ ಯೂ ಶೀಲ ಶಿವ ಯೋಗಿ

(—ಹುತ್ತುಕುಳಾಗಿ.)

ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

— ಕಾಗ್ಯತನಹಲ್ಲಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,
ವಾಸನಗಂಗೆಗೆ ಇತ್ತೀ, ವ್ಯೇಶೂರು-6.

ದೆಯೇ ಏನಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದರ್ಶನವಾಗಲಾರದು. ಅಂಥ ದೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ದ್ವಾರಾ ಬಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಇರುವುದು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.

ପଦତ୍ତେ ଅ ପାତ୍ର ପାତ୍ର

‘యావుడే ఒందు దేశద సిజవాద సంస్కృతి
 యన్న ఆష్ట్రసిసబ్బేకాదే ఆల్మిన జానపద సంపత్తిగే
 శెర్పణయోగచేచు ఎందు’ పాశ్చాత్య జనపద విద్యాం
 సౌభాగ్యరు హేతిద్వారా. జటిత్తుయ్యే ఆగలి సాహిత్యమే
 ఆగలి ఒందు దేశద సంస్కృతియన్న వశ్శతః పరిజ
 యినలారను. సాహిత్య కృతియల్లి ఎష్టో స్వేచ్ఛ జిత్తుణ
 కండుబుందరు ఇదు ఆలన జీవనపదశాసనవాగుత్త

ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಕಾಲ್ಯಾಂತರ ಪ್ರಾಚೀನ
ಪ್ರೇಮಿ ವರ್ಷಾಜಾರದಾಸು ಅವರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿ — ಪ್ರೇಮಿ
ಧರ್ಮ || ಹರ್ಷ. ವರ್ಷ. ಸಾಯಂಕ, ಪ್ರೇಮಿಜಗ್ಗಾ ಪ್ರಾತು, ಪ್ರೇಮಿ
ಹ. ಅರ್ಥ. ತಿಂಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅವರನ್ನು ಕರಣಿಬಹುದು.

ଶିଦ୍ଧ ଗୋପା

51

ಸಿದ್ಗಂಗಾ

ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗದ
ಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕುರತ, ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ
ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರತ ಭಾರ್ಯಾಚಕ್ರಗಳು, ಆ ವಸ್ತುಗಳು
ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತವೆ.

ದೇಶವದೇಶಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸೂಚಿಗ್ಲೀನಂತೆ
ಆಕಣಿಸಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಗೆಳಿಸುವ
ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮದದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯತ್ತಿರುವುದರ
ಚೋತಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲಿಗೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ
ಜಾನಪದ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಕೆರ್ಕಿ ವೈಸ್ ಸೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿತ್ತದೆ.

ನವ್ಯ ಹಲ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುವ ಅಜ್ಞಾಕರ್ಬೂದು
ಕುಟುಂಬವೇಂದರೆಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬದ ತೊಟ್ಟಿಯ ಹಟ್ಟಿ
ಮುವ್ಯವಣಿತ ನೆಲೆವನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಜೀವಂತ
ಕುಟುಂಬದ ಸಾರ್ಥಕ ನೆಲೆವನೆಯ ಆ ನಾಲ್ಕು ಕಂಬಗಳಿಂ
ದರೆ: ಕುಲಪತಿ ಪ್ರೌ. ದೇಜಾರ್, ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ.
ನಾಯಕ, ಶ್ರೀ ಜೀರಹ, ಶ್ರೀ ಪಿ. ಆರ್. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ.
ಈ ಸಾರ್ಥಕ ನೆಲೆವನೆಯನ್ನು ಹೋತ್ತುನಿಂತಿರುವ ಈ
ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರಸ್ಥಂಭಗಳ ಅಹಸ್ವಿತಿ ಶ್ರಮ ದೊರಕುತ್ತಿ
ರುವವರೆಗೆ ಇದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವು
ದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ
ದಿದ್ದರೆ ಈ ಹಕ್ಕಿನೋಟಿ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಳಾರದು ಎನಿಸು
ತ್ತದೆ.

ಎರಡು ಪರ್ಷಿಸಿದ ಹಿಂದೆ ಡಾ. ನಾಸ್ತಿವೆಂಕಟೇಶ
ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಭೇಟಿನೋಡಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ
ಬಗ್ಗೆ ಕಂಡುಬಂದ ಶ್ರದ್ಧೆ ಅಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಂಬಿಸಿ “ಜನ
ಜೀವನದ ಹಿಂದಿನ ಆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿಕತೆಯ ಕಾಣುವು
ದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗೇಯೇಕು” ಎಂದು ಹಾರ್ಡ್‌ಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಬಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ
ಅವರು ಭೇಟಿ ನೋಡಿ ಜನಪದ ಕಲೆಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು
ಸಂಗೀರ್ವನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವೈಸ್ ಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸೈಯ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶಾಲ್‌ಫ್ರೆ
ಸುತ್ತು. ಈ ವಿನೋದ ಇನ್ನು ಕೆಲಸ ನಡೆದು ನವ್ಯ
ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಬದುಕು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲಿತ
ವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಎರಡು ಪರ್ಷಿಸಿದ ಹಿಂದೆ ಹಾರ್ಡ್‌ಸಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಸ್ ಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ
ವೈಸ್ ಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮ
ವೀರ ಅವರು ಮಾರು ಪರ್ಷಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾ
ಯ ಹಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಅಧ್ಯತ ಸಂಗ್ರಹಕೆ ನಡೆದಿದೆ ಕಾಲಕ್ರಿಂತೆ ಜನಪದ ಕಲೆ
ಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಇದಾಗಬಲ್ಲಾದು ಎಂದು
ನಂಬಿದ್ದನೇ.

‘ಕುಲಕ್ಕೆ ಕವಾದ ಮತ್ತು ದಿನಬಳಕೆಯ ಅಧ್ಯತ
ಸಂಗ್ರಹನ್ನು ಸೋಡಿ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು: ವೈಸ್ ಸೂರು
ನಾಲ್ಕು ಪರ್ಷಿಸಿದ ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಸಂಗ್ರಹ ನಡೆದಿದೆ
ಯೆಂಬುದನ್ನು ಉಹಿಸಲು ಕರ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು
ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ.
ಎಸ್. ಮೆನ್ಸ್ ಅವರು ಶಾಲ್‌ಫ್ರೆಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ
ಗುಣ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಬಹಳವಾಗಿ
ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಉ
ತ್ವಾಯ ಮತ್ತು ಅರ್ವಣಾಭಾವವು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಅಂತವಾ
ಗಿದೆ. ದೊರೆಯಬಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಂಥ ಸಂಗ್ರಹಾ
ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೈಸ್ವಿಕೆನ್ಕಳ್ಲಿ’ ಎಂದು ದೇಹಲಿಯಿಂದ
ಬಂದಿದ್ದ ಎಂಬೆಂದು ಎಂಬೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರೆ. ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರದೇ; ಅವರಿಗೆ ಅನರೇ
ಆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರದೇ; ಅವರಿಗೆ ಅನರೇ
ಹೋಗಿಕೆ.

‘ಈ ರೂಪದಲ್ಲಿ ‘ಭೂತಕಾಲ’ವನ್ನು ‘ಬಂಡಿನಿಡಿ’ ನ
ವಿಚಾರ ಹೂಡಿದ ಬುದ್ಧಿ, ಆ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ
ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆ ತಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಜ
ವಾಗಿ ಪ್ರಕಂಡನೀಯ’ ಎಂದು ಕಣಾಟಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲ
ಯದ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಭೂಷಣನಾರಮುಕ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ರಷ್ಟು ದ ಶೀರ್ಷ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರೌ. ಪಿ.
ಲೂಕಾರ್ಲೂ ಅವರು “ತು ಅಧ್ಯತ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು
ಸೋಡುತ್ತ ನಾನು ಆನಂದತುಂದಿಲನಾದೆ” ಎಂದು ಉದ್ದ
ರಿಂದಿದ್ದಾರೆ.

‘ಸೋಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂದರ್ಶಿ
ಸಿದೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಅಶ್ವಂತ ಪರಿಕಾ
ಮಾರ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡೆ’
ಎಂದು ಯು. ಎಸ್. ಎ. ಯ ಶ್ರೀ ಥಾವಂಸ್ ಹಾನ್
ಕಿನ್ನ ಎಂಬುವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಹಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೈಸ್ ಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕುಲಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ
ವೈಸ್ ಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರೂ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮ
ವೀರ ಅವರು ಮಾರು ಪರ್ಷಿಸಿ ಹಿಂದೆ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾ
ಯ ಹಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ
ಅಧ್ಯತ ಸಂಗ್ರಹಕೆ ನಡೆದಿದೆ ಕಾಲಕ್ರಿಂತೆ ಜನಪದ ಕಲೆ
ಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಇದಾಗಬಲ್ಲಾದು ಎಂದು
ನಂಬಿದ್ದನೇ.

ಅಂದು ಅವರನ್ನು ಅದೆನ್ನುಜನ ನಾರೆಕಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ;
ಅದೆನ್ನುಜನ ಅವರ ಕೈ ಕುಲಕಲಿಲ್ಲ; ಅದೆನ್ನುಜನ ಅವರ
ಬೆಂಬುದ್ದಿನ ಮೇಲೆ ಅ.ನ.ಕೃ. ಕೈಯಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ; ಅದೆನ್ನುಜನ
ಜನ ಸ್ವೇಹಿತರನ್ನು ಅವರು ಭೇದಿಸಲಿಲ್ಲ! ಸದಾ ಅವರ
ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಗುಂಪು ಅದೆಂದು
ಅಪ್ರಾರ್ಥ ನೋಟ.

ಅ. ನ. ಕೃ. ಅಂದರೆ ಇಂತಹದೇ ನನೆಷ್ಟಿಗಳುಮತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ ಸುಳಿಯತ್ತದೆ.

ಅ. ನ. ಕೃ. ಸ್ವಭಾವ ಎಂತಹದು: ತಮಗೆ ಸರಿ
ಎಂದು ಕಂಡುದ್ದನ್ನು ಸ್ವೇಷಣಿ ಸಾರುತ್ತದ್ದರು. ಸಂಪ್ರ
ದಾಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ; ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ; ಹಿರಿಯರ
ಹೆಸರಿಗೆ ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಹೇ ಈ ವು ದ ನ್ನು, ಹೇಳ
ಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಘಂಟಾ ಫೋನ್‌ವಾಗಿ ಹೇಳಿನ
ಬಂದಿದ್ದ ಎಂಬೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ‘ಏನು, ಇದು ವಾಕೀಗಾ
ರರು ಕಟ್ಟಿದ ಕೋಟಿಯೋ? ಈ ಸ್ಣಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
ಇಂತಹ ದೇವಸಾಧನವಿದೆಯೋ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಪಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನು’ — ಹೀಗೆ ಅದೆನ್ನುಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ
ದ್ದರೋ!

ಬಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬರು
ತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬೊರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸ, ಮತ್ತೆ
ಕೆಲವರಿಗೆ “ಅನ್ನಪೂರ್ಣ” ದ ದಾರಿ: ಅಲ್ಲಿರುವ ಅ. ನ.
ಕೃ. ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಡಗರ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾರೆ
ನಾಡುವ ಕಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನೂ,
ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಬೇಕು, ಅವರ ಸಲಹೆ-
ಸೂಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಾಣಿ
ಕುಡಿಯಬೇಕು— ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಆತೀ.
ಹೀಗಾಗಿ “ಅನ್ನಪೂರ್ಣ” ಸದಾಭರ್ತ, ಆದರೂ ಅನಕ್ಕೆ
ಉದಾರಿ.

ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವೆನ್ನೆಂದು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ,
ಅ ಜನಸ್ವಿಯತ್ತಿಯ ಗಟ್ಟಿನು? ಹೇಳುವುದು ಕನ್ವೆ.
‘ಅ. ನ. ಕೃ. ಇನ್ನೆಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ನಾಡಿನಾ
ದ್ವಂತ (9-7-1971ರಂದು) ಕಾಲಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬಿತು.
‘ನಂಬಬಹುದೇ? ಇನ್ನುಬೇಗೆ ಹೀಗೆ ಅಗಬಹುದೆ?’
ಎಂಬಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೂ ನಂಬಲೇಬೇಕಾದ ಸಕ್ರೀ

ಲ್ಲಿ? ಏನನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಬರೆಯಲ್ಲಿ? ಸಾಮಾ
ಜಿಕದಿಂದ ಇತಿಹಾಸ-ಪುರಾಣಗಳವರಿಗೂ ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತು
ಒದಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ
ಅವರ ಲೇಖನಿ, ಕೆಲವೇ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಕರೆಗಳ ಸೋಗನು, ಆ ತಂತ್ರ, ಅವರ ವಿನುಕ್ರಿಯ ಆ
ವ್ಯತ್ಯ, ಅವರ ವಿಚಾರಗಳ ಆ ಸರಣಿ.... ಒಂದೇ.....
ಎರಡೇ..... !

ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರ ಸ್ವೇಚ್ಚಿಯರಾಗಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರಾನಾ
ಸೆಪ್ರಿಯರೂ ಕೂಡ. ನಾಡಿನ ಉದ್ದಲಕ್ಕೂ ಮತ್ತು
ಮೊರಗಡಿಯೂ ಅವರು ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ
ಸ್ವಾಗತ, ಸನ್ಯಾಸ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ, ತಿಪ್ಪಿಕ್ಕೆ, ಕರೆಗೆ ಸಂಬಂ
ಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ನಿವರಗಳನ್ನು ಯಾರು ಹೊಗಳ
ದರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಏನು, ಇದು ವಾಕೀಗಾ
ರರು ಕಟ್ಟಿದ ಕೋಟಿಯೋ? ಈ ಸ್ಣಾ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
ಇಂತಹ ದೇವಸಾಧನವಿದೆಯೋ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾಪಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನು’ — ಹೀಗೆ ಅದೆನ್ನುಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ
ದ್ದರೋ!

ಬಂಗಳೂರಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಬರು
ತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬೊರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕೆಲಸ, ಮತ್ತೆ
ಕೆಲವರಿಗೆ “ಅನ್ನಪೂರ್ಣ” ದ ದಾರಿ: ಅಲ್ಲಿರುವ ಅ. ನ.
ಕೃ. ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವ ಸಡಗರ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾರೆ
ನಾಡುವ ಕಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನೂ,
ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಬೇಕು, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಾಣಿ
ಕುಡಿಯಬೇಕು— ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಆತೀ.
ಹೀಗಾಗಿ “ಅನ್ನಪೂರ್ಣ” ಸದಾಭರ್ತ, ಆದರೂ ಅನಕ್ಕೆ
ಉದಾರಿ.

ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವೆನ್ನೆಂದು ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ,
ಅ ಜನಸ್ವಿಯತ್ತಿಯ ಗಟ್ಟಿನು? ಹೇಳುವುದು ಕನ್ವೆ.

‘ಅ. ನ. ಕೃ. ಇನ್ನೆಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ನಾಡಿನಾ
ದ್ವಂತ (9-7-1971ರಂದು) ಕಾಲಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಹಬ್ಬಿತು.
‘ನಂಬಬಹುದೇ? ಇನ್ನುಬೇಗೆ ಹೀಗೆ ಅಗಬಹುದೆ?’
ಎಂಬಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೂ ನಂಬಲೇಬೇಕಾದ ಸಕ್ರೀ

ಫುಟ್ಟನೆ ನಡೆದುಹೋಗಿತ್ತು. ಅವರ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಂದು ಅದೆಷ್ಟು ಜನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಧಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆನಂದ ತರ ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮುಹಲೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಶೋಕಸಬ್ದಿ, ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಸಭಿಗಳ ವರದಿಗಳು ಆ ತಿಂಗಳುಧ್ವಕ್ಷಾನ್ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನಶಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವು. ಪಶ್ತಿಕೆಗಳೂ ಅಗ್ರ ಸಂಪಾದಕೆಯಗಳನ್ನು ಬರಿದು, ವಿಕೀಷಣೆಯನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅ. ನ. ಕ್ರಿ. ಅವರ ನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹಾಡಿಹೋಗಳಿದುವು. ಇನ್ನುಷ್ಟೇ ಕಡೆ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಿರ್ದಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಏನು?

ಅ. ನ. ಕ್ರಿ. ಅವರ ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು

(73ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ)

ಮಾನವೀ ಹರಕೆಯ ಪದಗಳು

ಮೇಳಿ ಬಂದು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಇಕ್ಕಿತನೀಯಲೆಂದು
ಶಿಳಿಗೊಳಗಳುಕ್ಕಿ ಗೋವ್ಯಾಳು ಕರೆಯಲೆಂದು
ನಾಳನ ಮುಳೆಯರು ಸುವೃತ್ತರ ಪಡೆಯಲೆಂದು
ಗೆಲುವಿಂದ ಹರಸಿದೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||೪||

ಬಣ್ಣ ಬಂಗಾರ ಶ್ರುತಿಪು ಹೆಚ್ಚಿಲೆಂದು
ಹಣ್ಣ ಸಕ್ಕರೆ ಹಾಲು ಅನುದಿಗಳೆಂದು
ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳು, ನಿವೃತ್ತಿಗಳೆಂದು
ಬಣ್ಣಿ ಮೀ ಹರಸಿದೆವು ಬಾಲಕರು ಬಂದು ||೫||

ಹಾಲುಕ್ಕ ಕಾಲದಿ ಹಬ್ಬನ ಮಾಡಬೇಕು
ಗಾಳಿ ಬಂದಾಗಲೇ ತಂರಿಕೆಳಳಬೇಕು
ಮೇಲು ಭಾಗ್ಯದಲ ನಂಟಿರ ಪ್ರೋರೆಯಬೇಕು
ಪಾಲೀಸಿರ ಉಡುಗೊರೆಯ ನಾವಾಡಬೇಕು ||೬||

ಕೊಡುಬೇಕು ಉಡುಗೊರೆಯ ಪ್ರೋದವಿಯೊಳ್ಳಾ ಕೇತ್ತಿ
ಬಿದದೆ ಬೇಡುವುದು ಸತ್ಯಾತ್ಮವಯಕತ್ತಿ

ಜನತೆ ಸ್ತ್ರೀತಿಯಿಂದ ಒಷ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಸಂಕೇತ ವಾಗಿ ಈ ಬಗೆಯ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವನೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಡುವು.

‘ಕನ್ನಡನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಉತ್ತರಾಭಿನಾನಿ, ನಾಡನುಡಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ಶ್ರಿಕರಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಶ್ರದ್ಧಾಳು, ನಾಧಕ, ಕನ್ನಡದ ಹಿತ್ಯೆಸಿ, ಸ್ವೇಹ ಪ್ರಯೋ— ಅ. ನ. ಕ್ರಿ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು, ಈ ತತ್ವವಾರಿನ ಸಮಿಷ್ಟಕ್ಕೆಯ ಸಂಕೇತ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಓಡಾಡಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಬಿಭಿಂಬಿಸಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ಜೀವನದ ಸಾರವತ್ತಾದ ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಭಿಂಬಿಸಿದ್ದ.

ತಡಸಿಲ್ಲ ಇಂದು ನಾಳೆಂಬುದಪಕೇತಿ
ನುಡಿದ ಮಾತ್ರದಿ ಕೊಡುವುದು ನಿಮಗೆ ಅತಿ ||೨||

ಕೊಟ್ಟಿರಿಸಿ ಕೇಳಬಂದವರಲ್ಲ ನಾವು
ಬಿಟ್ಟಿಟೊರ ತೆಗೆಯನ್ನದಿರಿ ನಿವೃ
ಕಷ್ಟಲೋಭಿಯ ಬಳಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ನಾವು
ಕೊಟ್ಟಿಕಳುಹಿಸಿ ನಮಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ನಿವೃ ||೩||

ಅಳಯನುಡುಗೊರೆಯಲ್ಲ ಮುಸಿದು ಕೇಳಿನರೆ!
ಬಳಿಯ ಸಂಬಳನಲ್ಲ ನಿಂತು ಕಾಡುವರೆ!
ಹಳೆ ಸಾಲವಲ್ಲ ಹಗಲಿರುಳು ತಿರುಗುವರೆ!!!
ಅಳ ಮನಸುಮಾಡದಲ್ಲಿ ಕೊಡಿ ಕೇತ್ತಿ ಬರಲಿ ||೪||

ಕಡಲೆ ಬೆಳ್ಳಿಸು ಕೊಬರಿ ನಮಗಾಗಬೇಕು
ಉಡುಗೊರೆಯು ತೇಜಿ ನಮ್ಮೆಯುಗಳಿಗೆ ಬೇಕು
ಕಡುಕು ಕಂಜಾಭರಣ ನಿಮಗಿರಲಿ ಬೇಕು
ನಡಗರಿ ಹೂ ಗಂಧ ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ||೫||